

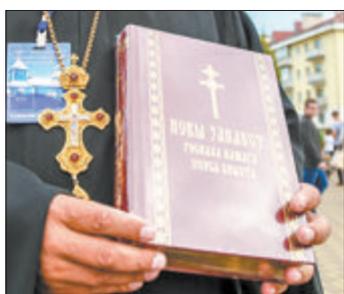
**Чаму мядзведзі
выходзяць
«у людзі»?**

СТАР. 7

**Як пражыць
дзень без аўто?**

СТАР. 8

**Новы Заповіт
надрукавалі
па-беларуску**

СТАР. 10

ЦЫТАТА ДНЯ

**Васіль МАЦЮШЭЎСКІ,
першы намеснік
прэм'ер-міністра:**

*«Сёння змяніліся
прыярытэты
ў сельскагаспадарчай галіне.
Калі раней стаяла задача
накарміць насельніцтва,
то цяпер спажывец
дыктуе свае ўмовы. Рынк
становяцца ўсё больш
і больш канкурэнтнымі,
і менавіта спажывец —
а не гандлёвыя сеткі
і вытворцы — фарміруе
попыт, бо толькі ён ведае,
якой якасці, на якой цане
і што ён хоча купляць
і спажываць. Таму задача
вытворчасці і гандлю —
адпавядаць узроўню
запытаў насельніцтва».*

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 12.09.2017 г.

Долар ЗША		1,9232 ▲
Еўра		2,3108 ▼
Рас. руб.		0,0336 ■
Укр. грыўня		0,0739 ▲

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

Родная газета на роднай мове

12

ВЕРАСНЯ 2017 г.

АЎТОРАК

№175 (28539)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Разам з асілкамі, рыцарамі і... танцуючым батонам

Сталіца адзначыла
Дзень горада

Па апошніх статыстычных даных у Мінску налічваецца амаль 1 мільён 975 тысяч жыхароў. На святкаванні Дня горада складалася адчуванне, што на вуліцы выйшлі абсалютна ўсе жыхары і нават больш. І гэта не выпадкова, бо паглядзець сапраўды было на што — ад спаборніцтваў на сілу і спрыт да асобнага свята, прысвечанага хлеба.

«НУ ЯШЧЭ ПЯЦЬ ХВІЛІНАЧАК!»

Асноўнай пляцоўкай па традыцыі стала тэрыторыя каля Палаца спорту. Непадалёк менавіта ад гэтага месца яшчэ стагоддзі таму разгортвалася ўсё гарадское жыццё. Вось і ў гэтую суботу там узнік нават не асобны горад свята, а практычна цэлая ўрачыстая дзяржава.

Самымі першымі ў «прызначаным месцы» пачалі збірацца сем'і з маленькімі дзецьмі і людзі старэйшага пакалення — тыя, хто ў адрозненне ад моладзі прывык пачынаць свой дзень з самай раніцы. Дарэчы, сярэдні ўзрост жыхароў Мінска — 38 гадоў, прычым жанчыны ў гэтым «рэйтунгу» на пяць гадоў старэйшыя за мужчын. Нездарма на Дні горада было так шмат забавак для мужчын, якія на працягу ўсяго жыцця застаюцца ўнутры дзевяці.

Так, з асаблівым захапленнем і хваляваннем яны сачылі за тым, як спаборнічаюць пажарныя-ратавальнікі з усёй Беларусі і іншых краін.

СТАР. 3

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

■ Інфармацыйнае грамадства

Паляванне на Wi-Fi

На вакзалах ужо ёсць, а метро «маўчыць»

Нарэшце, спраўдзілася. На вакзалах краіны сапраўды запрацаваў бясплатны Wi-Fi, а месцамі нават і нядрэнна. За месяц, паводле інфармацыі Беларускай чыгункі, ім скарысталіся, праўда, пакуль толькі крыху больш за 50 тысяч чалавек. Прычым у асноўным людзі падключаліся з вакзала станцыі Мінск-Пасажырскі. Там зарэгістравалі каля 15 тысяч унікальных карыстальнікаў — гэта прыкладна па 500 чалавек на дзень.

НА МІНСКІМ ВАКЗАЛЕ ЗЛАВІЛІ

Калі аналізаваць усю тройку лідараў па падключэнні, то яна будзе выглядаць наступным чынам: на другім месцы вакзал станцыі Брэст-Цэнтральны, дзе паслугай скарысталіся больш за 4,75 тысячы чалавек, на трэцім месцы вакзал станцыі Гомель — больш за 3,5 тысячы падключэнняў. Статыстыка пакуль, вядома, не здзіўляе лічбамі, але гэта толькі першы месяц карыстання. Таксама не ўсе ведаюць пра тое, што на вакзалах цяпер цалкам бясплатна можна, праходзячы міма, спыніцца і «завіснуць» на гадзінку, каб паглядзець серыял эпізод якога-небудзь серыяла. Дарэчы, гэта магчыма зрабіць на тэрыторыі ўсяго будынка ў Мінску і Брэсце, дзе налічваецца 103 пункты доступу. Зайсці ў сетку можна ў залах чакання і холах, а таксама ў пакоях адпачынку.

СТАР. 5

Фота БЕЛТА.

ISSN 1990 - 763X

ПАДПІШЫСЯ — І ВЫЙГРАЙ ЛЯДОЎНЮ АБО ВЯНДЛЯРНЮ

Ідзе падпіска на «Звяду» на IV квартал 2017 года!

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

■ Блізкая ўлада

ВЫСЛУХАЦЬ І ДАПАМАГЧЫ

Наталля Качанава правяла прыём у Віцебскай вобласці

Кіраўнікі мясцовых органаў улады, прадпрыемстваў і арганізацый павінны як мага часцей сустракацца з насельніцтвам. Як паведамляе БЕЛТА, аб гэтым заявіла журналістам кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Наталля Качанава, якая правяла асабісты прыём грамадзян у Шуміліне Віцебскай вобласці.

На прыём 9 верасня да кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта прыйшлі не толькі жыхары Шумілінскага раёна. Сярод прысутных былі людзі з Віцебска, Полацка, Мінска, Магілёва, Мазыра. Тэмы былі разнастайныя. «Усе агульныя пытанні могуць быць вырашаны мясцовымі органамі ўлады. Ёсць некалькі зваротаў, якія датычацца работы праваахоўных органаў. Яны будуць уважліва разгледжаны», — сказала Наталля Качанава. Яна дадала, што практычна на кожным прыёме грамадзян узнікаюць праблемы, звязаныя з абаротам наркатыхчых сродкаў. «Мы вельмі сур'ёзна ставімся да пытанняў барацьбы з ужываннем і распаўсюджваннем наркатыкаў. Вынікі ёсць. Паводле статыс-

ФОТА БЕЛТА

тыкі, такіх злачынстваў у кожным рэгіёне становіцца менш, — падкрэсліла кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта. — Тут важная прафілактыка, папярэджанне. У гэтым напрамку актыўна павінна працаваць і сістэма адукацыі, і праваахоўныя органы».

Звароты таксама датычыліся добраўпарадкавання вулічных спартыўных пляцовак, ліўневай каналізацыі, работы лазняў, якасці аказання стаматалагічнай дапамогі. Жыхар вёскі Мікалаева Шумі-

лінскага раёна папрасіў садзейнічання ў пытанні выдзялення крэдыту для набыцця новага абсталявання да трактара. Сутнасць праблемы такая — сямейная пара сур'ёзна займаецца сельскагаспадарчай вытворчасцю. На падворку ўтрымліваецца 20 кароў. Каб абслугоўваць такую гаспадарку, неабходна апрацоўваць зямлю, вырошчваць корм. Без механізацыі тут не абыйсціся. Добрай падмогай у рабоце быў бы прэс-падборшчык. Уласных сродкаў для куплі тэхнікі ў вясцоўцаў няма, патрэбны крэдыт. Але банк не змог выдзеліць грошы, паколькі прэс-падборшчык не ўваходзіць у пералік тэхнікі, набыццё якой магчымае за кошт крэдытных сродкаў Белаграпрамбанка, што выдзяляюцца на развіццё асабістай падсобнай гаспадаркі.

Наталля Качанава адзначыла, што людзей, якія працуюць на зямлі, трэба ўсяляк падтрымліваць, і даручыла банку разабрацца з праблемай — знайсці магчымасць дапамагчы ў набыцці неабходнага абсталявання

■ Тым часам

Адміністрацыя Прэзідэнта працягвае на планавай аснове ажыццяўляць выязныя прыёмы грамадзян у рэгіёнах. З 12 па 15 верасня 2017 года прыёмы пройдуць у Брэскай, Віцебскай, Гомельскай, Гродзенскай, Магілёўскай абласцях, а таксама ў Мінску на наступным графіку:

12 верасня з 10 да 13 гадзін у Жлобінскім райвыканкаме прыём будзе весці КАТУШКІН Пётр Пракоф'евіч, галоўны саветнік упраўлення пісьмовых і электронных зваротаў галоўнага ўпраўлення па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб.

13 верасня ў Навагрудскім райвыканкаме з 14 да 16 гадзін прыём правядзе РАУНЕЙКА Сяргей Васілевіч, памочнік Прэзідэнта — інспектар па Гродзенскай вобласці, а ў Мсціслаўскім райвыканкаме з 10 да 12 гадзін ЛАЎРАНКОЎ Генадзь Міхайлавіч, памочнік Прэзідэнта — інспектар па Магілёўскай вобласці, правядзе прамую тэлефонную лінію, а з 12 да 14 гадзін — асабісты прыём. У гэты ж дзень у Горацкім райвыканкаме з 11 да 13 гадзін на прыём можна трапіць да БАБІЦКАГА Аляксея Уладзіміравіча, намесніка начальніка ўпраўлення пісьмовых і элект-

ронных зваротаў галоўнага ўпраўлення па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб.

14 верасня ў Калінкавіцкім райвыканкаме з 10 да 13 гадзін будзе працаваць на прыёме ШУЛЕЙКА Юрый Вітольдавіч, памочнік Прэзідэнта — інспектар па Гомельскай вобласці, а СКАЛАБАН Святлана Аляксандраўна, намеснік начальніка галоўнага эканамічнага ўпраўлення — начальнік упраўлення развіцця рэгіянальнага патэнцыялу, з 10 да 13 гадзін правядзе прыём у Івацэвіцкім райвыканкаме.

15 верасня з 10 да 13 гадзін Наталля Уладзіміраўна КРАСАЧКА, намеснік начальніка галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення — начальнік упраўлення сацыяльнай палітыкі, будзе праводзіць прыём у адміністрацыі Фрунзенскага раёна сталіцы, а з 11 да 13 гадзін у Расонскім райвыканкаме будзе працаваць галоўны саветнік упраўлення ідэалогіі і інфармацыйнай палітыкі галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Наталля Міхайлаўна МАРЧАНКА.

Запісацца на прыём можна па тэлефонах аддзелаў па рабоце са зваротамі грамадзян адпаведных выканаўчых камітэтаў і раённых адміністрацый г. Мінска. Тэлефоны адміністрацый Фрунзенскага раёна г. Мінска: 204-30-64, 204-33-26.

■ На думку парламентарыя

Пакуль не хапае канцэнтраты

Дэпутат, які мае самае прамое дачыненне да спорту, ацаніў гатоўнасць да Еўрагульняў-2019

Два гады — гэта не так шмат, як можа падацца на першы погляд. Прыкладна столькі засталася да прыняцця Беларуссю другіх Еўрапейскіх гульняў. Наколькі Мінск і беларускія спартсмены гатовыя да гэтай падзеі, са «Звяздой» падзяліўся меркаваннямі Вадзім ДЗЕВЯТЮСКИ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы, старшыня грамадскага аб'яднання «Беларуская федэрацыя лёгкай атлетыкі».

— На вашу думку, што трэба зрабіць, каб нашы спартсмены паказвалі лепшыя вынікі?

— Як прафесійны спартсмен, дакладна ведаю, што няма лепшага рэцэпта, чым праца. Няхай гэта прагучыць банальна, але гэта дзейсна. І наколькі аддаюцца спартсмены сваёй справе, наколькі імкнучыся да перамогі, настолькі яны і будуць паспяховымі.

Абываюцца лёгкаатлеты ў тым, што яны недапрацоўваюць, я не магу. Так, у Лондане мы не заваявалі медалёў, за што падвергліся справядлівай крытыцы. У сацыяльных сетках я ўжо папрасіў за гэта прабаачэння. Бо ў нас сапраўды былі атлеты, у якіх верылі, якія рэальна маглі атрымаць медалі, але не зрабілі гэтага. Скажаць, што яны не працавалі, — значыць схлусіць. Бо праз тыдзень-паўтара на Сусветнай універсіядзе беларускія атлеты ўсё ж такі паказалі вынікі на ўзроўні медалёў чэмпіянату свету.

Адным словам — атлеты гатовыя. Іншае пытанне, што ў пэўны момант павінен сысціся шэраг умоў для поспеху: добрая форма, псіхалагічны і фізічны стан. Гэта падчас марафону можна скараціваць штосьці, бо бег адбываецца не адну хвіліну. А калі гэта кіданне молата ці скачок з шастом, увесь працэс займае якраз дзясяткі секунд. Магчыма, канцэнтратыцы ўсіх сваіх магчымасцяў у пэўны момант — адзінае, што пакуль у нас недастаткова рэалізоўваецца. Але гэта пытанне ўжо не толькі да спартсменаў, але і да трэнераў ды навукоўцаў.

Наш галоўны экзамен — гэта Алімпійскія гульні ў Токіа ў 2020 годзе. Але спартсмены павінны добра сябе паказаць і на дамашніх буйных спаборніцтвах, такіх як Еўрапейскія гульні — 2019, каб дастойна прадставіць сваю краіну.

— Як думаеце, дадатковыя фінансавыя ўліванні

могуць паўплываць на колькасць атрыманых медалёў?

— Не ўсё ў грахах вымяраецца. Я калісьці трэніраваўся ў падвале, у гаражы. У мяне былі зборы, грошы на тое, каб на іх пабываць, дзяржава выдзяляла. Але гэта не галоўнае, бо для трэнёравак нічога асаблівага з боку не патрабавалася. Справа ў матывацыі.

Калі б зараз лёгкай атлетыцы дадаткова далі грошы, мы б іх скіравалі ў тыя галіны, дзе яшчэ належыць узмацніцца. Але і таго, што ёсць цяпер, нам хапае.

— Як увогуле можаце ацаніць гатоўнасць інфраструктуры да прыняцця гульняў?

— Яна ў добрым стане, бо без гэтага нам бы ніхто не даверыў правядзенне Еўрагульняў. Напрыклад, ужо збудавана Мінск-Арэна. Зараз яна выглядае так, нібы толькі здадзена, — зусім як новая. Бо зроблена якасна, прыгожа, функцыянальна, сучасна. І такіх аб'ектаў у сталіцы няма.

— Якім чынам прыняцце буйных спартыўных спаборніцтваў уплывае на пазнаванне краіны ў свеце?

— Вядома, што станюцца. У мяне ёсць цудоўны прыклад. Мы калі выдавалі нумары ўдзельнікам Мінскага паўмарафону, падлічылі, што замежнікаў прыехала каля 1000 чалавек — больш чым з 50 краін. Людзі прыязджаюць не толькі са спартыўнай нагоды, але і паглядзець краіну. Уражанымі аб культуры, прыродзе, людзях пасля дзеяцца са знаёмымі. Так было і падчас Чэмпіянату свету па хакеі: пра нас нарэшце даведлася шырокае кола замежнікаў. Турысты прыязджаюць да нас па адпачынак, а з'язджаюць з Беларусі з іншым бачаннем яе. Часцей за ўсё ад замежнікаў чую такія водгукі пра нас: чыстая краіна, ветлівыя людзі, высокі ўзровень бяспекі і камфортнасці, даступныя кошты.

Еўрагульні — гэта магчымасць і для саміх беларусаў змяніць у лепшы бок стаўленне да Радзімы. Мяркую, калі ў нашых людзей з'явіцца магчымасць пабачыць ужывую Аліну Талай, Івана Ціхана, Марыну Арзамасаву, Таццяну Халадзівіч, гэта мусіць выклікаць гонар за зямлякоў і краіну ў цэлым.

Вераніка ПУСТАВІТ.
pustavit@zvzda.by

■ Погляд

ІНДЫЙСКІЯ ГАРЫЗОНТЫ

Чаму Беларусі цікавая Індыя? Некалькі важных фактаў пра краіну дазваляюць вычарпальна адказаць на гэтае пытанне.

Па-першае, гэта другая па колькасці насельніцтва краіна на планеце, што само па сабе сведчыць пра патэнцыял уплыву на сусветныя пытанні і магчымасці для беларускіх экспарцёраў. У цяперашні момант Індыя адстае ад Кітая на 80 мільёнаў жыхароў. Але, улічваючы высокі ўзровень нараджальнасці ў Індыі і тое, што ў Кітаі ён ужо практычна невысокі — па азіяцкіх мерках, — усё больш збліжаецца з еўрапейскім, у наступныя пяць—сем гадоў прагназуецца выхад Індыі на першае месца ў свеце па гэтым паказчыку.

Па-другое, па тэрыторыі Індыя знаходзіцца на сёмым месцы ў свеце, і гэтая тэрыторыя знаходзіцца ў самым хуткарослым рэгіёне свету па эканоміцы — Азіі. Па ўсіх прагнозах, Азія ўпэўнена становіцца цэнтрам сусветнай эканомікі ў наступныя дзесяцігоддзі.

Па-трэцяе, менталітэт насельніцтва Індыі і беларусаў на дзівя падобны, нягледзячы на велізарную адлегласць паміж краінамі. Такія рысы, як талерантнасць, гасціннасць, памяркоўнасць да прадстаўнікоў іншых рас і рэлігій, адсутнасць культуры скваннасці і грошай, адзначаюць замежнікі, кажучы як пра жыхароў Беларусі, так і Індыі.

Па-чацвёртае, у апошнія гады Індыя паскорыла сваё эканамічнае развіццё пасля прыходу да ўлады новага прэм'ер-міністра Нарэндры Модзі. На думку кансалтантаў галоўнай фірмы PwC, да 2040 года Індыя апырэдзіць ЗША па аб'ёме ВУП і выйдзе на другое месца пасля Кітая. Чакаецца, што эканоміка Індыі стане расці на 4,9% у год з 2016 па 2050 гг. Гэтаму спрыяе актыўна працягнутае пасля прыходу Модзі да ўлады жаданне вучыцца ў Кітая мерам па прыцягненні замежных інвестыцый, развіццю прамысловасці і барацьбе з карупцыяй.

Па-пятае, з-за высокага ўзроўню нараджальнасці краіна маладая, больш як палова насельніцтва маладзейшыя за трыццаць гадоў, што відавочна адлюстроўвае магчымыя перспектывы развіцця Індыі.

Па-шостае, з-за вышэйзгаданых паказчыкаў па памерах насельніцтва і тэрыторыі прадстаўнікі Індыі прысутнічаюць у вялікай колькасці ва ўсіх міжнародных арганізацыях, важных для Беларусі, і нашай краіне трэба падтрымліваць з ёй цёплыя адносіны.

Па-сёмае, шэраг галін эканомікі Індыі выйшаў на сусветны ўзровень, маючы тэхналогіі і патэнцыял, відавочна цікавыя для мадэрнізацыі Беларусі. Космас, фармацэўтыка і інфармацыйная тэхналогія, добра развітыя ў Індыі, важныя і для перспектывы трансфармацыі Беларусі па жаданым узоры.

У сваю чаргу, Беларусь у Індыі ведаюць як еўрапейскую краіну, якая з'яўлялася часткай былога СССР, з якім у Індыі былі нармальныя рабочыя адносіны ў міжнародных арганізацыях. Хоць фармальна Індыя не далучалася да розных альянсаў з СССР, знешняя палітыка краіны па многіх напрамках была сугучная саветскай, у прыватнасці па падтрымцы дэкалізацыі і барацьбе за мірныя метады ажыццяўлення знешняй палітыкі. Прамысловыя тавары з Беларусі паступалі на індыйскі рынак, што робіць яго больш знаёмым для беларускіх вытворцаў.

Трэба адзначыць, што ў апошнія гады цікавасць да Беларусі значна ўзрасла ў сувязі з тым, што быў створаны Еўразійскі эканамічны саюз. Беларусь як частка агульнай эканамічнай прасторы з Расіяй, Казахстанам, Армэніяй і Кыргызстанам выглядае прывабна. На парадку дня заключэнне пагаднення аб зоне свабоднага гандлю (ЗСГ) паміж ЕАЭС і Індыяй. На Пецярбургскім міжнародным эканамічным форуме 3 чэрвеня 2017 года адбылося падпісанне сумеснай заявы аб пачатку перагавораў па заключэнні гэтага пагаднення. Неабходна разумець, што перагаворы будуць весціся да стварэння доўга, але сам факт іх пачатку рэзка павысіў цікавасць да Беларусі з боку індыйскага бізнесу, чым неабходна скарыстацца.

Якія магчымасці адкрываюцца для беларускіх экспарцёраў пасля яго падпісання? У 2016 годзе скончыла работу сумесная група ЕАЭС і індыйскага ўрада, якая праводзіла даследаванне аб мэтазгоднасці заключэння пагаднення аб ЗСГ. Праведзены аналіз прадэманстраваў, што ўзаемная лібералізацыя гандлёвага рэжыму прывядзе да росту ВУП усіх краін ЕАЭС і Індыі ўжо ў кароткатэрміновы перыяд. Па экспертных ацэнках, пры пераходзе на рэжым свабоднага гандлю таваразварот можа вырасці да 30—40% ад бягучага ўзроўню ў залежнасці ад глыбіні тарыфнай лібералізацыі, якая будзе дасягнута па выніках перагавораў. Чакаецца значнае павелічэнне экспарту сельскагаспадарчай прадукцыі з краін ЕАЭС у Індыю, чым павінна скарыстацца і Беларусь, якая імкнецца дыверсіфікаваць свой харчовы экспарт. Адкрываюцца і новыя магчымасці па пастаўках на індыйскі рынак тавараў прамысловай групы, у прыватнасці ўгнаенняў, машын і абсталявання, транспартных сродкаў, некаторых відаў турбарэактыўных рухавікоў, солі, вырабаў са сталі, драўніны, хімікатаў, гумы, пластыку. Відавочна, што беларуская эканоміка будзе здольная нарасці экспарт па многіх з гэтых пазіцый, выкарыстоўваючы існуючы патэнцыял.

Можна кажаць, што візіт кіраўніка беларускай дзяржавы ў Індыю з вялікай дэлегацыяй, правядзенне напярэдадні маштабнага бізнес-форуму, вынік якога — падпісанне дзясяткаў кантрактаў, яшчэ больш павялічаць цікавасць да Беларусі з боку ўрадавых структур і бізнесу гэтай краіны.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

Разам з асілкамі, рыцарамі...

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Атрымаўшы зарад бадзёрасці, можна было адправіцца адпачыць душой да галоўнай сцэны. За напеўнымі народнымі кампазіцыямі ў харавым выкананні ішло дэфіле ў вытанчаных сукенках, а за запальнымі індыйскімі танцамі — песні сучасных выканаўцаў.

Больш за ўсіх радаваліся магчымасці павадзіць масавыя карагоды проста перад сцэнай, вядома ж, дзеці. Тым больш што кампанію ім складаў... вясёлы танцоўчы батон. Дарэчы, там жа быў і не менш радасны самавар. Не варта здзіўляцца! Паблізу праходзіла па-сапраўднаму восенскае свята хлеба. Гэта пляцоўка была адной з самых шматлюдных. Гасцям прапанавалі паласаватца тут разнастайнымі традыцыйнымі і незвычайнымі прысмакамі з мукі. У тым ліку і, спачатку палюбаваўшыся, атрымаць кавалачак «ядомага» Мінска — вялізнага торта. Аднак не хлебам адзіным — менавіта ў гэтай зоне было мноства інтэрактыўнасцяў, асабліва для юных мінчан.

Тыя, у каго назіранне за конкурсам «Найлепшы пажарны-ратавальнік» толькі распаліла цікавасць да падобных відоўшчаў, мог пасачыць яшчэ і за Міжнародным турнірам па сілавым экстрыме

Minsk Open Cup, у якім бралі ўдзел сапраўдныя волаты. На адным з першых этапаў, напрыклад, асілкі павінны былі па чарзе перанесці калодзеж, 100 кілаграмовую бочку і гіганцкую покрывку вагой у 70 кілаграмаў. Як жартаваў вядучы — так правяралася гаспадарлівасць удзельнікаў спортыўнага маўляў, якімі карыснымі рэчамі яны змогуць напоўніць свой дом.

З XXI СТАГОДДЗЯ НАЎПРОСТ У СЯРЭДНЯВЕЧЧА

Толькі ўявіце: за суткі ў Мінску вырабляецца 44 тony мясных і субпрадуктаў, 66 тон шакаладу і кандытарскіх вырабаў, а таксама малочная прадукцыя з 761 тony

малака. Вось і на фудкорце вочы разбягаліся ад выбару, было ўсё і нават больш — аж да самай сапраўднай салдацкай кашы. А які там лунаў пах...

Насыціўшыся, самы час адправіцца па сувеніры. І зноў тая ж бяда! Калі купіць усё, што спадабаецца воку, можна згалець. Майстры прыехалі не толькі з Мінска, а з усёй краіны, і кожны прывёз на свята толькі самыя лепшыя са сваіх вырабаў. Дзяўчатам асабліва цяжка было праходзіць па гэтых малюнічых радах. Тут і самыя розныя ўпрыгажэнні, і традыцыйныя вяночкі, і ўборы з нацыянальнымі элементамі... Прышоўшы на Дзень горада заўзятая прыхільнай шопінгу ў суседняй Galleria Minsk, высіць з яго можна было са-

Міжнародны турнір па сілавым экстрыме Minsk Open Cup.

май сапраўднай беларускай узору Сярэднявечча.

Перамясціцца ў часе можна было і дзякуючы наведванню яшчэ адной буйной пляцоўкі свята — міжнароднага фестывалю гістарычнай рэканструкцыі «Мінск старажытны». Фэст атрымаўся не толькі відовішчым, але і гучным: стук капытоў, звон мячоў і пераможныя крыкі. Калі хоць бы дзесяць хвілін не глядзець на экран смартфона, то і праўда можна адчуць сябе адным з тых самых рыцараў падчас баявога паходу. Шчыра ўлюбёным у іншыя эпохі таксама было дзе разгуляцца. У палатачным гарадку салдаты французскай арміі часоў Напалеона суседнічалі з сёстрамі міласэрнасці са шпіталь Першай сусветнай вайны. Тыя, хто абмяжоўваецца адным здымкам у Інстаграм на год, замест фотасесіі з пераапраўнымі гістарычнымі персанажамі лічылі за лепшае слухаць лекцыі пра герояў сапраўдных.

ГОРАД — ГЭТА ЛЮДЗІ

Вядома, у раёне Нямігі канцэнтрацыя розных забавак была самай высокай, аднак актыўна гуляла ўся сталіца. Ва ўсіх раёнах Мінска былі арганізаваны свае насычаныя святачыны праграмы. Напрыклад, у Фрунзэнскім раёне «спявалі і скакалі» ў Парку імя 60-годдзя Кастрычніка, а ў Партызанскім — галоўнае свята святачыны парку імя Горкага. Адной з самых прыгожых і значных раённых пляцовак стала тэрыторыя каля Нацыянальнай бібліятэкі ў Першамайскім раёне. Тыя, хто стаміўся ад шумнага натоўпу, маглі адпачыць непадалёк пад песні сольных выканаўцаў і народных калектываў. Амаатары відоўшчаў таксама не засталіся пакрыўджанымі: тут жа адпрацоўвалі трукі матачылісты.

І ўсё ж ва ўсёй разнастайнасці канцэртных праграм, спаборніцтваў і паказальных

выступленняў самай значнай падзеяй для горада і, вядома, найбольш кранальнай здаецца адначасова рэгістрацыя шлюбу дзевяці пар з усіх раёнаў Мінска. Бо горад — гэта людзі.

Каб не ўдавацца ў залішні пафас, заўважым, што ўступаць у шлюб мінчане не спяшаюцца: у сярэднім хлопцы задаюць пытанне «Ты выйдзеш за мяне замуж?» толькі пасля 28 гадоў, а дзяўчаты адказваюць на яго радасным «Так!» пасля 26. Але галоўнае, што сем'і ўсё ж ствараюцца і ў іх з'яўляюцца дзеткі: Мінск з праблемай адсутнасці натуральнага прыросту насельніцтва не сутыкаецца ўжо даўно. Толькі летась у сталіцы нарадзілася 26,7 тысяч дзяцей, якія, хочацца думаць, у будучыні зробяць усё магчымае, каб свой наступны значны юбілей Мінск адзначыў яшчэ больш урачыста і шматлюдна.

Дар'я КАСКО.
kasko@viazda.by
Фота Надзеі БУЖАН.

МАШТАБНА, ХУТКА, ЯРКА

Як сталіца ператварылася ў бегавую трасу

У нядзелю адбыўся традыцыйны Мінскі паўмарафон, сёлета ён стаў асаблівым, таму што прымеркаваны да юбілею горада. На дыстанцыі ў 5,5, 10 і 21 км выйшлі аматары і прафесіяналы, пачаткоўцы і спартсмены з вялікім стажам, бегчы па вуліцах сталіцы адправілася і карэспандэнт «Звязды».

Упершыню правесці настолькі маштабныя бегавыя спаборніцтвы наша краіна адважылася ў 2015 годзе. Тады ў іх прыняло ўдзел каля 16 тысяч чалавек з 36 краін, праз год колькасць удзельнікаў складала 20 тысяч, пашырылася і географія — бегачы ў Мінск прыехалі прадстаўнікі 42 краін. У верасні бягучага года ўсе рэкорды пабіты — на трасу выйшла больш за 30 тысяч чалавек. Яны прадставілі 4 кантыненты і паўсотні краін.

Гэты спартыўны форум стаў сапраўдным упрыгожаннем святкавання 950-годдзя Мінска, што пацвердзілі і старшыня Мінгарвыканкама Андрэй ШОРАЦ.

— Упэўнены, Мінскі паўмарафон зойме годнае месца ў гісторыі горада. Такая колькасць удзельнікаў сведчыць пра папулярнасць спорту, велізарнае жаданне займацца фізічнай культурай. І гарадскія ўлады будуць актыўна падтрымліваць гэты імкненне жыхароў і гасцей сталіцы, — сказаў старшыня.

Дыханне спартыўнага свята з'явілася яшчэ задоўга да старту, які быў прызначаны на 10 раніцы. Здаецца, гэта адзіная нядзеля ў годзе, калі ў грамадскім транспарце сталіцы можна было ўбачыць такую колькасць людзей у спартыўным адзенні. За гадзіну да пачатку спаборніцтваў каля Палаца спорту, дзе размясціліся старт і фініш, яблыку няма дзе ўпасці — хтосьці пачынае размінку, хтосьці з хваляваннем абмяркоўвае трасу. Час пралятае незаўважна, і вось ужо цэлая чарада бегуноў пад апладысменты і гукі музыкі адпраўляецца на дыстанцыі ў 5 і 10 км. Сёлета арганізатары вырашылі падзяліць удзельнікаў, таму на сапраўдны паўмарафон у 21 км бегуны адправіліся толькі праз дзве гадзіны пасля першых старцёраў.

На дыстанцыі нямаю знаёмых усёй краіне асоб: вядомыя медыяныя персоны, прадстаўнікі многіх відаў спорту, сярод іх чэмпіёнка свету Марына Арзамасавы з мужам і сынам. Сёння для Марыны часавы вынік не галоўны, спартсменка ў адпачынку, але ўсё роўна вырашыла прыняць удзел у забегу.

— Я вельмі рада апынуцца тут, па ходзе дыстанцыі прыемна пагутарыць з людзьмі, сустрэць знаёмых і проста каторы раз паглядзець на вуліцы свайго горада. Сёння не стаўлю перад сабой ніякіх задач, усё ж я спецыялізуся не на гэтай дыстанцыі, час за які я пераадолею 5,5 км, застаюцца ў тайне, — загадкава ўсміхаецца Марына.

Маршрут 5,5 км у цяперашнім верасні быў не такі, як у мінулыя гады, але арганізатары ўсё роўна пастараліся зрабіць яго максімальна цікавым для удзельнікаў. Так, каля цырка нас, бегуноў, сустракалі аніматары, а каля Тэатра оперы і балета — цэлы аркестр. Не кажучы ўжо пра тое, што на працягу ўсёй трасы ўдзельнікаў паўмарафону сваімі апладысментамі і крыкамі падтрымлівалі неаб'якавыя мінчане. А на апошнім кіламетры дыстанцыі, калі, здавалася, што сілы ўжо пакідаюць, з'явіліся людзі з плакатамі: «Усміхніся, стане лягчэй», «Фініш побач, ты маладзец!» або «Run, baby, run!».

Хутчэй за ўсіх з дыстанцыяй 5,5 км у мужчын справіўся Максім Юшчанка, у жанчын не было роўных Таццяна Шабанавай. Як ні дзіўна, практычна адразу ж на фінішы з'явіўся і першы ўдзельнік «дзясяткі», вядучы ўжо нават назваў яго пераможцам, але неўзабаве высветлілася, што бягун зрабіў несумленна і зрэзаў участак дыстанцыі, што зафіксавала відэакамера. Гэта, вядома, пацягнула дыскваліфікацыю. Такім чынам, пераможцам забегу

Карэспандэнт «Звязды» Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ (злева) — удзельніца Мінскага паўмарафону-2017.

на 10 км стаў Павел Міхнюк, сярод жанчын першай фінішную стужку перасекла Ірына Сомова.

Паўмарафон прадоўжыўся забегам на 21,1 км, трэба адзначыць, што ў ім прынялі ўдзел шматлікія моцныя афрыканскія і еўрапейскія атлеты. Першае месца ў мужчын, як і годам раней, заняў кенійскі бягун Кіптум Маё. Ён пераадолеў дыстанцыю за 1 гадзіну 3 хвіліны 19 секундаў. Кенійцу не ўдалося перасягнуць уласнае леташняе дасягненне на Мінскім паўмарафоне мінулага года, тады ён паказаў вынік 1 гадзіна 3 хвіліны 00 секундаў.

— Забегам задаволены. Траса ў Мінску сапраўды аказалася няпростай, не падвяло надвор'е. Адзінае, сустрэчы веце перашкодзіў паказць больш высокі вынік, — адзначыў пасля фінішу Кіптум Маё.

Другое месца заняў Бекеле Джыма з Эфіопіі, бронзавая ўзнагарода ў актыве ўкраінца Мікалая Лухімчыка.

А вось у забегу сярод жанчын увесь п'едэстал занялі беларускі. Людміла Ляховіч перамагла з вынікам 1 гадзіна 13 хвілін 53 секунды.

Ніна Савіна фінішавала другой — 1 гадзіна 14 хвілін 14 секундаў, замкнула тройку прызёраў Марына Даманцэвіч — 1 гадзіна 14 хвілін 22 секунды.

— Імкнемся прывіць беларусам культуру бегавога руху, і ў нас, лічу, гэта атрымаецца, — расказвае старшыня Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Вадзім ДЗЕВЯТЮЎСКІ. — Мінскі паўмарафон набраў папулярнасць. За два дні да старту спынілі выдачу нумароў на 5,5 км, такі высокі быў ахвоты. Наша каманда старалася ўлічыць усё заўвагі, якія былі па выніках мінулых двух гадоў. Шчаслівы, што ў нас усё атрымалася.

Пераможцы паўмарафону атрымалі па 3 тысячы долараў, а ўсе зарэгістраваныя — сувенірныя медалі. Вадзім Дзевятюўскі падкрэсліў, што па памеры прызава фонда Мінск не саступае многім падобным забегам у Еўропе. Цяпер ён мае бронзавы статус, але будзе імкнуцца да сярэбранага.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@viazda.by

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

■ Ураджай

БУДЗЕМ З ХЛЕБАМ!

Каравай Нясвіжчыны «заважыў» больш чым 143 тыс. тон

Сёлетняе жніво ў Мінскай вобласці паспяхова завершана. У агульную скарбонку важкі ўклад, як заўсёды, унеслі хлебаробы Нясвіжчыны. У мінулую пятніцу працаўнікі раёна, шматлікія госці сабраліся ў аграгарадку Аношкі, каб адсвяткаваць раённыя «Дажынкi».

Да гэтага мерапрыемства рыхтаваліся загодзя. Добраўпарадкавалі населены пункт усёй талакой. Аношкі сустракалі ўдзельнікаў свята чысцінёй, утульнасцю. Па абноўленых вуліцах прайшла калона: шэсць пераможцаў уборачнай кампаніі неслі сцяг «Дажынак», а дзяўчаты — святочныя каравы.

— Словай самай шчырай удзячнасці кожнаму, хто добрасумленна і адказна працаваў на зямлі, зрабіў усё магчымае, каб вырасіць і сабраць такія знаквы для раёна ўраджай, — павіншаваў прысутных старшыня Нясвіжскага райвыканкама Іван КРУПКО.

Несвіжане намалацілі 143 394 тоны зерня. Прычым ураджайнасць складала 65,1 цэнтнера з гектара. Цалкам выкананы дзяржаказ — 16 тыс. тон збожжа.

— Вынікі работы хлебаробаў — гэта наш гонар. Яны дасягнулі напружанай працы, воляй і прафесіяналізмам усіх земляробаў раёна: механізатараў, камбайнераў, кіроўцаў, спецыялістаў, кі-

Фота Наталлі ЕРМАШЭНКІ.

раўнікоў, — падкрэсліў Іван Крупко. — Упэўнены, што працаўнікі сельскагаспадарчай нівы будуць і далей сваімі здабыткамі славіць нашу любую Нясвіжчыну, зрабіць усё магчымае, каб з добрымі паказчыкамі завяршыць сельскагаспадарчы год і ўнесці важкі ўклад ва ўмацаванне эканамічнага патэнцыялу Міншчыны і Беларусі.

Павіншаваць працаўнікоў прыехаў і першы намеснік старшыні Мінблвыканкама Ігар МАКАР. Асабліва ён адзначыў поспехі ААТ «Новае жыццё» і СВК «Агракамбінат Сноў». У Снове, дарэ-

чы, зладзілі свае «Дажынкi». Сноўская зямля аддзячыла хлебаробам шчодрым ураджаем. Тут з 2415 гектараў збожжавых намалацілі 23 272,7 тоны зерня. Сярэдняя ўраджайнасць 96,4 цэнтнера з гектара. Гэта самы высокі паказчык у раёне і адзін з найлепшых у краіне. Акрамя таго, 4964 тоны збожжа сабралі на арадаваных землях у Клецкім раёне. У выніку валавы збор склаў 28 тыс. тон.

Усяго ж у Мінскай вобласці, як адзначыў Ігар Макара, сабрана разам з кукурузай больш як 2 млн тон. Сярэдня

Несвіжане намалацілі 143 394 тоны зерня. Прычым ураджайнасць складала 65,1 цэнтнера з гектара. Цалкам выкананы дзяржаказ — 16 тыс. тон збожжа.

ўраджайнасць збожжавых — 37 цэнтнераў на круг. Ігар Макара уручыў найлепшым працаўнікам узнагароды Мінблвыканкама. Узнагароды яны атрымалі ад Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

Падчас «Дажынак» быў падведзены конкурс караваяў ад усіх сельгаспрадпрыемстваў раёна. Працавалі выстаўкі вырабаў народных умельцаў, работ вучняў горада і раёна. Перад прысутнымі выступілі з канцэртамі фіналісты прафсаюзаў конкурсу «Новыя імёны Беларусі» і зоркі беларускай эстрады ў межах рэспубліканскай народна-патрыятычнай акцыі ФГПБ «Мы — разам».

Што датычыцца раённых «Дажынак», то ў Мінскай вобласці яны праходзяць менавіта ў аграгарадках. І надалей яны будуць ладзіцца ў такім фармаце. Гэта дазваляе добраўпарадкаваць сельскія населеныя пункты. Плануецца, што абласное свята-фестываль сельскіх працаўнікоў пройдзе 7 кастрычніка ў Смалявічах.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

■ Надвор'е

ВЕЦЕР З ПОЎНАЧЫ

Максімальная тэмпература ў сераду будзе толькі 14—21 цяпла

З сярэдзіны тыдня ў нашай краіне істотна пахаладае, паведамляе начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды Дзмітрый РАБАЎ.

Праз нашу краіну будзе праходзіць халодны атмасферны фронт. Услед за ім пачне паступаць халоднае паветра з паўночнага захаду Еўропы, што прывядзе да паніжэння тэмпературы, а парывісты паўночны вецер узмацніць адчуванне холаду.

А сёння ў Беларусі будзе цяпла. У краіне захавецца цяпла паветраная маса, а па захадзе адаб'ецца ўплыў атмасфернага фронту. Удзень па захадзе нашай тэрыторыі чакаюцца дажджы, у асобных раёнах навалніцы. Тэмпература паветра ўдзень будзе трымацца ад плюс 23 да плюс 29 градусаў, а ў заходніх раёнах ужо менш — 19—22 цяпла. Далей чакаецца пахладаванне. У сераду на большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, днём у асобных раёнах магчымы навалніцы. Тэмпература паветра ўначы складзе 11—18 цяпла, удзень — ад плюс 14 да плюс 21 градуса.

Атмасферныя франты ад цыклона над паўначчу Еўропы будуць кіраваць нашым надвор'ем у чацвер. Уначы ў асобных раёнах, а днём пераважна па паўночна-заходняй частцы краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы. Удзень месцамі магчымы навалніцы, у многіх раёнах чакаецца ўзмацненне ветру парывамі да 15—18 м/с. Тэмпература паветра ўначы складзе 8—14 цяпла. Удзень будзе ад плюс 15 да плюс 22 градусаў, а на поўдні — да 24 цяпла.

У пятніцу стане яшчэ халадней. Тады ўначы і раніцай на большай частцы тэрыторыі, а удзень у асобных раёнах краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы. У асобных раёнах месцамі навалніцы, пераважна па паўночнай частцы краіны чакаецца ўзмацненне ветру парывамі да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы складзе 9—16 цяпла, удзень — ад плюс 12 да плюс 18 градусаў, па поўдні — да плюс 20 градусаў.

Згодна з доўгатэрміновымі прагнозам айчынных спецыялістаў, у суботу надвор'е будзе вызначаць вобласць паніжанага атмасфернага ціску. Уначы будзе пераважна без ападкаў, днём у асобных раёнах, у асноўным па захадзе, пройдуць кароткачасовыя дажджы. Уначы і раніцай чакаецца слабы туман. Тэмпература паветра ўначы складзе 5—11 цяпла. Удзень прагназуецца ад плюс 14 да плюс 20 градусаў, па поўдні — да 22 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

■ Захад-2017

Вайскоўцы ўжо на пазіцыях

Да сумеснага стратэгічнага вучэння ўзброеных сіл Беларусі і Расіі ўсё гатова

Вучэнне яшчэ не пачалося, а вайскоўцы і іх тэхніка ўжо некалькі дзён на пазіцыях. Наколькі войскі і падраздзяленні гатовыя да выканання пастаўленых задач, даведліся карэспандэнты «Звязды».

Асноўная частка ўсёй артылерыі, якая будзе задзейнічана ў вучэнні, сканцэнтравана на палігоне пад Асіповічамі. Практычныя дзеянні яшчэ не пачаліся, але ваеннаслужачыя ўжо ў поўнай баявой гатоўнасці.

— Цяпер на палігоне завяршаецца падрыхтоўка да сумеснага стратэгічнага вучэння, — адзначыў першы намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення баявой падрыхтоўкі Узброеных Сіл Беларусі палкоўнік Ігар КАВАЛЕНКА. — Вайсковыя часці і падраздзяленні занялі раёны сканцэнтравання і ўдасканалваюць інжынернае абсталяванне ў пунктах кіравання абарончых пазіцый і рубяжоў.

У ходзе планавых мерапрыемстваў баявой падрыхтоўкі, тактыка-страйковых заняткаў адпрацоўваюцца прыёмы і спосабы дзеянняў падчас бою ў адпаведнасці са сваім прызначэннем. Камандзіры ацэньваюць веды ваеннаслужачых, іх забеспячэнне, а таксама гатоўнасць да выканання задач падчас вучэння.

Як раскажаў камандзір узвода — старшы афіцэр 2-й гаўбічнай самаходнай артылерыйскай батарэі гвардыі старшы лейтэнант Аляксандр ЛЯПІЧ, тэхніка знаходзіцца ў добрым стане, поўнасцю падрыхтавана да выканання па-

Фота Надзеі БУЖАК.

стаўленай баявой задачы. «У цяперашні момант асабовы склад адпрацоўвае заняцце агнявой пазіцыі, а таксама арыентаванне гармат і разлік каардынат і ўстановак для паражэння цэляў, займаецца падрыхтоўкай тэхнікі для здзяйснення стрэлу, — удакладняе камандзір узвода. — Для многіх з іх вучэнне — каласальны вопыт. Перш за ўсё гэта датычыцца ўзаемаадносін з ваеннаслужачымі нашай дружалюбнай дзяржавы».

Пакуль вайскоўцы адточваюць апошнія штрыхі перад выкананнем пастаўленых задач, у палявым лагеры для іх рыхтуецца вячэра. Увогуле, перад і падчас вучэння для ваеннаслужачых наладжана трохразовае харчаванне. Лагер на гэтыя некалькі дзён — яшчэ і месца адпачынку. Тут яны не толькі начуюць, а і, калі ёсць на гэта час, глядзяць тэлеперадачы, слухаюць радыё, чытаюць свежыя газеты. Ладзіцца для ўдзельнікаў вучэння і прагляд кінафільмаў, і спартыўныя спаборніцтвы, а нядаўна, на Дзень танкіста, да ваеннаслужачых увогуле завіталі артысты.

Для большасці вайскоўцаў, якія неўзабаве будуць удзельнічаць у манеўрах, вучэнне — вянец усёй службы. Для сяржанта рэзерву Радзівона Утробіна гэта і адзін з найбольш галоўных этапаў у жыцці. Як прызнаецца камандзір гарматы, для якога гэта апошні збор, вучэнне — гэта магчымасць даказаць афіцэрам, уласным сем'ям, а таксама ўсяму беларускаму народу, што на варце бяспекі нашай краіны стаяць прафесіяналы, неабывкавыя да лёсу Радзімы людзі.

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by
Асіповіцкі раён

■ Фотафакт

ПРАДМЕТЫ РУРЫКАВІЧАЎ

Фонды Магілёўскага абласнога краязнаўчага музея папоўніліся ўнікальнымі прадметамі IX стагоддзя.

Іх у падарунак музею перадаў пісьменнік, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Расіі ў галіне культуры Валерый Казакоў. Старажытныя пярсцёнкі, падвеска, жэтон, якія цяпер будуць знаходзіцца ў Магілёве, папярэдне датуецца IX стагоддзем, часамі Рурыкавічаў, але ўсе падрабязнасці яшчэ высветляць спецыялісты.

— Услед за доктарам гістарычных навук Ігарам Марзалюком, я лічу, што Магілёву, як і Мінску, больш як тысяча гадоў, — кажа Валерый КАЗАКОЎ.

Марына ВЕСЯЛУХА. vesialuha@zviazda.by

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Паляванне на Wi-Fi

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Калі казаць пра сталіцу, то сёрфінг у інтэрнэце на вакзале станцыі Мінск-Пасажырскі вельмі зручны. Перад падключэннем да пункта доступу BelRW_Wi-Fi неабходна прайсці аўтарызацыю. Вас папросіць увесці нумар свайго тэлефона і паставіць галачку ў графе, дзе вы прымаеце карыстальніцкае пагадненне. З яго, на мой погляд, дастаткова ведаць тое, што БЧ будзе збіраць вашыя персанальныя даныя і што вы згодныя перыядычна глядзець рэкламу, якую вам будуць дасылаць. У прынцыпе, усё стандартна. Далей вам прыходзіць СМС з кодам, які вы і ўводзіце для аўтарызацыі. Пасля прагляду рэкламы, на якую вы траціце некалькі секундаў, вы пераходзіце да карыстання інтэрнэтам. Адначасова можна знаходзіцца ў сёціве з некалькіх прылад — планшэт, камп'ютар — і пры гэтым уводзіць толькі адзін нумар тэлефона. Прагляд відэа і праслухоўванне музыкі не выклікаюць цяжкасцяў. Самая вялікая хуткасць запампоўкі файла ў 100 Мб зафіксавана мной на адзнацы 9,1 Мб/с. Магчыма, калі карыстальнікаў стане больш — усё зменіцца не ў лепшы бок, але пакуль усё добра.

НЕ БЕЗ ПРАБЛЕМ

Аднак нельга проста так узяць і зрабіць усё гладка ды яшчэ і з першага разу, праўда? Давайце ўспомнім, што БЧ анансавала бясплатны Wi-Fi не толькі на вакзалах абласных гарадоў, але і на станцыях у Баранавічах, Бабруйску, Барысаве, Жлобіне, Калінкавічах, Крычаве, Лідзе, Луніны, Маладзечне, Оршы, Асіповічах, Полацку і Пінску.

Дзеля цікавасці паспрабаваў пасёрфіць у сетцы ў Оршы. Здзіўлены я не быў — трапіць у інтэрнэт з залы чакання або ў любым іншым пункце аршанскага чыгуначнага вакзала ў мяне не атрымалася. Пасля размоў з персаналам я даведаўся, што доступ у сетку ёсць толькі ў платных месцах — зале адпачынку і VIP-зале вакзала. На этапе выпрабавання Wi-Fi па ўсім будынку да сеткі не маглі падключыцца нават супрацоўнікі вакзала. Выходзіць, тут сума пакуль такія: хочаш інтэрнэт — плаці за атмасферу. Я, вядома,

Фота БЕЛТА.

не змог фізічна аб'ехаць усе вакзалы ў рэгіёнах, каб даведацца, як і што там працуе. Магчыма, такая праблема ёсць толькі на аршанскай станцыі, але яе наўнасьць пакуль застаецца фактам.

А можа, гэта зусім не праблема, а хутчэй бізнес-мадэль? На мой погляд, дзе такая мадэль патрэбна — дык гэта сапраўды на шляху з Мінска да Оршы. Вось ты спрабуеш пагаварыць з кімсьці праз месенджар, але званкі нярэдка абрываюцца, а потым сядзі і чакай наступнага населенага пункта, дзе сетка працуе. Ды добра інтэрнэт — месцамі і радыё нават не зловіш. Што перашкаджае БЧ зрабіць на гэтым маршруце тое ж самае, што і на шляху з Мінска ў Гомель? Там Wi-Fi хоць і нестабільны, але ўсё ж раздаецца «Штадлерам».

АБУРЭННЯ ПОСТ

У тэме пра бясплатны Wi-Fi на вакзалах хацелася б адысці ад вакзалаў таму, што набалела. Гарадам таксама патрэбна паўсюды Wi-Fi, і хай ён будзе нават платным. Вось прыезджае іншаземец без роўмінгу (бо некаторыя пры выклі, што сетка паўсюль даступна без праблем), а тут у Мінску (або цэнтры Еўропы, калі хочаце) нават немагчыма толкам скарыстацца інтэрнэтам. Ратуюцца альбо хот-спотамі ад шэрагу правайдараў (якія знайсці можна, але з

цяжкасцю), альбо бясплатным Wi-Fi у кафэ, але пры ўмове, што звычайна ў такіх месцах шумна — міжнародны званок зробіш з цяжкасцю.

Не менш надзённая праблема — адсутнасць Wi-Fi у метро. Першае, што прыходзіць у галаву, — вінаваціць ва ўсім метрапалітэн. Але на самай справе тут не ўсё так проста. Гадоў 10 таму кампанія «Белтэлекам» разглядала магчымасць устаноўкі абсталявання для забеспячэння бесправаднага доступу ў сетку з метро. Але не склалася. Адна з апошніх спроб у гэтым кірунку была зроблена крыху больш за год таму. Але выйшла як у анекдотце: сабраліся тры мабільныя аператары і вырашылі запусціць партнёрскі праект сувязі паміж станцыямі метро «Пятроўшчына» і «Малінаўка» з магчымасцю доступу да высакахуткаснага інтэрнэту... А далей зусім не смешна — ні сувязі, ні інтэрнэту. Як растлумачылі ў прэс-службе Мінскага метрапалітэна, сёння аператары не могуць дамовіцца паміж сабой, хто з іх будзе рэалізоўваць праекты па забеспячэнні доступу ў сетку ў нашай падземцы. Не могуць вызначыцца і з абсталяваннем. А гэта азначае, што заглябіцца ў лічбавую прастору пад зямлёй, які гэта робіць у Токіа, Лондане або Маскве, мы зможам... невядома калі?..

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» информирует вкладчиков об изменении процентных ставок по срочным банковским вкладам в белорусских рублях

С 13.10.2017 г. устанавливаются по ранее открытым срочным банковским вкладам в белорусских рублях:

– **Премиально — накопительный «Детский»**, открытым до 13.11.2015 г., ставка основных процентов в размере 8% годовых;

– **Накопительный** (накопительный вклад в национальной валюте с ежемесячной капитализацией; накопительный вклад в белорусских рублях; срочный банковский накопительный вклад в белорусских рублях, а также накопительные вклады, введенные согласно Приказу Государственного банка СССР от 29.03.1990 №30 «О введении новых видов вкладов в учреждениях Сберегательного банка СССР»), процентная ставка в размере 8% годовых.

Установленный размер процентов применяется только к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность, и автоматическое перезаключение которых на новый срок произошло до 01.04.2016 г.

С 13.10.2017 г. устанавливается по действующим срочным банковским вкладам в белорусских рублях **«Интернет — депозит — Тренд»** со сроком хранения 36 месяцев, открытым до 05.05.2015 г., ставка основных процентов при фактическом ежедневном остатке вклада:

до 2000,00 рублей (включительно) — в размере 7,9% годовых;

свыше 2000,00 рублей — в размере 8,4% годовых.

Установленный размер процентов применяется к срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность.

С 13.10.2017 г. устанавливаются по действующим срочным банковским вкладам в белорусских рублях, открытым до 13.09.2017 г., процентные ставки в следующих размерах:

– **«Классик Отзывный до года»:**

на срок 185 дней — 2,5% годовых;

– **«Классик Безотзывный до года»:**

на срок 6 месяцев — 5,2% годовых;

на срок 9 месяцев — 6,9% годовых;

на срок 9 месяцев (в рамках клуба «Бархат») — 7,9% годовых;

– **«Свободный выбор»:**

на срок 11 месяцев — 9% годовых;

на срок 24 месяца — 10,5% годовых.

– **«Классик Безотзывный свыше года»:**

на срок 18 месяцев — 9,7% годовых;

на срок 24 месяца — 10,2% годовых.

– **«Интернет—депозит—Тренд Отзывный»:**

на срок 3 месяца — 3% годовых;

на срок 6 месяцев — 5% годовых;

на срок 9 месяцев — 6% годовых.

– **«Интернет—депозит—Тренд Безотзывный»:**

на срок 3 месяца — 5% годовых;

на срок 6 месяцев — 6% годовых;

на срок 9 месяцев — 7,5% годовых;

на срок 9 месяцев (в рамках Клуба «Карт—бланш») — 8% годовых;

на срок 9 месяцев (в рамках Клуба #настарт) — 8% годовых.

– **«Классик Почтовый Отзывный»** — 5,5% годовых.

– **«Классик Почтовый Безотзывный»** — 7,5% годовых.

Установленный размер процентов применяется к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте и в отделениях «Беларусбанка»

Сохранность и возврат вкладов гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности №1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912. Процентная ставка по вкладам (депозитам) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов)

Тэхналогіі для жыцця

ГОРАД-ЭКАКЛАСТАР: УТОПІЯ ЦІ МАГЧЫМАСЦЬ?

Як забяспечыць рэальнае жыццё віртуальнымі сродкамі

Збудаваць рэальныя дамы за віртуальныя грошы ў Беларусі пакуль не ўдалася ніводнаму бізнесмену. Ажыццявіць такую ідэю — стварыць у рэспубліцы пасяленне аднадумцаў-уласнікаў, якія будуць жыць у «разумных» экалагічных дамах, спрабуе прадрымальнік-энтузіяст Аляксандр Міцін. Рэалізаваць свой праект ён мяркуе за кошт токенаў — электронных жэтонаў, якія замяняюць сапраўдныя фінансы і даюць права на ўваход у суполку, аднак набываюцца яны за сапраўдныя грошы... Спатрэбіцца на гэта першапачаткова ні многа ні мала — \$1,8 млн, і энтузіяст ведае, дзе іх узяць — на платформе ICO.

Токен — пропуск у суполку і сродак заробку

ICO (Initial Coin Offering — «першааснае рэалізацыя токенаў») — новы спосаб прыцягнення інвестыцый праз інтэрнэт. Эксперты, дарэчы, прадракаюць яму вялікую будучыню. Колькасць інвестараў, якія хочуць зарабіць на гэтым, імкліва расце — кажуць, такіх у свеце ўжо больш за 10 млн чалавек, а ў ICO прыцягнута каля \$5,5 млрд.

Сродкі для будаўніцтва горада-экакластара (так называе свой праект аўтар) з уласнай эканамічнай мадэллю развіцця, абароненай ад крызісаў, і пенсій для яго жыхароў, якая залежыць ад здольнасцяў і ступені ўкладу ў развіццё жыцця ў суполцы, Аляксандр мяркуе сабраць менавіта на інтэрнэт-платформе ICO.

— Кожны ахвотны можа набыць токен (іх выпускаюць арганізатары ICO), які стане паем (укладам) чалавека ў нашу суполку сумеснага

ўладання і адначасова пропускам, што дасць права стаць членам суполкі, прынцыпы развіцця якой заснаваны на роўнасці, — сцвярджае ён. — Структура нашага таварыства будзе мець форму сотаў-ячэек, і кожны чалавек сам вырашае, чым зоймецца ў структуры. У тым ліку, ці будзе ён жыць непасрэдна ў доме і працаваць у суполцы або знаходзіцца ў баку, можа і ў іншай краіне, і атрымліваць з жыццядзейнасці структуры прыбытак адпаведна сваім укладанням.

Перш за ўсё ён плануе сабраць грошы з людзей, якія зацікавіліся яго ідэяй і вырашылі фінансава падтрымаць яе рэалізацыю. Гэтыя сродкі паслужаць для стварэння інструментаў суполкі і першаснай капіталізацыі. Аляксандр, прыхільнік натуральнага і экалагічнага, мяркуе, што дамы, «начыненыя» сучаснымі інтэрнэт-тэхналогіямі, будуць драўлянымі.

Другім крокам ён распрацуе статут сумеснага валодання і першасныя задачы суполкі, якія дадуць ёй магчымасць развівацца.

— Статут павінны быць зразумелы ўсім членам, кожны будзе ведаць, што ён атрымае з удзелу ў нашым уладанні. Галоўнае, што я абяцаю ў сваім экакластары, — нармальнае жыццё, — запэўнівае Аляксандр. — Кожны член нашай суполкі пры набыцці токена персаналізуецца. Яны змогуць праз свае інтэрнэт-кабінеты адсочваць, што будзеца, як і на якой увогуле стадыі знаходзіцца рэалізацыя праекта. Прыбытак укладчыкі пачнуць атрымліваць пасля пачатку эксплуатацыі дамоў.

Інвестыцыі збоку ці «праца на зямлі»

Каб патанніць развіццё экакластара, прадрымальнік мяркуе ўключыць у склад суполкі вытворчасці. Напрыклад, набыць за невялікі кошт існуючы дрэвапрацоўчы цэх, які знаходзіцца на мяжы выжывання, аднак мае неабходнае абсталяванне. З дапамогай грошай яму дадуць новае жыццё, а суполка праз гэта атрымае больш танныя матэрыялы для будаўніцтва дамоў. Такім чынам з працэсу выключыцца пасрэднікі, што таксама становіцца адаб'ецца на развіцці фінансавага жыцця сумеснага ўладання.

Кожны сябра суполкі можа адлічваць працэнт ад свайго прыбытку ў так званы пенсійны фонд.

— А пры нараджэнні ў нашым сумесным уладанні дзіцяці на яго рахунак налічваецца сродкі ў крып-

тавалюце — віртуальныя фінансавыя адзінкі, якія будуць выпушчаны ICO. Людзі могуць траціць іх, напрыклад, на адзенне малому, дзіцячы садок, школу, і гэтая сума будзе павялічвацца за кошт развіцця суполкі.

Пры гэтым ён заклікае стаць членамі ўладання і дзяржаву, і інвестараў з розных краін, і саміх жыхароў экакластара. Бізнесмен не выключае, што калі яго ідэя рэалізуецца ў Беларусі, падобныя экакластары пачнуць стварацца і па-за межамі нашай краіны.

На пытанне, як будзе з'яўляцца прыбытак ад функцыянавання суполкі і чаму інвестары павінны зацікавіцца прапановай Аляксандра і ўкладзіць рэальныя грошы ў віртуальную пляцоўку, ён адказвае так:

— Пытанне не ў прыбытку, а ў даходах людзей. Кожны член суполкі мае права прадставіць на разгляд інвестараў таварыства свой праект, так званы стартап. Тыя, каму ён спадабаецца, пагаджаюцца на фінансаванне канкрэтна гэтай ідэі, сочаць за яе развіццём і атрымліваюць ад яе прыбытак, — удакладняе Аляксандр. — З іншага боку, члены нашага экакластара могуць проста «працаваць на зямлі». Напрыклад, вырошчваць курэй-нясушак. За грошы суполкі яму будзеца птушкі, даецца корм. Ён у сваю чаргу пастаў-

ляе суполцы яйкі і атрымлівае нейкі працэнт ад сумы прыбытку за іх. Усе гэтыя працэсы — ініцыятыўныя праекты або гадаванне птушак — будуць відаць у ICO, і размеркаванне даходаў будзе шчырым і дастойным.

Аляксандр агучыў ідэю свайго праекта па стварэнні горада-экакластара на прэзентацыі беларускай ICO-платформы — ICO HUB, якая, як мяркуецца, будзе мець цалкам айчыныя карані, чаго ў краіне яшчэ не здаралася. Ініцыятар яе стварэння — Улад Аўсяннікаў, вопытны IT-спецыяліст. Прыцягнуць інвестыцыі пад свой «зямны» праект, як кажа сам Аляксандр, і раскажаць пра яго як мага большай колькасці людзей прасцей за ўсё менавіта такім чынам. Літаральна за тыдзень яму напісала ўжо некалькі чалавек, гэтых прэзентаваць свае праекты на пляцоўцы ICO HUB. Пакуль пляцоўка рыхтуецца да запуску.

Ірына СІДАРОК.
sidarok@zviazda.by

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ОАО «Минскоблхлебопродукт» извещает, что **26 сентября 2017 года** состоится внеочередное собрание акционеров по адресу: г. Борисов, ул. Заводская, 4. Начало собрания: 14.00. Регистрация акционеров с 13.00. При себе иметь документы: акционеру общества — паспорт, пред- ставителю акционера — паспорт и доверенность.

Повестка дня:

О реорганизации ОАО «Минскоблхлебопродукт» путем присоединения к нему ОАО «Борки Агро» и утверждение передаточного акта.

Утверждение размера уставного фонда ОАО «Минскоблхлебопродукт».

О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Минск-облхлебопродукт».

О дополнительном выпуске акций ОАО «Минскоблхлебопродукт», утверждение решения о выпуске акций.

О создании сельскохозяйственного унитарного предприятия «Борки Агро».

О внесении изменений и дополнений в Положение о порядке купли-продажи жилых домов (квартир), находящихся в собственности ОАО «Минскоблхлебопродукт».

Наблюдательный совет ОАО «Минскоблхлебопродукт»

Тел. 220-59-17

УНП 600013173

ОАО «Белагропромбанк» сообщает, что в связи с уменьшением с 13.09.2017 ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь на 0,5 процентных пункта до 11,5 процентов годовых, с **14.10.2017** ОАО «Белагропромбанк» уменьшает на 0,5 процентных пункта плавающие процентные ставки по договорам банковского вклада «Универсальный» и «Сберегательный», заключенным в период с 02.08.2004 по 05.03.2006. Также, в соответствии с условиями договора пролонгация вклада «Стабильный» осуществляется на условиях применения процентной ставки для данного вида вклада (депозита), действующей на день продления договора.

ПОЗВОНИ В СВОЙ БАНК 136

www.belapb.by

Лицензия на осуществление банковской деятельности №2 13.01.2017 выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

ОБ ЭМИССИИ ОБЛИГАЦИЙ ЧЕТВЕРТОГО ВЫПУСКА

Закрытого акционерного общества «Универсам «Центральный»

ЗАВЕРЕНО

Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 07.09.2017 г. Лихачевский В. В.

1. Полное и сокращенное наименование эмитента: на белорусском языке: полное — **Закрытае акцыянернае таварыства «Універсам «Цэнтральны»; сокращенное — ЗАТ «Універсам «Цэнтральны»;** на русском языке: полное — **Закрытое акционерное общество «Универсам «Центральный»** (далее — эмитент); сокращенное — **ЗАО «Универсам «Центральный».**

2. Местонахождение эмитента: **Республика Беларусь, 220030, г. Минск, проспект Независимости, дом 23; телефон: (8017) 226-19-25; факс: (8017) 327-61-95; электронный адрес: info@centralny.by; официальный интернет-сайт: www.centralny.by.**

3. Эмитент зарегистрирован **Минским городским исполнительным комитетом 14 апреля 1992 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №100060965.**

4. Уставный фонд эмитента составляет **12 000 белорусских рублей.**

5. Основные виды деятельности эмитента: розничная торговля в неспециализированных магазинах преимущественно продуктами питания, напитками и табачными изделиями.

6. Депозитарием эмитента является депозитарий Открытого акционерного общества «Сберегательный банк «Беларусбанк», зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 27 октября 1995 года, номер государственной регистрации — 056, код депозитария — 005, расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18. Специальное разрешение (лицензия) №02200/5200-1246-1089, выданное Министерством финансов Республики Беларусь на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам сроком действия — бессрочно.

7. Эмитент в соответствии с законодательством Республики Беларусь раскрывает информацию на рынке ценных бумаг путем: размещения на едином информационном ресурсе рынка ценных бумаг (далее — единый информационный ресурс); публикации в печатных средствах массовой информации (в газете «Звязда») и (или) размещения на официальном интернет-сайте эмитента, указанном в пункте 2 настоящего документа; и (или) доводит до сведения неопределенного круга лиц иным образом, определенным республиканским органом государственного управления, осуществляющим государственное регулирование рынка ценных бумаг (далее — регистрирующий орган).

Информация об изменении и/или дополнениях, внесенных в Проспект эмиссии облигаций четвертого выпуска эмитента (далее — Проспект эмиссии), размещается эмитентом на едином информационном ресурсе, а также публикуется в газете «Звязда» не позднее 7 дней после их регистрации в регистрирующем органе.

Эмитент в соответствии с законодательством Республики Беларусь раскрывает годовой отчет в срок не позднее одного месяца после его утверждения в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь о хозяйственных обществах, путем размещения на едином информационном ресурсе, а также путем опубликования в газете «Звязда» либо размещения на официальном интернет-сайте эмитента. Информация, размещенная на официальном интернет-сайте эмитента, должна быть доступна для обозрения всем заинтересованным лицам на постоянной основе до погашения облигаций настоящего выпуска.

Эмитент раскрывает информацию о своей реорганизации или ликвидации, а также о реорганизации дочерних и зависимых хозяйственных обществ эмитента (при их наличии), в соответствии с законодательством Республики Беларусь, в том числе путем ее размещения на едином информационном ресурсе не позднее двух рабочих дней:

в случае ликвидации — с даты принятия соответствующего решения общим собранием акционеров эмитента;

в случае реорганизации — с даты принятия соответствующего решения общим собранием акционеров эмитента, а также с даты государственной регистрации организации, созданной в результате реорганизации; с даты внесения в единый государственный реестр юридических лиц и индивидуальных предпринимателей записи о прекращении деятельности присоединенной организации.

Кроме того, в случае принятия эмитентом решения о ликвидации (прекращении деятельности), сведения о том, что эмитент находится в процессе ликвидации (прекращения деятельности), подлежат размещению в глобальной компьютерной сети Интернет на официальном сайте юридического научно-практического журнала «Юстиция Беларуси» (www.justbel.info) в порядке и сроки, определенные законодательством Республики Беларусь.

Эмитент раскрывает информацию о возбуждении в отношении эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) в соответствии с законодательством Республики Беларусь путем:

ее размещения на едином информационном ресурсе не позднее двух рабочих дней с даты получения эмитентом копии заявления в экономический суд о банкротстве эмитента;

публикации в журнале «Судебный вестник Плюс: Экономическое правосудие» в течение 5 календарных дней с момента получения соответствующего судебного постановления.

Эмитент раскрывает информацию о результатах финансово-хозяйственной деятельности, информацию о существенных фактах (событиях, действиях), касающихся его финансово-хозяйственной деятельности, которые могут повлиять на стоимость облигаций настоящего выпуска, в порядке и сроки, установленные законодательством Республики Беларусь.

В период всего срока обращения облигаций настоящего выпуска эмитент несет ответственность за достоверность их владельцам убытков, причиненных недостоверной и (или) неполной информацией об облигациях настоящего выпуска.

8. Наблюдательный совет эмитента принял решение о четвертом выпуске облигаций 8 августа 2017 г., протокол №7.

9. Облигации четвертого выпуска эмитента — **именные процентные конвертируемые эмиссионные ценные бумаги в бездокументарной форме, имеющие равную номинальную стоимость и сроки осуществления прав в рамках настоящего выпуска вне зависимости от времени приобретения облигации (далее совокупно именуемые — облигации).**

Объем выпуска облигаций — 2 000 000 (два миллиона) долларов США. Количество облигаций — 2 000 штук.

Номинальная стоимость облигации — 1 000 (одна тысяча) долларов США.

10. Эмитент осуществляет эмиссию облигаций в соответствии с подпунктом 1.7 пункта 1 Указа Президента Республики Беларусь от 28 апреля 2006 г. №277 «О некоторых вопросах регулирования рынка ценных бумаг». Исполнение обязательств эмитента по облигациям обеспечивается поручительством на сумму 2 000 000 долларов США.

Поручителем выступает Общество с дополнительной ответственностью «НП-Сервис» (220056, г. Минск, ул. Героев 120-й дивизии, 15-81, УНП 100080849). Договор о предоставлении поручительства от 17 августа 2017 г. № 1.

11. Размещение облигаций осуществляется:

после опубликования в газете «Звязда» и размещения на едином информационном ресурсе настоящего документа, заверенного в установленном порядке регистрирующим органом;

путем проведения открытой продажи облигаций юридическим лицам (включая банки) и (или) физическим лицам, резидентам и (или) нерезидентам Республики Беларусь (далее — покупатели облигаций).

Дата начала размещения облигаций: 1 сентября 2017 г.

Дата окончания размещения облигаций: 25 августа 2027 г.

Открытая продажа облигаций осуществляется на организованном рынке в торговой системе открытого акционерного общества «Белорусская валютно-фондовая биржа» (далее — организатор торговли) в соответствии с законодательством Республики Беларусь и локальными нормативными правовыми актами организатора торговли.

Время проведения открытой продажи облигаций — в соответствии с регламентом торгов организатора торговли.

Для покупки облигаций покупатели могут обратиться в Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк» (далее — уполномоченный брокер в его точке обслуживания. Перечень точек обслуживания и их режим работы размещен на официальном интернет-сайте уполномоченного брокера (http://belarusbank.by), а также на официальном интернет-сайте эмитента: www.centralny.by.

Денежные средства, поступающие при размещении облигаций, будут зачисляться в соответствии с валютным законодательством Республики Беларусь в безналичном порядке на текущий (расчетный) счет в долларах США BY71OLMP30120000881570000840 в Совместном белорусско-российском открытом акционерном обществе «Белгазпромбанк», г. Минск, ул. Притыцкого, 60/2, БИК OLMРBY2X.

12. Срок обращения облигаций — **3651 календарный день (с 1 сентября 2017 г. по 31 августа 2027 г.)**

13. Дата начала погашения облигаций — **31 августа 2027 г.**

Для целей погашения облигаций депозитарий эмитента формирует реестр владельцев облигаций на 27 августа 2027 г. В случае если указанная дата выпадает на нерабочий день, фактическое формирование реестра осуществляется в последний рабочий день, предшествующий нерабочему дню.

14. По облигациям установлен постоянный процентный доход (далее — доход), выплачиваемый периодически (один раз в шесть месяцев) в течение срока обращения облигаций по ставке в виде фиксированного процента к номинальной стоимости облигации в размере 6,5 (шесть целых пять десятых) процента годовых.

По поручению эмитента выплату дохода, выплату денежных средств при досрочном погашении и погашении облигаций осуществляет депозитарий эмитента. Сумма дохода перечисляется владельцам облигаций в безналичном порядке в соответствии с валютным законодательством Республики Беларусь. В случае выплаты дохода в белорусских рублях, выплата осуществляется по официальному курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату выплаты дохода.

15. Эмитент осуществляет досрочное погашение облигаций при невозможности замены обеспечения исполнения обязательств по облигациям либо невозможности предоставления дополнительного обеспечения в случаях, установленных законодательством Республики Беларусь о ценных бумагах.

Кроме того эмитент вправе по собственной инициативе принять решение о досрочном погашении облигаций настоящего выпуска либо его части.

В случае досрочного погашения части выпуска облигаций досрочное погашение осуществляется каждому владельцу облигаций пропорционально количеству принадлежащих ему облигаций. Расчет количества досрочно погашаемых облигаций осуществляется с округлением до целого числа в соответствии с правилами математического округления.

Причитающаяся к выплате сумма денежных средств за досрочно погашаемые Облигации перечисляется в безналичном порядке в соответствии с валютным законодательством Республики Беларусь на счета владельцев облигаций, открытые в уполномоченных банках Республики Беларусь. В случае досрочного погашения облигаций в белорусских рублях, досрочное погашение осуществляется по официальному курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату досрочного погашения облигаций.

16. Порядок погашения облигаций

При погашении облигаций владельцам облигаций выплачивается номинальная стоимость облигаций, а также доход за последний период начисления дохода (иной непополненный доход — при наличии).

Погашение облигаций осуществляется в отношении лиц, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном депозитарием эмитента на дату, установленную в пункте 13 настоящего документа, путем перечисления в безналичном порядке причитающейся суммы в соответствии с валютным законодательством Республики Беларусь. В случае погашения облигаций в белорусских рублях, погашение осуществляется по официальному курсу Национального банка Республики Беларусь, установленному на дату начала погашения облигаций.

17. В период обращения облигаций эмитент осуществляет приобретение облигаций до даты начала погашения облигаций с возможностью последующего обращения облигаций (далее — досрочный выкуп облигаций) на организованном рынке в соответствии с законодательством Республики Беларусь и правилами, определяемыми организатором торговли.

Досрочный выкуп облигаций осуществляется по цене, равной текущей стоимости облигации в валюте номинала облигации (доллары США), за исключением дат выплаты дохода, в которые облигации досрочно выкупаются по номинальной стоимости облигации.

Эмитент обязуется осуществлять досрочный выкуп облигаций в следующие даты: 26.08.2019, 25.08.2021, 25.08.2023, 26.08.2025, 25.08.2027. Владельцы облигаций вправе требовать досрочного выкупа облигаций только в указанные даты при соблюдении процедуры, определенной Проспектом эмиссии.

Кроме того, эмитент обязуется осуществлять досрочный выкуп облигаций также в случае несогласия владельца облигаций с решением эмитента о замене обеспечения исполнения обязательств эмитента по облигациям.

18. В случае запрещения эмиссии облигаций, признания регистрирующим органом настоящего выпуска облигаций недействительным, эмитент возвращает владельцам облигаций средства, полученные в оплату размещенных облигаций, а также накопленный по этим облигациям доход в месячный срок с даты признания выпуска недействительным, и письменно уведомляет регистрирующий орган о возврате указанных средств владельцам облигаций в полном объеме.

19. Ознакомиться с Проспектом эмиссии (изменениями в Проспект эмиссии — при наличии) можно в точках обслуживания уполномоченного брокера. Перечень точек обслуживания и их режим работы указаны в пункте 11 настоящего документа.

Директор
Закрытого акционерного общества
«Универсам «Центральный»

Директор общества с ограниченной
ответственностью «Эккаунт Проф»

А. А. Застенский

Т. Г. Бойкова

Уведомление страхователей ОАО «Пенсионные гарантии»

В связи с прекращением действия выданного ОАО «Пенсионные гарантии» специального разрешения (лицензии) на право осуществления страховой деятельности обязательства, принятые ОАО «Пенсионные гарантии» по договорам добровольного страхования, подлежат передаче в РДУСП «Стравита».

Передающая страховая организация — открытое акционерное страховое общество «Пенсионные гарантии» (ОАО «Пенсионные гарантии») — юридический адрес: 220013, г. Минск, ул. Я. Коласа, 38/16, к. 3, адрес для приема посетителей: г. Минск, ул. Скрыганова, 6, корп. 2, оф. 2304, адрес для корреспонденции: 220079, г. Минск, а/я 267; тел./факс 8 (017) 204-50-03.

Принимающая страховая организация — Республиканское дочернее унитарное страховое предприятие «Стравита» (РДУСП «Стравита»); 220037, г. Минск, пер. Козлова, 7; тел./факс 8-017-245-16-99; info@stravita.by; www.stravita.by.

Договоры добровольного страхования жизни и соответствующие обязательства передаются по состоянию на 31.10.2017 года.

Все процедуры по передаче обязательств должны быть завершены и акт приема передачи подписан не позднее четырех месяцев со дня заключения передающей страховой организацией и принимающей страховой организацией договора о передаче обязательств.

Договор о передаче обязательств от 04.09.2017 № 04-09/17.

УНП 191027557

Извещение о проведении 25 сентября 2017 года повторных торгов с условиями по продаже единым предметом торгов имущества, принадлежащего откры- тому акционерному обществу «Минскремстрой»

Предмет торгов (состав и сведения о продаваемом имуществе)	Двухэтажное кирпичное здание административно-бытового корпуса общей площадью 634,4 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-457; одноэтажное кирпичное здание хозяйственного склада общей площадью 84,8 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-311; одноэтажный дом из гипсолита общей площадью 27,9 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-308; одноэтажное кирпичное здание столоярного цеха общей площадью 1983,8 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-458; одноэтажный железобетонный цех лесоопиления общей площадью 915,9 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-314; навес для сушки пиломатериалов общей площадью 229,6 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-592; одноэтажный склад — ангар из металлического профиля общей площадью 333,3 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-309; одноэтажное кирпичное здание гаража общей площадью 205,6 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-310; двухэтажное кирпичное здание трансформаторной подстанции общей площадью 47,2 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-638; одноэтажная кирпичная сушильная камера общей площадью 64,2 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-589; одноэтажное кирпичное здание склада общей площадью 255,6 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-456; одноэтажное кирпичное здание мебельного цеха общей площадью 367,3 кв. м, инв. № в ЕГРНИ 632/С-313; навес столоярного цеха (инв. №113018); покрытие асфальтобетонное (инв. №113013); теплогенератор (инв. №4013); забор железобетонный (инв. №113012); ворота (3 шт.); эстакада для хранения леса (инв. №113015); наружные электросети (инв. № 31358); кран подвесной ПТ 4363 (2 шт.) (инв. №№ 413152, 413153); камера КСО и шинный мост (инв. №413131); конденсаторная установка ФЭБ (инв. №413245); аспирационная система АС-3 (инв. №413266); сети водопроводные чугунные (инв. № 308); сеть канализационная (инв. №309); пожарный резервуар (2 шт.) (инв. №№113014, 113011); нагреватель Булеран (инв. №6132171); шкаф СН1-3Р (инв. №413120); шкафы СИЛ, ШРС (2 шт.) (инв. №№413125, 413126)	
	Местонахождение продаваемого имущества	Минская область, Воложинский район, Раковский с/с, г. Раков, ул. 17 сентября, 17
Сведения о земельном участке	кадастровый номер — 622085700062000019, площадь — 1,7569 га, целевое назначение — земельный участок для обслуживания зданий и сооружений за- вода	
Продавец имущества	ОАО «Минскремстрой», ул. Интернациональная, 5, 220030, г. Минск	
Организатор торгов	государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к.10, 220030, г. Минск	
Начальная цена предмета торгов с учетом НДС	955 753,29 бел. руб.	
Сумма задатка	95 000,00 бел. руб.	
Условие торгов	Победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов	

Торги проводятся в соответствии со статьями 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Минскремстрой», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие с организатором торгов соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц) и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» № ВУ34 ВР5В 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции №700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК ВР5ВВУ2Х, УНП 190398583, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рас-срочка платежа.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся **25 сентября 2017 года в 15.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 13.09.2017 по 21.09.2017 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятнице — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»);
(017) 226-41-14, (017) 200-04-11, (029) 688-61-94 (ОАО «Минскремстрой»)

■ Тэма нумара

КУДЫ ПРЫВЯДЗЕ ШЛЯХ Е-40?

Аднаўленне старажытнага воднага маршруту патрабуе пільнай увагі прыродаахоўных структур

Дакумент «Аднаўленне магістральнага воднага шляху Е-40 на ўчастку Днепр—Вісла: ад стратэгіі да планавання» выклікаў шмат пытанняў, у тым ліку экалагічных, як у спецыялістаў, так і ў грамадскасці. З чым гэта звязана, мы і паспрабавалі разабрацца.

МАРШРУТ 3 ГІСТОРЫЯЙ

Е-40 — водны шлях даўжынёй больш за 2 тысячы км, які праходзіць па тэрыторыі Польшчы, Беларусі і Украіны і злучае Балтыйскае і Чорнае моры праз Гданьск — Варшаву — Брэст — Пінск — Мазыр — Кіеў — Херсон.

Гісторыя стварэння гэтай воднай трасы пачынаецца ў другой палове XVII стагоддзя, калі ў 1655 годзе на сейме Рэчы Паспалітай была ўпершыню агучана ідэя будаўніцтва суднаходнага канала, які б злучаў басейны Прыпяці і Буга. Але першыя грузы па новым водным шляху, у склад якога ўвайшоў і размешчаны на тэрыторыі Беларусі Дняпроўска-Бугскі канал, пайшлі толькі ў 1784 годзе. З цягам часу гэты водны шлях перастаў эксплуатавацца, і сёння ён суднаходны толькі на некаторых участках.

Некалькі гадоў таму пра аднаўленне старажытнага шляху загаварылі зацікаўленыя бакі ва ўсіх краінах-суседках. Так, партнёрамі праекта «Аднаўленне магістральнага воднага шляху Е-40 на ўчастку Днепр—Вісла: ад стратэгіі да планавання» выступаюць арганізацыі з Беларусі, Польшчы і Украіны. Сярод іх — Адміністрацыя маршалка Люблінскага ваяводства (Польшча), Таварыства рэгіянальнага і мясцовага развіцця «Прагрэс» (Польшча), Валынскае абласное ўпраўленне водных рэсурсаў (Украіна), ГА «Ва-

лынская асацыяцыя вучоных і інвентараў» (Украіна). Удзельнікамі з беларускага боку з'яўляюцца РУ-ЭБП «Днепра-Бугскі водны шлях» (вядучы партнёр праекта), Брэсцкі аблвыканкам і мясцовы фонд садзейнічання развіццю міжнароднага дыялогу і супрацоўніцтва «Інтэракцыя».

Агульны бюджэт праекта — 912 657 еўра, з іх 821 281 еўра складае суфінансаванне ЕС, а 91 376 еўра — уклад партнёраў.

На тэрыторыі нашай краіны ў праект уключаны Дняпроўска-Бугскі канал, рэкі Мухавец (басейн Балтыйскага мора), Піна і Прыпяць (басейн Чорнага мора). Аднаўленне воднага шляху Е-40 прадугледжвае ўзвядзенне гідратэхнічных збудаванняў на Прыпяці і Дняпроўска-Бугскім канале, павелічэнне габарытаў фарватару і многае іншае.

У 2015 годзе была створана трансгранічная камісія па пытаннях развіцця водна-транспартнага злучэння Е-40. У камісіі сумесна працуюць прадстаўнікі абласных уладаў, міністэрстваў, навукова-даследчых інстытутаў, транспартных і лагістычных прадпрыемстваў і прыродаахоўных арганізацый Беларусі, Польшчы і Украіны.

Андрэй РЭКЕШ, сакратар камісіі па пытаннях развіцця водна-транспартнага злучэння Е-40 на ўчастку Днепр—Вісла, сцвярджае, што праект перспектывы ў многіх аспектах:

— Праходзячы адразу праз тры краіны, водны маршрут Е-40 мо-

Фота Анатоля КІШЧУКА

жа стаць і асновай для развіцця новага турыстычнага прадукту ў рэгіёне — трансгранічных рачных круізаў. Турысты змогуць наведаць найпрыгажэйшыя гарады (Гданьск, Варшаву і Кіеў), агледзець пушчы беларуска-польскага памежжа. Яшчэ адным перспектывным кірункам можа стаць рыбалоўны турызм. Больш за тое, пры належным развіцці інфраструктуры пляжы рэк, па якіх будзе пралягаць водны шлях Е-40, змогуць скласці канкурэнцыю марскім курортам.

Эксперт лічыць, што аднаўленне водна-транспартнага злучэння Е-40 дазволіць перавозіць да 4 млн тон грузаў штогод. З дапамогай гэтай транспартнай артэрыі будуць інтэнсіўна развівацца эканамічныя адносіны паміж Польшчай, Беларуссю і Украінай. А дзякуючы марскім партам Гданьска і Адэсы, тавары, якія будуць перавозіцца па водным шляху Е-40, могуць дастаўляцца ў любую кропку свету.

Акрамя таго, са словаў Андрэя Рэкеша, рачны транспарт значна пераўзыходзіць «сухapatныя» альтэрнатывы вялікімі аб'ёмамі грузаперавозак. Так, баржа-плячоўка грузападымальнасцю 900 тон замяняе 18 вагонаў па 50 тон або 45 грузавых аўтамабіляў-дваццацітоннікаў. Пры гэтым баржы могуць пераадоўваць сотні кіламетраў па цяжэнні ракі без гаручага.

ПРЫРОДА — У ПРЫЯРЫТЭЦЕ

Але ці не нашкодзіць рэалізацыя гэтага праекта каштоўным прыродным тэрыторыям Беларусі? Уздоўж воднага шляху ў межах краіны размешчаны Нацыянальны парк «Прыпяцкі», Палескі радыяцыйна-экалагічны запаведнік, а таксама 11 заказнікаў рэспубліканскага значэння і 6 — мясцовага. 12 з гэтых аб'ектаў маюць міжнароднае значэнне — яны ахоўваюцца Рамсарскай канвенцыяй і з'яўляюцца тэрыторыямі, важнымі для птушак.

Па словах **начальніка ўпраўлення бялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь Мікалая СВДЗІНСКАГА**, пакуль не распрацаваны паўнаватасныя дакументы, што датычацца ацэнкі ўздзеяння на навакольнае асяроддзе, цяжка гаварыць пра канкрэтныя змены ў прыродзе, якія могуць адбыцца пры рэалізацыі праекта. Але ўжо зразумела, што ўчасткі, праз якія пройдзе Е-40, патрабуюць асаблівай увагі.

— Прыпяцкае Палессе — вельмі каштоўныя прыродныя тэрыторыі для Еўропы, з вялікай колькасцю рэдкіх відаў жывёл і раслін, дзе сканцэнтраваны важныя шляхі міграцыі рыб і птушак, — адзначаў

Мікалай Іванавіч. — І змена гідралагічнага рэжыму рэк (паглыбленне іх і будаўніцтва шлюзаў) можа негатыўна паўплываць на іх насельніках.

Адкрыццё шлюзаў, што злучаць басейны Балтыйскага і Чорнага мораў, можа справакаваць з'яўленне ў акваторыі беларускіх рэк нетыповых, чужародных відаў. Існуе вялікая рызыка дэградацыі каштоўных пойменных экасістэм і звязаных з імі мясных масіваў і воднабалотных угоддзяў, а таксама змянення відавoga складу водных і каляводных жывёл.

Акрамя таго, не трэба забывацца і пра пытанні радыялагічнай бяспекі. Праходзячы праз тэрыторыю Палескага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка, судны могуць закрануць забруджаныя донныя адклады. І немагчыма не думаць, што праз некаторы час яны могуць трапіць, напрыклад, у акваторыю Кіеўскага вадасховішча.

— Менавіта таму да планаў па аднаўленні воднага шляху Днепр—Вісла трэба адносіцца вельмі сур'ёзна і асцярожна, — упэўнены Мікалай Свдзінскі. — Неабходны іх глыбокі навуковы аналіз, правядзенне дасканалы ацэнкі ўздзеяння на навакольнае асяроддзе з улікам усіх магчымых як станоўчых, так і негатыўных наступстваў, а таксама шырокае грамадскае абмеркаванне.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

МЯДЗВЕДЗЬ разбурыў гаспадарскі пчальнік, невядомы кіроўца насмерць збіў касалапага — такімі загаловамі стракацелі стужкі навін. Мы спыталі ў спецыялістаў, з чым звязаны візіты мядзведзяў у населеныя пункты, як сябе паводзіць чалавеку пры сустрэчы з царом лесу, і якія нормы закону дзейнічаюць у выпадку ДТЗ з удзелам жывёлы.

МЯДЗВЕДЗІ ВЫХОДЗЯЦЬ У ЛЮДЗІ

Звяры шукаюць ежу

«Па-першае, мядзведзі не ходзяць дзясяткамі, звычайна яны вядуць адасоблены лад жыцця, і толькі самкі ходзяць з медзведзяткамі. У перыяд спарвання могуць збірацца групы па 3–5 асобін, — кажа **навуковы супрацоўнік НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсах, кандыдат біялагічных навук Ірына САЛАВЕЙ**. — Па-другое, інфармацыю пра тое, што мядзведзі прыйшлі з тэрыторыі Расіі, таксама нельга назваць дакладнай, паколькі прасачыць гэта можна, напрыклад, па слядах або з дапамогай радыёашыяніка».

Па словах эксперта, цяпер у мядзведзяў перыяд назапашвання тлушчу, відавочна, ім бракуе корму. Сёлета з-за капрызаў надвор'я мала ягад, ды і яблыкі не ўсюды ўрадзілі. Мядзведзі могуць здабываць сабе на пракорм любых капытных, але гэта ў большай меры энергазатратна, чым паяданне лёгкадаступных раслінных кармаў.

«Што да візіту на пчальнік, то гэта звычайныя паводзіны для бурых мядзведзяў. Яны вельмі любяць мёд, адчуваюць яго на вялікай адлегласці, — працягвае Ірына Салавей. — Як вы заўважылі, толькі ў адным рэгіёне мядзведзі з'явіліся ў населеных пунктах. Трэба шукаць прычыны. Магу выказаць здагадку, што, магчыма, там

Фота Дзяніса УКОВЧА

■ У свеце жывёл

Спецыялісты сцвярджаюць, што анамальныя паводзіны жывёл абумоўлены недахопам натуральнага корму

высеклі нейкую дзялянку лесу ці бабры падтапілі тэрыторыю, якую насялялі мядзведзі. Пакуль у нас няма праекта па вывучэнні анамальных паводзін мядзведзяў».

Убачыў мішку — не ўцякай

«Мядзведзь — досыць палахлівая жывёла і сам працяўляць агрэсію ў адносінах да чалавека не будзе, — супакой ўвядучы **навуковы супрацоўнік НПЦ па біярэсурсах Рыгор ЯНУТА**. — Небяспека можа быць толькі ў момант раптоўнага сутыкнення з чалавекам.

Калі ж давялося ўбачыць мядзведзя на невялікай адсябе адлегласці, можна адпужваць жывёлу гучнымі гукамі і ціхенька адыходзіць. Катэгарычна нельга ўцякаць! У шматлікіх жывёл, у тым ліку мядзведзя, закладзена на ўзроўні інстынкту: калі нейкая асобіна ўцякае, значыць, яна слабейшая і можна пачынаць паляванне».

Як варыянт хованкі ад мядзведзяў, Рыгор Янута раіць забрацца на дрэва на вышыню 2,5 метра — сталыя мядзведзі не могуць лазіць па дрэвах.

Спецыяліст адзначае, што на гаспадарскім пчальніку мядзведзь і сам будзе паводзіць сябе з асцярожнасцю, ён разумее, што ўварваўся ва ўладанні чалавека.

(Заканчэнне на 9-й стар.)

■ Далучайцеся!

ЯК ВЫЖЫЦЬ У СУЧАСНЫМ ГОРАДЗЕ БЕЗ АЎТА

Беларусь становіцца актыўным удзельнікам Еўрапейскага тыдня мабільнасці

Больш як 1460 гарадоў у 40 краінах свету заявілі пра свой удзел у Еўрапейскім тыдні мабільнасці (ETM), у тым ліку 19 гарадоў Беларусі. Між тым усяго два гады таму ў ім удзельнічала толькі тры нашы гарады. Сёлета сталіца ўжо другі раз на афіцыйным узроўні далучылася да Еўрапейскага тыдня мабільнасці. Старшыня Мінгарвыканкама Андрэй Шорац падпісаў Хартыю аб далучэнні Мінска да ETM.

У метро — па пасведчанні кіроўцы

Еўрапейскі тыдзень мабільнасці праходзіць кожны год з 16 па 22 верасня. Усе акцыі, якія адбываюцца ў гэты час, нагадваюць людзям пра негатыўны ўплыў аўтамабіляў на навакольнае асяроддзе і прапагандуюць выкарыстанне альтэрнатыўных спосабаў перамяшчэння.

Аўтамабілі не толькі забруджваюць атмасферу, але і забіраюць у нас грамадскую прастору: вуліцы і двары, а таксама зялёныя зоны. Ключавым мерапрыемствам ETM з'яўляецца акцыя «Дзень без аўтамабіля» (22 верасня). У гэты дзень жыхары гарадоў пакідаюць свае машыны на стаянках і ў гаражах, а самі карыстаюцца грамадскім транспартам або веласіпедамі.

У Мінску кожны аўтаўладальнік зможа бясплатна скарыстацца наземным грамадскім транспартам і метро, прад'явіўшы замест

праязнага білета пасведчанне кіроўцы і тэхпаспарт на машыну.

Асветніцкая дзейнасць

і практычныя вынікі

Мінскі гарадскі камітэт прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя распрацаваў план правядзення ETM. Сёлета ён пройдзе пад дэвізам: «Аб'ядноўвацца дзеля будучыні».

На працягу Еўрапейскага тыдня мабільнасці ў Мінску будзе праведзена нямала асветніцка-адукацыйных кампаній, пазнавальных мерапрыемстваў, напрыклад, экскурсіі ў музей Мінскага метрапалітэна (папярэдні запіс па тэл.: 8(017) 219-60-67 і 8(017) 219-51-09), а таксама тэматычныя веласіпедныя і пешыя экскурсіі.

Асабліва ўвага на працягу ETM будзе ўдзелена дзецям. Мясцовы фонд садзейнічанню развіццю міжнароднага дыялогу і супрацоўніцтва «Інтэракцыя» правядзе акцыю «ZUM. Дзёці ў руху», Рэспубліканскі цэнтр экало-

гіі і крэацыі 18—20 верасня запрашае школьнікаў прыняць удзел у экалагічным квэсце «Чыстае паветра».

«Мінскае веласіпеднае таварыства» запланавала правядзенне акцыі «На ровары на працу»: абсталюванне на вуліцах горада энергетычных і інфармацыйных кропак для веласіпедыстаў з фотазонамі, дзе яны змогуць бясплатна пачаставацца гарбатай, каваяй, садавіной, атрымаць агітацыйную прадукцыю, інфармацыйныя матэрыялы аб правядзенні ETM.

Сусветны дзень без аўтамабіля ў Мінску

Праграма Дня без аўтамабіля, як заўсёды, вельмі насычаная. Так, на закрытым для транспарту участку вуліцы Леніна (ад праспекта Незалежнасці да вуліцы Кірава) у гэты дзень з 16.00 да 21.00 будзе арганізавана свята, прысвечанае Дню без аўтамабіля. У праграме: выступленне творчых калектываў, шоу веласкадзёраў, конкурс на самы лепшы пад-

свечаны веласіпед; прэзентацыя электрамабіляў; актыўныя гульні і віктарыны для дзяцей.

«Мінскае веласіпеднае таварыства», «Цэнтр экалагічных рашэнняў», «Ахова птушак Бацькаўшчыны», Мінскае гарадское ўпраўленне Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, УДАІ ГУУС Мінгарвыканкама падрыхтавалі таксама цікавыя прэзентацыі і конкурсы. Дзень без аўтамабіля завершыцца масавым велапрабегам ад вуліцы Леніна да Нацыянальнай бібліятэкі. Для ўдзельнікаў прабегу будзе выдзелена першая паласа руху па праспекце Незалежнасці.

На навуковай аснове

На працягу ETM Рэспубліканскі цэнтр па гідраметэаралогіі, кантролі радыяактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя ў якасці эксперыменту правядзе маршрутнае абследаванне стану атмасфернага паветра ў раёнах з рознай антрапагеннай нагрузкай. У прыватнасці, спецыялісты абследаюць аўтадарогу з інтэнсіўным рухам транспарту (скрыжаванне вуліц Я. Коласа і Кульман); зону адпачынку (Цэнтральны дзіцячы парк імя Горка-

га); зону рэкрэацыі («Парк камянёў»).

Мінскі гарадскі цэнтр гігіены і эпідэміялогіі правядзе эксперымент па вымярэнні ўзроўню шуму, створанага аўтаатранспартам, і забруджвання паветра ў звычайны дзень і падчас правядзення акцыі (21 і 22 верасня).

Менш аўта —

чысцейшае паветра

Старшыня Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Сяргей Масляк падзяліўся некаторымі лічбамі па выніках мінулага года акцыі. Падлічана, што правам бясплатнага праезду ва ўсіх відах гарадскога транспарту скарысталася 8500 чалавек. У шоу падсвечаных веласіпеды прынялі ўдзел 2500 чалавек.

Сяргей Масляк асабліва падкрэсліў экалагічны эффект ад фінальнага дня ETM. Ён нагадаў, што доля шкодных выкідаў у навакольнае асяроддзе прамысловых прадпрыемстваў — 15—20%, усё астатняе — «заслуга» аўтамабільнага транспарту.

Як высветлілася па выніках замераў стану атмасфернага паветра, падчас мінулага года акцыі ў Мінску выкіды шкодных рэчываў скараціліся на 170 тон. У 2015 годзе гэтая лічба складала 100 тон.

Адным словам, чым больш людзей хоць бы часам адмовяцца ад асабістага аўта і перасядуць у грамадскі транспарт або на веласіпед, тым чысцейшае будзе паветра, якім мы ўсе дыхаем.

Аксана ЯНОЎСКАЯ.
yanovskaya@vviavzda.by

ЧЫМ МЫ ДЫХАЕМ СЁННЯ?

У асноўным, выкідамі ад прамысловых прадпрыемстваў, цеплаэлектрастанцый і аўтаатранспарту. Але ў большасці беларускіх гарадоў якасць паветра ацэньваецца як стабільна добрая.

Вядома, што бруднае паветра можа выклікаць інсульт, рак, сардэчна-сасудзістыя захворванні, зніжаць імунітэт і ўплываць на псіхічнае здароўе дарослых і дзяцей. Каб прадухіліць рызыку захворванняў, праводзіцца маніторынг атмасфернага паветра.

Сёлета спецыялісты Белгідрамета правяралі паветра на наяўнасць цвёрдых часціц, аксіду вугляроду, дыяксіду азоту, фармальдэгіду, аміяку, фенолу, серавадароду і серавугляроду ў 19 гарадах краіны. У выніку, ва ўсіх прамысловых цэнтрах адзначалася наяўнасць у паветры свінцу і кадмію, у 16 з іх — бензапірэну, а ў 10 — лятучых арганічных злучэнняў. Аднак часта і моцныя ападкі дапамаглі рассяць забруджвальныя рэчывы.

Як расказала начальнік аддзела маніторынгу атмасфернага паветра Белгідрамета Багдана КАЗЯРУК, у той жа час у некаторых гарадах ёсць і «праблемныя» раёны. Напрыклад, у Мінску (вуліца Радзівільная) эпідэмія фіксуецца пераважна ЦЧ-10, асабліва ў пагодныя дні. Падобная сітуацыя назіраецца і ў Гомелі па вуліцы Барыкіна.

У Магілёве за апошні год якасць паветра значна палепшылася: адзначана зніжэнне ўзроўню забруджвання дыяксідам азоту, серавадародам, бензолам, метылавым спіртамі, і бензапірэнам. Праўда, у летні перыяд колькасць у паветры аміяку і фармальдэгіду стала вышэйшай, чым у іншых прамысловых цэнтрах краіны. Таксама пры неспрыяльных метэаралагічных умовах ва ўсіх раёнах горада адзначаны высокія канцэнтрацыі фенолу. Больш за ўсё паветра забруджана фармальдэгідам і аміякам у раёне вуліцы Каштанавай. Канцэнтрацыя аміяку ў паветры залежыць ад умоў надвор'я. У спякоту яна павялічваецца ў 2—3 разы.

Маніторынг атмасфернага паветра праводзіцца ў 19 гарадах і прамысловых цэнтрах на 66 стацыянарных пунктах. На 15 пунктах вымярэнні ажыццяўляюцца кругласутачна.

У Наваполацку ж пры неспрыяльных напрамках ветру, якія абумоўліваюць перанос забруджвальных рэчываў ад прамвузла, адзначаны перавышэнні нарматыву якасці па дыяксідзе серы.

— Варта адзначыць, што за апошні год заўважана істотнае зніжэнне наяўнасці забруджвальных рэчываў у атмасферных ападках. Канцэнтрацыі сульфатнай серы і акісленага азоту былі ў 5—6 разоў ніжэйшыя, чым у папярэднім годзе. Колькасць адноўленага азоту ў атмасферных ападках, якія выпалі на станцыях Мсціслаў і Высокае, панізілася ў 1,2—1,6 раза, на станцыі Браслаў — у 2,8 раза, — расказала Багдана Казярук.

Знізілася таксама мінералізацыя ападкаў. Так, найбольшая паўтаральнасць (58%) выпадзення кіслых ападкаў характэрная для Мазыраў, шчолачных — для Барысава, Гомеля і Полацка.

Кацярына КІРЭВА. katiakireeva@vviavzda.by

КУДЫ ПРЫВЯДЗЕ ШЛЯХ Е-40?

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

Пры гэтым, па словах начальніка ўпраўлення, пры рэалізацыі любога праекта трэба памятаць пра прыярытэт захавання натуральных экалагічных сістэм, прыродных ландшафтаў і прыродных комплексаў, прадуладжаны Законам Рэспублікі Беларусь «Аб ахове навакольнага асяроддзя».

— Е-40 — гэта не адзіны аб'ект, а шматлікі тэрыторыі са сваімі асаблівасцямі, умовамі. І на кожным канкрэтным участку трэба пралічыць усе магчымыя рызыкі, мінімізаваць іх, зрабіць усё тэхнічна і экалагічна правільна, — падкрэсліў Мікалай Свідзінскі.

НАЦПАРК «ПРЫПЯЦКІ»: КАТЭГАРЫЧНА СУПРАЦЬ

«Будаўніцтва воднага шляху Е-40 на участку Днепр—Вісла, які праходзіць праз тэрыторыю Нацыянальнага парку, катэгарычна недапушчальна. Правядзенне якіх-небудзь работ на рацэ Прыпяць, якая знаходзіцца ў межах парку, непрымальнае, таму што кожнае ўмяшанне прывядзе да парушэнняў і негатыўных уздзеянняў на прыродныя комплексы, — заявіў генеральны дырэктар ДПУ «Нацыянальны парк «Прыпяцкі» Сцяпан БАМБІЗА. — Агульнавядомы факт, што найбольшую цікавасць у плане захавання біяразнастайнасці жывёльнага і расліннага свету ўяўляе сабой участак ракі Прыпяць у межах нашага

Нацпарку. Ён мае статус ключавой батанічнай тэрыторыі, то бок той, якая характарызуецца выключным батанічным багаццем».

Па словах Сцяпана Бамбізы, Нацпарк з'яўляецца тым месцам на Палессі, якое найбольш захавалася, дзе сабрана выключная разнастайнасць звяроў і птушак, раслін лугоў і лясоў, балот і вадаёмаў, якому няма аналагаў у свеце.

«Будаўніцтва воднага шляху Е-40 ставіць пад сумнеў не толькі існаванне Нацыянальнага парку «Прыпяцкі», але і іншых асабліва ахоўных прыродных тэрыторый, размешчаных уздоўж ракі Прыпяць, — адзначае Сцяпан Бамбіза. — Выпрамленне ракі, яе паглыбленне, узвядзенне любых гідратэхнічных збудаванняў справакуе яшчэ большае парушэнне гідралагічнага рэжыму і як вынік — прывядзе да незваротных працэсаў у прыродных комплексах».

У Нацпарку «Прыпяцкі» растлумачылі, што ў апошнія гады з-за анамальнай спякоты, нават без умяшання ў асноўную артэрыю Палесся — раку Прыпяць, назіраюцца негатыўныя працэсы. Да іх можна аднесці ўсыхванне на велізарных тэрыторыях лясных масіваў, як ліставых, так і хвойных парод. Аслабленне насаджэння масава знішчаюць драўняныя шкоднікі, толькі сёлета ў «Прыпяцкім» адведзена пад суцэльнае санітарныя высечкі 150 га хвойных насаджэнняў, і гэта толькі пачатак страт, папярэдзіць якія немагчыма.

Сцяпан Бамбіза таксама звярнуў асаблівую ўвагу на тое, што пры праектаванні воднага шляху Е-40 ніякіх узгадненняў з адміністрацыяй Нацыянальнага парку не рабілася, распрацоўка прапаноў па будаўніцтве гідратэхнічных збудаванняў, у тым ліку і на тэрыторыі парку, адбывалася ў закрытым, нават, можна сказаць, сакрэтным рэжыме.

ПАДТРЫМКА СУСЕДА

Польскія калегі згодныя з меркаваннем беларускіх экалагаў. Як адзначыў Пшэмыслаў НАЎРОЦКІ, прадстаўнік польскай кааліцыі «Выратуем рэкі» (Ratujmy rzeki), распрацоўшчыкі тэхніка-эканамічнага абгрунтавання спасылаюцца на дырэктывы Еўрапейскай камісіі, у прыватнасці, на «Еўрапейскую белую кнігу транспарту» 2011 года. У гэтай кнізе гаворыцца, што 30% грузаў, якія перавозыцца аўтамабілямі па тэрыторыі Польшчы, павінны перайсці да іншых відаў транспарту. Але грузы можа пераняць і чыгунка, што таксама зменшыць выкіды CO₂. Акрамя таго, Еўрапейская камісія патрабуе ад Польшчы рэалізацыі прыродаахоўных мерапрыемстваў, а Е-40 нясе патэнцыйную пагрозу біяразнастайнасці многіх рэк.

— Водны транспарт найбольш дэструктыўны з усіх існуючых. Праект прывядзе да знішчэння мінімум васьмі аб'ектаў «Прырода-2000» на Вісле і ўсіх аб'ектаў «Прырода-2000» у даліне Буга, — кажа Пшэмыслаў

Наўроцкі. — Нагадаю, што рэкі маюць вялікі патэнцыял развіцця турызму. Магчыма, гэты кірунак дазволіць «прымірыць» эканамічнае развіццё і захаванне біяразнастайнасці. Мы не можам дапусціць, каб пад выглядам экалагізацыі адбывалася дэградацыя ўнікальных прыродных аб'ектаў.

УЗВАЖЫЦЬ

УСЕ «ЗА» І «СУПРАЦЬ»

Каб водны шлях Е-40 быў не толькі эканамічна, але і экалагічна выгадным, патрэбна дасканала прааналізаваць усе магчымыя (адмоўныя і станоўчыя) вынікі рэалізацыі гэтага праекта. Напрыклад, згодна з данымі распрацоўшчыкаў, аднаўленне воднага шляху дапаможа скараціць шкодныя выкіды ад іншых відаў грузаперавозак — у разліку на 1 тонакіламетр эмісія CO₂ ад унутранага воднага транспарту ў 1,5 раза меншая за чыгуначны транспарт і ў 5 разоў меншая за грузавы аўтамабільны.

Пры гэтым асаблівую ўвагу неабходна ўдзяліць вывучэнню рызык негатыўнага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе і на дабрабыт мясцовых жыхароў, зрабіць праект максімальна адкрытым як для спецыялістаў, так і для грамадскасці. Толькі ўлічваючы ўсе бакі праблемы, яе можна вырашыць з максімальнай выгадай для кожнага.

Вольга ПРАЛЮК, pralyuk@vviavzda.by
Вераніка КОЛАСАВА. kolasava@vviavzda.by

■ Усё, што вы хацелі спытаць пра...

АЗОНАВЫ СЛОЙ

Надаўна медыкі агучылі несучаснае даныя — рак скуры заняў першае месца сярод усіх злаякасных новаўтварэнняў у Беларусі. Захворванне на гэту пухліну ў апошнія дзесяцігоддзі ўзрастае, а найбольш важным фактарам, які спрыяе развіццю раку скуры, з'яўляецца працяглае сонечнае апраменьванне. Спытаеце, пры чым тут азонны слой? Адказваем.

Што такое азонны слой?

Азонны слой — гэта вобласць у стратасферы з найбольшым утрыманнем азону (O_3). Пад уздзеяннем ультрафіялетавага выпраменьвання Сонца малекулы кіслароду (O_2) распадаюцца на асобныя атамы, якія, злучаючыся з іншымі малекуламі гэтага хімічнага элемента, і ўтвараюць азон.

Па словах вядучага навуковага супрацоўніка Нацыянальнага навукова-даследчага цэнтру маніторынгу азонсферы БДУ Аляксандра КРАСОЎСКАГА, колькасць гэтага рэчыва ў атмасферы вельмі малая: з 10 млн малекул паветра на долю азону прыходзіцца ўсяго тры. Але нават у такім аб'ёме ён амаль цалкам «стрымлівае» пагібельнае ультрафіялетавае выпраменьванне, стварае аптымальныя светлавы і тэрмічны рэжымы зямной паверхні, спрыяльныя для існавання жывых арганізмаў.

Азонны слой размеркаваны над планетай нераўнамерна: яго таўшчына ўзрастае ад экватара да полюсаў, да таго ж канцэнтрацыя азону можа змяняцца ў залежнасці ад сезона. Паводле вестак ННДЦ МА БДУ, агульная колькасць азону ў атмасферы над тэрыторыяй краіны ў апошнія гады ў асноўным блізкая да норм.

Калі ў атмасферы з'явіліся «дзіркі»?

Першым пра існаванне азону навуковай грамадскасцю паведаміў фізік з Нідэрландаў Марцін Ван Марум (1785 год). У другой палове XX стагоддзя, падчас Міжнароднага геафізічнага года (1957—1958 гады) свет даведаўся пра ўразлівасць азону і небяспечны ўплыў на прыроду так званых «азонавых дзірак» — участкаў стратасферы, дзе значна зніжана агульная колькасць гэтага рэчыва.

Глобальнае памяншэнне колькасці стратасфернага азону назіраецца прыкладна з 1970-х гадоў. Над некаторымі раёнамі Антаркты-

кі ў верасні-кастрычніку значэнне агульнай колькасці азону памяншаецца амаль на 60%. У сярэдніх шыратах абодвух паўшар'яў памяншэнне складае 4—5% за дзесяцігоддзе.

Хто «крадзе» азон?

У своеасаблівым топе рэчываў, якія ўплываюць на стан зямнога «шчыта», першыя месцы займаюць... вадзяная пара і аксіды азоту. Яны выкідваюцца ў стратасферу рэактыўнымі рухавікамі звышгукавых самалётаў і ракет. Вялікая колькасць аэрозольных і газавых часціц пранікае і падчас вывяржэння вулканаў.

Але ў апошнія гады аднымі з асноўных віноўнікаў разбурэння азоновага экрана лічаць бром і хлорфторвугляроды (ХФВ), да якіх адносяцца шматлікія фрэоны. Гэтыя штучна сінтэзаваныя рэчывы з 1930-х гадоў сталі шырока выкарыстоўвацца як холадагенты ў халадзільніках і кандыцыянерах, пенаўтваральныя агенты

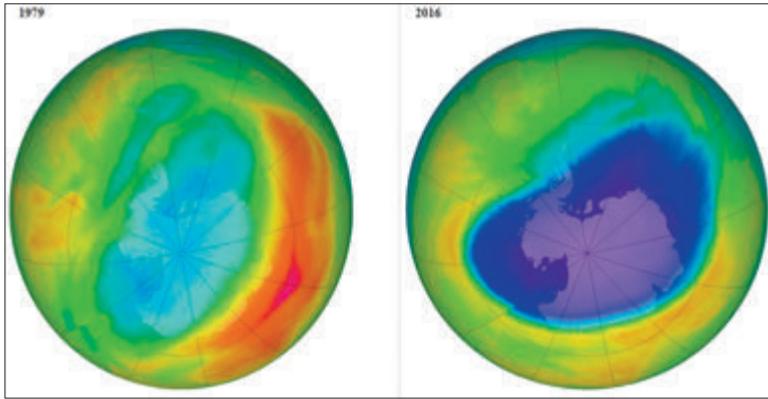
брому можа разбурыць да 10 000 малекул азону.

Небяспека для ўсяго жывога

Памяншэнне канцэнтрацыі азону на 1% выклікае павелічэнне інтэнсіўнасці цвёрдага ультрафіялетавага выпраменьвання каля паверхні Зямлі ў сярэднім на 2%.

Жорсткія ультрафіялетавае прамяні валодаюць дастатковай колькасцю энергіі, неабходнай для разбурэння ДНК і іншых арганічных малекул. Паводле звестак Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, каля 25 захворванняў і парушэнняў стану здароўя чалавека звязана з

Паводле звестак навукоўцаў, скарачэнне ГФВ можа прадухіліць да канца стагоддзя 0,4 °C глабальнага пацяплення, працягваючы ахоўваць азонны слой.

Размеркаванне азону ў верасні 1979 і 2016 гг. (NASA's Goddard Space Flight Center).

Азонны слой утварыўся ў атмасферы Зямлі 500—600 млн гадоў таму, калі ў ёй назапасілася досыць кіслароду.

ў вогнетушыцелях, ачышчальнікі для электронных прыбораў і інш. Нетакасныя, інертныя, не гараць і не раствараюцца ў вадзе, зручныя пры захоўванні... — тыя ж якасці, што дазваляюць іх паспяхова выкарыстоўваць у халадзільніках, даюць магчымасць фрэонам пранікаць у стратасферу і ператварацца там у «ліхадзеяў». Пад дзеяннем ультрафіялетавага выпраменьвання хлор і бром пачынаюць актыўна ўзаемадзейнічаць з азоном, разбураючы яго. За час свайго знаходжання ў верхніх слаях атмасферы адзін атам хлору ці

залішнім уплывам ультрафіялетавага выпраменьвання. А развіццё такіх хвароб, як рак скуры (меланома), базальнаклетачная і плоскаклетачная карцыномы і катаракта, з'яўляецца прамым наступствам гэтага ўздзеяння.

Памяншэнне шчыльнасці азоновага шчыта цягне за сабой заповоленне працэсу фотасінтэзу ў прыродзе, зніжэнне ўраджаю сельскагаспадарчых культур і эфектыўнасці жывёлагадоўлі, рэзкае памяншэнне біялагічнай прадукцыйнасці прыпаверхневага слоя Сусветнага акіяна.

Азоновая палітыка

У 1985 годзе ў Вене была прынятая Канвенцыя аб ахове азоновага слоя, а ў 1987-м — Манрэальскі пратакол па рэчывах, якія разбураюць азонны слой. Беларусь у ліку першых падпісала і ратыфікавала

Чаму яго называюць шчытом планеты, і як чалавек сам разбурае свайго абаронцу

Як захаваць азонны слой і абараніць сябе ад ультрафіялету:

- не разбірайце і не рамантуйце самастойна старыя халадзільнікі і кандыцыянеры (у наваколнае асяроддзе могуць патрапіць фрэоны). Здавайце іх на перапрацоўку!
- купляйце тэхніку і аэрозолі, якія змяшчаюць толькі азонабяспечныя рэчывы;
- абмяжоўвайце час знаходжання на адкрытым сонцы;
- падчас доўгага знаходжання на сонцы выкарыстоўвайце ахоўнае адзенне, галаўныя ўборы, спецыяльныя крэм і сонцаахоўныя акулеры.

гэтыя міжнародныя дакументы і актыўна выконвае ўзятая на сябе абавязацельствы.

Дзякуючы рэалізацыі рэспубліканскіх праграм і міжнародных праектаў, у краіне выводзяцца з абароту гідрахлорфторвугляроды (ГХФВ) і ўкараняюцца ў вытворчасць азонназберагальныя тэхналогіі.

— Калі ў канцы 1980-х гадоў спажыванне азонаразбуральных рэчываў у Беларусі складала каля 3000 тон, то ў 2016 годзе — усяго 51,5 тоны, — адзначае **кансультант аддзела рэгулявання ўздзеянняў на атмасфернае паветра і азонны слой Мінпрыроды Наталля КЛІМЕНКА**.

Па словах спецыяліста, у нашай краіне азонаразбуральныя рэчывы не вырабляюцца, але ўвозяцца з-за мяжы для выкарыстання ў якасці холадагентаў. З мэтай выканання абавязацельстваў па міжнародных дамовах Беларусь павінна спыніць спажыванне (імпарт) гідрахлорфторвугляроду з 2020 года.

— Гэта не значыць, што ўсе спажываючы абсталявання, якое працуе на такіх рэчывах, з 2020 года спыняць яго эксплуатацыю, — тлумачыць Наталля Васілеўна. — Абсталяванне будзе выкарыстоўвацца, пакуль яно тэхнічна спраўнае. У краіне створаны рэсурсавыя цэнтры па рэцыклінгу і аднаўленні такіх рэчываў, якія дазваляць і надалей выкарыстоўваць фрэоны для запраўкі дзеючага абсталявання.

Новыя выклікі

Каб знізіць выкарыстанне азонаразбуральных рэчываў, шматлікія краіны пачалі ўжываць у якасці холадагентаў гідрафторвугляроды (ГФВ). Яны не валодаюць азонаразбуральнай здольнасцю, але, як лічаць вучоныя, маюць значны патэнцыял глабальнага пацяплення.

На 28-й нарадзе Бакоў Манрэальскага пратакола (2016 год, г. Кігалі (Руанда)) Бакамі прынята папраўка да пратакола ў адносінах рэгулявання выкарыстання ГФВ. З'явіўся дадатак F: «Гідрафторвугляроды», які складаецца з 18 такіх рэчываў.

Прыняцце гэтай папраўкі цягне неабходнасць выпрацоўкі мер па скарачэнні выкарыстання ГФВ шляхам уводу ліцэнзаванага рэгулявання іх імпарту (экспарту), як гэта адбываецца ў адносінах да азонаразбуральных рэчываў.

Па словах Наталлі Кліменкі, у межах чарговага праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі ГХФВ «Завяршэнне выкарыстання ГХФВ з падтрымкай тэхналогій з нізкім патэнцыялам глабальнага пацяплення ў Беларусі» прадугледжана правядзенне ацэнкі маштабаў выкарыстання гідрафторвугляроду і адпаведна вызначэнне кошту выдаткаў па пераходзе на выкарыстанне альтэрнатыўных заменнікаў. Па іх выніках трэба будзе выпрацаваць пазіцыю адносна ратыфікацыі Беларускай Кігальскай папраўкі да Манрэальскага пратакола.

Вераніка КОЛАСАВА.
kolasava@vziazda.by

16 верасня адзначаецца Міжнародны дзень аховы азоновага слоя. У гонар 30-й гадавіны падпісання Манрэальскага пратакола сакратарыят па азоновым слоі аб'яўляе інфармацыйную кампанію з хэштэгам #OzoneHeroes. Яна стартуе 14 верасня і заклікана адзначыць галоўныя дасягненні ў ахове азоновага слоя і барацьбой са змяненнем клімату.

МЯДЗВЕДЗІ ВЫХОДЗЯЦЬ У ЛЮДЗІ

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

У Беларусі, па звестках НПЦ па біярэсурсах, прыкладна 120 асобін мядзведзяў, у асноўным яны лакалізавана насяляюць Віцебскую вобласць. Рыгор Янута раска- заў, што калі ён з калегамі вывучаў паводзіны мядзведзяў, спецыялістам у якасці абароны ад жывёл выдалі фальшфейеры, аднак скарыстацца імі не прыйшлося, таму

сказаць пэўна, ці баяцца мядзведзі агню, немагчыма.

У той жа Віцебскай вобласці адміністрацыя базы адпачынку скардзілася, што мішка панадзіўся з рэвізіяй да кантэйнернай пляцоўкі. Як толькі харчовыя адходы прыбралі з даступнага месца, мядзведзь страціў цікавасць да візітаў на базу адпачынку.

Жывёлы не ведаюць правілаў дарожнага руху

Нагадаем, што 28 жніўня супрацоўнікі Бялыніцкай ДАІ на трасе Мінск—Магілёў знайшлі збітага насмерць сталага мядзведзя. Кіроўца з месца ДТЗ уцёк, і пакуль яго асоба не ўстаноўлена.

Начальнік АДАІ Бялыніцкага РАУС Максім Кундалёў расказаў, які алгарытм дзеянняў кіроўцы ў выпадку сутыкнення аўтамабіля з жывёлай:

«Першае правіла пры здзяйсненні ДПЗ: не пакідаць месца здарэння, неадкладна паведаміць пра яго ў органы ўнутраных спраў

па тэлефоне 102. Па магчымасці запісаць нумары тэлефонаў, прозвішчы сведак. Мы прыязджаем на месца ДТЗ, афармляем адпаведныя дакументы, апытваем кіроўцу і, калі ёсць, — сведак.

Зыходзячы з практыкі, магу сказаць, што часцей за ўсё пры разглядзе ДТЗ з удзелам жывёл высявятляецца, што звер раптоўна выйшаў на праезную частку, і кіроўца не меў магчымасці прадухіліць сутыкненне».

Што да кіроўцы, які збіў мядзведзя, то нельга выключаць, што ў факце самога наезду не будзе складу злачынства, а вось за ўцёк з месца ДТЗ прыйдзеца адказаць.

Як расказаў Максім Кундалёў, па ДТЗ з удзелам жывёл дзяржінспектары працуюць у цесным кантакце з супрацоўнікамі лягасаў. Траўміраваных жывёл перадаюць спецыялістам лягасаў для аказання дапамогі.

З пачатку года ў Бялыніцкім раёне адбылося 17 ДТЗ з удзелам жывёл. Супрацоўнікі ДАІ рэкамандуюць дарожнай службе ўсталяваць дадатковую агароджу, а лягасу — кантраляваць міграцыю дзікіх жывёл.

Браканьеры без стрэльбы

Як растлумачылі ў прэс-службе Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце, у лістападзе 2014 года набыў сілу арт. 282, заўв.1 Крымінальнага кодэкса — незаконнае перамяшчэнне (транспартаванне) ці разбіранне туш дзікіх жывёл. Артыкул КК датычыцца не толькі браканьераў, але і кіроўцаў, якія, самі збіўшы жывёлу ці падабраўшы тушу на дарозе, хаваюць яе ў багажнік машыны. Пакаранне за незаконнае транспартаванне ці разборліванне дзікіх жывёл прадугледжана ад штрафу, ці выпраўленчых работ на тэрмін да двух гадоў, ці арышту да пазбаўлення волі на тэрмін да трох гадоў. Пры прызначэнні пакарання ўлічваюцца такія нюансы, як паўторнасць парушэння, прыналежнасць жывёлы да ахоўных відаў, здзяйсненне злачынства на асоба ахоўных ці радыеактыўна забруджаных тэрыторыях. Акрамя таго, суд нярэдка прымае рашэнне пра канфіскацыю ў даход дзяржавы аўтамабіля, як сродку здзяйснення злачынства.

Аксана ЯНОЎСКАЯ. yanovskaya@vziazda.by

«ДЛЯ ЗЕМЛЯКОЎ-БЕЛАРУСАЎ»

Выйшаў пераклад Новага Запавету на родную мову, зроблены праваслаўнай царквой

«Новы Запавет Госпада нашага Ісуса Хрыста» — выданне з такой назвай было прэзентавана на Дні беларускага пісьменства ў Полацку. Гэта новы пераклад Свяшчэннага Пісання на беларускую мову. Зроблены ён Біблейскай камісіяй Беларускай праваслаўнай царквы. У склад камісіі ўвайшлі протаіерэй Сяргій Гардун, кандыдат багаслоўя протаіерэй Аляксандр Пачопка, бакалаўр багаслоўя Іван Чарота, доктар філалагічных навук Уладзімір Васілевіч, кандыдат філалагічных навук Аляксандр Кароль і кандыдат багаслоўя Таццяна Матрунчык. Протаіерэй Сяргій Гардун расказаў усе падрабязнасці стварэння такога важнага перакладу:

«Ідэя ўзнікла яшчэ ў канцы 1980-х гадоў — як толькі пачалася перабудова і стала можна святарам займацца такой сур'ёзнай творчасцю. Дагэтуль дзейнасць любой духоўнай асобы абмяжоўвалася сценамі храма і богаслужэннем. Да таго ж не было ўмоў для выдання: калі б мы зрабілі гэты пераклад 40—50 гадоў таму, яго б усё адно ніхто не выдаў. І толькі калі з'явілася перспектыва, што праца можа пабачыць свет, мы сталі працаваць.

Мітрапаліт Філарэт благаславіў стварэнне Беларускай біблейскай камісіі. Яна складаецца са святароў, з некалькіх праваслаўных асоб, што маюць не толькі багаслоўскую, але і філалагічную адукацыю, а таксама з прыхаджан нашых храмаў — дактароў філалагічных навук, членаў Саюза пісьменнікаў Беларусі. Мы стварылі такую групу і пачалі працаваць.

Справа ішла доўга, бо напачатку мы нават не ўсе жылі ў Мінску. Выбіралі дзень, у які можна прыехаць і сустрэцца. Я, напрыклад, служыў у Слоніме ў той час. З 1994 года я жыў у Мінску, і гэтыя сустрэчы зрабіліся больш рэгулярнымі.

Такім чынам, паступова працавалі. У адрозненне ад іншых перакладаў, якія ўжо рабіліся на беларускую мову, — напрыклад Васіля Сёмухі, ксяндза Уладзіслава Чарняўскага, даваенных перакладаў, — мы перакладалі з арыгіналаў, са старажытнагрэчаскага тэксту.

МАТЭУШ ЦІ МАЦВЕЙ?

Што датычыць тэрміналогіі (бо ў розных перакладах яна розная), то тут усё абумоўлена нашай гісторыяй. Каб стала зусім зразумела, скажу, што мы ўсе — хто любіць беларускую мову, шануе яе, карыстаецца ёй — размаўляем на адной мове. Тым не менш у плане канфесійным тэрміны вельмі адрозніваюцца. Скажам, словы «царква» і «касцёл», па сутнасці, абазначаюць будынак для малітвы. У той час як у любой іншай мове для абазначэння гэтых паняццяў выкарыстоўваецца адно і тое ж слова, у нас выкарыстоўваюцца два розныя, якія не замяняюцца адно адным. Гэтаксама некаторыя паняцці, назвы свят розных. Безумоўна, рабілі пераклад у першую чаргу для праваслаўных вернікаў. Калі ў каталіцкіх перакладах імёны выглядаюць як Матэуш (на польскі манер), то ў нас — Мацвей. Арыентаваліся на імёны, найбліжэйшыя да арыгінала і што людзі прывыклі чуць у храме на царкоўнаславянскай мове.

ПАНЯДЗЕЛАК ЦІ ПАВАСКРЭСНІК?

У некаторых выпадках праваслаўныя і католікі згодныя ў выбары таго ці іншага слова:

Фота Сяргея Ніканючы

напрыклад, усюды ўжываецца слова «благаслаўленне» — і ў гэтым яны адзінадушыя. Але многім свецкім аўтарам яно не падабаецца. А слова «дабраслаўленне» створана штучна, няма ніякіх фальклорных запісаў, каб хтосьці так гаварыў ці пісаў у XVII, XVIII, XIX стагоддзях. Яно створана ў XX стагоддзі, і мы лічым, што гэта няправільна. Ёсць старажытныя словы, якія заўжды ўжываліся, — не было такога часу, каб іх не выкарыстоўвалі.

Простае слова «панядзелак» — таму што «пасля нядзелі». Раней гэты дзень тыдня, які па-беларуску мы называем «нядзеля», называўся і ў Расіі нядзеляй. Потым яго сталі называць «воскресенье». Але з-за гэтага яны не вырашылі перайменаваць панядзелак і назваць яго «повоскресніком». Прыкладна такая ж логіка ў тых, хто не дапускае слова «благаслаўленне». Усе гэтыя выпадкі мы аналізавалі нашай камісіяй і рабілі адпаведны пераклад.

6000 І 30 000 АСОБНІКАЎ?

Гэты пераклад ужо быў апрабаваны. Мы спачатку выдавалі яго часткамі. Яшчэ ў 1991 годзе надрукавалі Евангелле паводле Мацвея. Праз некалькі гадоў Марка, Луку, Іаана. Потым надрукавалі кнігу Дзеянняў апостальскіх. Прычыны гэтыя выданні вельмі навуковыя па сваёй форме, бо спачатку ідзе арыгінальны старажытнагрэчаскі тэкст, затым царкоўнаславян-

скі, рускі сінадалны пераклад XIX стагоддзя і наш беларускі. Калі людзі добра ведаюць мовы, то па гэтых перакладах можна было ўбачыць розныя адценні сэнсу. У 2007 годзе мы выдалі богаслужэбнае Евангелле — чатырох евангелістаў. Аднак гэта былі не проста тэксты, але з пазначэннем, які ўрываў у які дзень на працягу ўсяго года чытаецца. Вельмі зручна святару — адкрыць і прачытаць. І людзі набывалі гэтыя кнігі, і ў многіх храмах яны ўжываюцца. І калі заўважаліся нейкія недакладнасці, абдрукоўкі, то ў новым выданні, натуральна, іх выправілі.

Спадзяёмся, што гэта выданне не апошняе і будзе яшчэ перавыданні. Я нават магу наперад раскрыць таямніцу. Паколькі віртуальны пераклад у інтэрнэце ўжо быў даступны і яго можна было ўбачыць, то замежныя беларусазнаўцы са Злучаных Штатаў Амерыкі, Канады, Польшчы, ведаючы пра нашу працу, папрасілі азнаёміцца з ёй больш падрабязна і выказаць свае заўвагі. Таму зараз прынята рашэнне ў міжнароднай арганізацыі, што ўжо да канца года пераклад будзе перавыдадзены, магчыма, у ЗША. Яны вырашылі зрабіць такі падарунак беларусам. Калі мы на царкоўныя грошы надрукавалі толькі 6000 асобнікаў. То там збіраюцца надрукаваць 30 000 асобнікаў, прывезці сюды і распаўсюдзіць. Гэта будзе маленькі фармат. І яны хочуць, каб выданне было не толькі для праваслаўных, але і для католікаў, і для пратэстантаў.

Цяпер на вокладцы кнігі змешчаны Ефрасіннеўскі крыж, аднак гэта праваслаўная святая, а пратэстанты не шануюць святых. Пратэстанты часам выкарыстоўваюць чатырохканцовы крыж, як сімвал. Вядома, я раіў замежным выдаўцам усё-такі выкарыстаць Ефрасіннеўскі крыж, які мае якасць беларускага характару. Спадзяюся, я іх пераканаў.

А ЯК СКАРЫНА?

Безумоўна, робячы сваю працу, мы заўсёды памяталі пра Скарыну, яго імкненне зрабіць тэкст Свяшчэннага Пісання больш даступным, зразумелым. Паўтару словы акадэміка Жураўскага: «Мова, на якой Скарына выдаў Свяшчэннае Пісанне — гэта царкоўнаславянская мова ў беларускай рэдакцыі». Ён абеларусіў царкоўнаславянскую мову настолькі, наколькі лічыў патрэбным, каб гэта было зразумела.

Мы памяталі гэты прынцып Скарыны. Бо часам, калі перакладаюць на беларускую мову, стараюцца прыдумаць такія тэрміны, каб былі як мага больш не падобнымі на рускія. Мы такой мэты не ставілі. Мы акурат хацелі захаваць традыцыю. У мове Скарыны многа царкоўнаславянства. І ў нашым перакладзе гэту традыцыю арыентацыі на царкоўнаславянскую мову захоўваем.

Скарына, хоць і ў Празе пачаў выдаваць свае кнігі, працягнуў у Вільні, але, безумоўна, рабіў гэта для землякоў-беларусаў. А нам, дзякуй Богу, стала магчыма працаваць у сталіцы нашай краіны, у Мінску. Прэзентацыя выдання, сімвалічна, адбылася ў Полацку.

ЯШЧЭ І ПСАЛТЫР?

Мы думаем працягваць працу. Скарына спачатку выдаў Псалтыр, а затым Новы Запавет. Мы пачалі ўсё-такі з Новага Запавету. Спадзяёмся, што да 500-годдзя выхаду яго апошняй кнігі, Апостала, у 2025 годзе, паспеем перакласці яшчэ і Псалтыр. Атрымаецца крышку наадварот, але ў сугучнасці са Скарынам.

Гэта выданне, праца Беларускай біблейскай камісіі — сведчанне таго, што словы Госпада Ісуса Хрыста, якія Ён сказаў сваім апосталам: «Ідзіце і навучыце ўсе народы, хрысцічы ў імя Айца і Сына і Святога Духа, і вучычы іх выконваць усё, што я запаведаў вам», — гэта і сёння прынцып дзеяння для царквы. І мы працягваем гэту традыцыю.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@zviazda.by

г. Полацк

■ За падзеяй

Прыступкі да духоўнага багацця

Пра станаўленне рэлігійнага жыцця ў краіне расказвае выстаўка ў Нацыянальным гістарычным музеі

Праваслаўе, каталіцызм, іўдаізм, іслам — усе асноўныя рэлігіі свету гарманічна суіснуюць у адной зале выстаўкі «Беларусь. Адраджэнне духоўнасці», як і ва ўсёй краіне. Не абышлося тут і без экспанатаў часоў язычніцтва — першых спроб нашых продкаў растлумачыць сутнасць чалавечага жыцця. Усе гэтыя вераванні — прыступкі, якія вызначылі нацыянальны асаблівасці духоўнага аблічча беларусаў і працягваюць удзельнічаць у фарміраванні каштоўнасцяў грамадства.

Статус міжнароднага праект «Беларусь. Адраджэнне духоўнасці» атрымаў дзякуючы дапамозе Дзяржаўнага гістарычнага музея Масквы, адкуль адмыслова для ўдзелу ў выстаўцы прывезлі ў Мінск унікальны помнік кнігадрукавання — пражскае выданне Бібліі Скарыны 1517 года, які

знаходзіцца ў музеі з XIX стагоддзя. Каштоўны асобнік Бібліі захоўваецца ў самых спрыяльных умовах: выданне змясцілі пад каўпаком, дзе падтрымліваецца тэмпература 15—17 градусаў і вільготнасць 50—60 працэнтаў. Аднак наведвальнікі экспазіцыі ўсё роўна могуць пагартыць старонкі рарытэта з дапамогай сучасных лічбавых тэхналогій: расіяне адсканавалі асобныя фрагменты Бібліі. Наяўнасць такога экспаната на выстаўцы ў год 500-годдзя беларускага кнігадрукавання — вельмі істотны ўнёсак у святкаванне Дзён беларускага пісьменства. Падчас адкрыцця экспазіцыі міністр культуры Барыс СВЯТЛОЎ зазначыў, што Францыск Скарына для яго — адна з найвялікшых загадак у культуры.

Абразы, карціны, нацыянальныя строі, уборы святароў, рукапісныя і старадрукаваныя кнігі, археалагічныя знаходкі — экспазіцыя аб'ядноўвае больш як 400 рарытэтаў. Пачаснае месца ў музеі займаюць пячатка Ефрасінні Полацкай XII стагоддзя і сцэнапіс Праабражэнскай царквы Спаскага манастыра ў Полацку XIX стагоддзя. Сучасныя экспанаты

Найкаштоўнейшы прадмет на выстаўцы — пражскае выданне Бібліі Францыска Скарыны 1517 года, якое захоўваецца ў дзяржаўным гістарычным музеі Масквы.

для выстаўкі «Беларусь. Адраджэнне духоўнасці» прадставіў Свята-Елісавецкі манастыр.

Звярнуцца да гісторыка-культурных каштоўнасцяў краіны Нацыянальнаму гістарычнаму музею дапамаглі Гродзенскі дзяржаўны музей гісторыі рэлігіі, Гродзенскі дзяржаўны гісторыка-археалагічны музей, Нацыянальны Полацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік, Гомельскі палацава-паркавы ансамбль, Музей Інстытута гісторыі НАН Беларусі і Музей старажытнабеларускай культуры НАН Беларусі.

Дар'я ЧАРНЯЎСКАЯ

ПАНТЭОН
ДІМЧЫНЫ

СОФ'Я ГАЛЬШАНСКАЯ

(1405—1461)

Ян Матэйка.
«Каралева Соф'я Гальшанская
з сынамі. 1880 год».

Здаўна Беларусь славілася сваімі прыгажунямі. Узяць хаця б полацкую князёўну Рагнеду, за руку якой змагаліся кіеўскі князь Яраполк і наўгародскі князь Уладзімір. Беларускіх княгін ахвотна бралі за сябе візантыйскія імператары, дацкія каралі, рускія князі, вялікія князі літоўскія. Але, як звычайна, іх лёс схаваўся за венчаноснымі постацямі мужоў. Соф'і Гальшанскай у гэтым сэнсе пашчасціла больш. Цікаваць да юнай княгіні, якая стала польскай каралевай, нарадзіла спадкаемцаў каралеўскай кароны, чым, па сутнасці, выратавала каралеўства ад заняпаду, прыцягнула храністаў і гісторыкаў. Непрыхільнікі са зласлівасцю ачарнялі яе вобраз, а прыхільнікі ўзвылічалі.

Латвінамоўны паэт Ян Вісліцікі вобразна апісваў, як багі выбіралі састарэламу каралю Ягайлу жонку. Багіня прыгажосці Венера паказала на Соф'ю Гальшанскую: «Есць у мяне беларуская німфа, слаўная па ўсіх краінах, німфа, чудоўнейшых дзяўчат няма, багіння пераўзыходзіць. Соф'я яе называюць у народзе і аратыя славяць. Чароўнасьцю аблічча, як і прыгажосцю гаворкі, старажытных прыгажунь у цені пакідае... шлюбам ганаровым звязаць я вырашыла з прастола ўладаром гэтую княжну і патомствам дастойным упрыгожыць нявесту». Вось так і нараджаюцца міфы, а з іх гісторыя.

Вядома, не багі выбіралі Ягайлу жонку, а людзі. Пасля трох нешчаслівых шлюбаў Ягайла не меў сыноў. Гэтая акалічнасць не магла не трывожыць палякаў, бо са смерцю Ягайлы яны пазбаўляліся сваёй каралеўскай дынастыі і прэтэнзіі на землі ВКЛ. Справа жаніцбы састарэлага караля зрабілася найважнейшай дзяржаўнай справай. Патрабавалася не толькі ажаніць караля, але і каб маладая каралева нарадзіла яму сыноў. Розныя палацавыя партыі і групы шукалі выгадную сабе кандыдатуру каралеўскай жонкі. Прыхільнікі нямецкай люксембургскай дынастыі хацелі дачку імператара Свяшчэннай Рымскай імперыі Сігізмунда I Альжбеты, за якую той даваў у пасаг Шлёнск. Патрыёты разумелі, што гэта сыр у мышалоўцы, бо пасля Ягайлавай смерці без спадкаемцаў імператар прад'явіў бы правы на польскі каралеўскі пасад. Меў свае планы і вялікі князь Вітаўт, які хацеў бачыць каралеўскай жонкай сястру сваёй трэцяй жонкі Соф'ю Гальшанскую. Яна была дачкай князя Андрэя Гальшанскага і княгіні Аляксандры Друцкай. Асірацеўшы, Соф'я разам са старэйшай сястрой выходвалася ў матчынага брата князя Сымона Друцкага (магчыма, нашчадка полацкіх князёў). Калі верыць «Хроніцы Быхаўца», Вітаўт прывёз Ягайлу ў Друцк, дзе той убачыў сястры Гальшанскіх і ўпадабаў прыгажуню Соф'ю. Па просьбе караля Вітаўт сасватаў яму Соф'ю. 7 лютага 1422 г. у Наваградскім фарным касцёле Ягайла і Соф'я абвянчаліся. Перад вячаннем яна перайшла ў каталіцтва. Ягайла паставіў свой двор перад здзейсненым фактам, хітра ўнікнуўшы інтрыг. Пішнае вяселле было адсвяткавана ў Лідзе. Жаніцьба караля адбылася не па польскім сцэнарыі, а як вызначыў Вітаўт.

Маладую літвінку неўзлюбілі пры двары, лічылі шчаслівай выскачкай, не вартай быць польскай каралевай. Але нягледзячы на ўсе інтрыгі, Ягайла дамогся яе караначыі. І цяпер Соф'я пачувалася гаспадыняй каралеўскага двара. Каралеву акружалі маладыя польскія рыцары, закаханыя ў сваю гаспадыню. І тут мы сутыкаемся з тайнай тайнаў дынастыі Ягелонаў і ўвогуле польскай гісторыі.

Многія ў Польшчы сумняваліся, што тры сыны, якіх нарадзіла Соф'я, былі ад састарэлага Ягайлы. Занадта была падазронай такая нечаканая плоднасць бясплоднага старога караля. Соф'ю западозрылі ў нявернасці і ў сувязях са шляхцічам Генрыхам (Гіньчам) з Рогава. Служанкі каралевы пад катаваннямі назвалі імёны яшчэ семярых яе каханкаў. Справа набывала ледзь не міжнародны размах. Падазравалі, што плёткі нарадзіліся ў Ордэне. У Вільні за гэтыя плёткі судзілі нейкага польскага шляхціча. Апынуліся ў вязніцы і абгавораныя служанкамі шляхцічы, а Гіньча ўцёк з каралеўскага двара і схаваўся. Каралева прынесла прысягу ў сваёй вернасці, так што і кароль паверыў (ці зрабіў выгляд) у невінаватасць жонкі, і іншыя прыціхлі. Хоць рэха гэтага скандалу даносілася аж да XVI ст., калі антыягелонскія сілы адмаўлялі нашчадка Ягайлы ў праве быць каралямі, як незаконна-народжаным.

Як бы там ні было, але Соф'я дамаглася свайго — яна стала маці каралеўчыцаў, якіх палякі прызналі за спадкаемцаў польскай кароны. Як маці яна магла быць шчасліва. Але каралеўскае паходжанне яшчэ не азначае прыхільнасці лёсу, часам, наадварот, лёс няміласцівы да каралеўскай крыві. Памёр немаўляткам другі сын Казімір, загінуў у 20-гадовым узросце ў 1444 г. у бітве з туркамі пад Варнай першынец Уладзіслаў, якога выбралі польскім і венгерскім каралём. (Апошнім часам з'явілася неверагодная версія, што Уладзіслаў збег з бітвы і стаў мараходам пад імем Хрыстафор Калумб.) Соф'я доўга не верыла ў смерць сына, з надзеяй чакала яго вяртання і не дачакалася.

Вось так замест сямейнага шчасця — жыццё з нялюбым старым, сумнае ўдаўство, страта сыноў, замест радасці боль у сэрцы. Цяпер яна прысвяціла сябе ўладкаванню лёсу малодшага сына Андрэя Казіміра, якога ў 1434 г. літвіны і русіны абралі сваім гаспадаром. Ён упарта адмаўляўся быць польскім каралём. Соф'я ўгаворвала сына, каб «здоровую ўжываў раду» і не слухаўся літвінаў. Зрэшты, ездзіла сама ў Літву, дзе ў Гародні настаяла на згодзе Андрэя Казіміра стаць польскім каралём, бо палякі маглі выбраць варажыя Літве князя Баляслава Мазавецкага. Гэта адзін з эпізодаў палітычнай дзейнасці Соф'і Гальшанскай. Яе ўплыў на многія падзеі і справы быў відавочны. Як бачым, не без яе ўдзелу Андрэя Казіміра абралі польскім каралём, як раней вялікім князем літоўскім і рускім, якім апекаваліся князі Гальшанскія. Уплыў Соф'і адчуваецца ў расшэннях Казіміра на карысць ВКЛ. Напрыклад, насуперак патрабаванням палякаў ён не далучыў да Польшчы Усходнюю Валыню. Каралева не забывала радзіму і яе магла спрыяла ёй. Яна ў 1428 г., будучы ў Вільні, угаварыла Вітаўта прыняць каралеўскую карону і парваці унію з Польшчай. Падтрымлівала і Свідрыгайлу ў яго імкненні захаваць суверэнэтэт Вялікага княства.

Можа быць, яе старасць (а па нашых мерках сталасць) была шчасліва. Соф'я дачакалася ўнукаў ад шлюбу Андрэя Казіміра і Альжбеты Габсбург, чацвёртага ўнука яна назвала Аляксандрам, хросным імем свайго дабрадзея Вітаўта. Памерла ў 56-гадовым узросце 21 верасня 1461 года. Паводле Яна Длугаша, была яна «жанчына вельмі дабрадзеяная, шчодрая да касцёла і ласкавая да ўбогіх. Сэрца мела велікадушнае і ўзнёслае».

Вітаўт ЧАРОПКА.

■ Сваімі словамі

Што рабіць, калі не маеш
уласнага замка?

Гісторыю робяць упартыя. І тыя, хто не баіцца падавацца іншым дзівакамі. Хутчэй наадварот, людзі, напэўна ж, будуць задаваць пытанні, разводзіць рукамі ў неразуменні... Праз пару хвілін увогуле забудуць пра тваё існаванне і спыняць свой

Іван Пячынскі, дырэктар Дабрачыннага фонду «Любчанскі замак» распавядаў, што ў яго жыцці ўсё змяніла цяжкая хвароба. Аднойчы стала вельмі дрэнна, трапіў у бальніцу. Было адчуванне, што лёс вось-вось можа абарвацца. Адрозна перад вачыма пранеслася ўсё жыццё... Што ў ім было, што значнага паспеў зрабіць? Тут жа прыгадалася, што ў родным мястэчку Любча стаіць заняпаны замак. Паступова ператвараецца ў руіны (ён ужо быў руінамі на той час), запаяўнаецца смеццем. Прыгадалася, як у школьныя гады гулялі ў баскетбол у адной з вежаў, не дбаючы моцна пра яе гістарычнасць... Іван Антонавіч тут жа паабяцаў сабе, што калі ўдасца выкараскацца, то прысвечыць сваё жыццё аднаўленню старажытнага мура на малой радзіме... Хтосьці падумае, што гэта блюзерства. Іншы, выздараўшы, забудзецца на свае абяцанні. Але не Пячынскі. Жыццё падарыла яму другі шанец. І гэты шанец стаў таксама і карткай у новае жыццё для старажытнага мура.

Іван Антонавіч любіць прыгадваць, што ў яго характарыстыцы — яшчэ з тых часоў, як служыў у войску — напісана: «Пачатую справу даводзіць да канца». Таму ўзяўшыся і за гэты гуж, ён аказаўся моцным.

Усё пачыналася спакойна і не шумна. З афармлення добрачыннага фонду. Са збору вакол сябе аднадумцаў. З вывазу на возе смецця з сутарэнняў вежаў.

Знаёмыя архітэктары заселі за распрацоўку канцэпцыі і пошук гістарычных матэрыялаў, каб даведацца, як выглядаў замак? Давялося час патраціць і на пошук спонсараў: не кожны зробіць уклад у руіны.

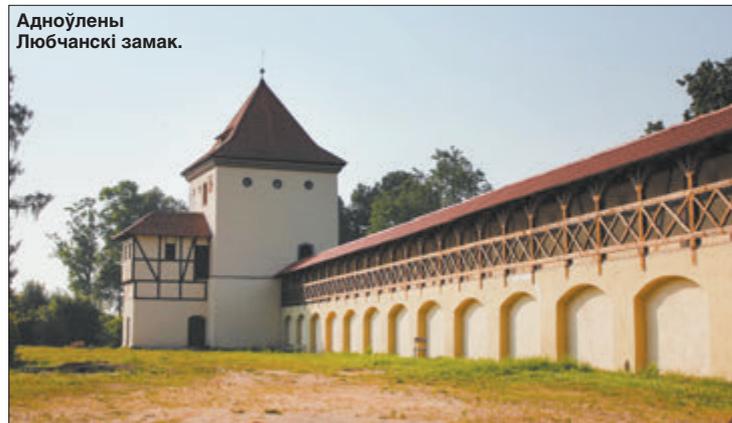
Гальшанскі замак
у віртуальнай рэканструкцыі.

Дырэктар фонду спачатку на многае вырашыў не замахвацца. Пасля навядзення элементарнага парадку, вырашылі паспрабаваць аднавіць Кутнюю вежу (пазней яна атрымае назву Валанцёрская, бо ў многім была зроблена сіламі добраахвотнікаў).

Памяткай свайго першага прыезд у валанцёрскі летнік у Любчу. Напрыкладні запаяўна анкету, пісала, чым магу быць карыснай у справе аднаўлення. А калі мне ператэлефанавалі тагачасны кардынатар валанцёрскай групы Аляксей Скок і паведаміў, што ў пачатку жніўня магу прыезджаць, я была на сёмым небе ад шчасця. Мае прадчуванні апраўдаліся. Жыццё сапраўды робіцца іншым, калі пачынаеш мець «уласны» замак, дзе хоць бы адна цаглінка ўкладзена тваімі рукамі, хоць бы

АБЯЦАННІ САБЕ

здзеклівы смех. І толькі праз гады (тваёй упартай і няспыннай працы), калі стануць бачныя вынікі, яны моцна здзівацца яшчэ раз: «Вой, а калі паспеў?.. І чаму ў мяне няма такога?..» Насамрэч шанцы ад пачатку роўныя ва ўсіх.

Адноўлены
Любчанскі замак.

пару метраў бэле пафарбаваны табой. Замак рэальны, а не паветраны.

Мне спадабалася валанцёрская праца. Гэта яскравае ўсведамленне, што ты робіш штосьці карыснае на старажытным муры і пры тым абсалютна па сваёй ахвоты, не беручы і не чакаючы ніякіх грошай. Гэта дае неймавернае адчуванне свабоды. А яшчэ Любчанскі замак падарыў мне першае беларускамоўнае кола сяброў.

...Неяк мяне падвозіў адзін з жыхароў Любчы. Ён распавядаў, што напачатку да новага занятку братаў Пячынскіх (Івану Антонавічу дапамагае яшчэ і Генадзь Антонавіч) адносіліся досыць паблажліва. Маўляў, няма чаго рабіць мужыкам, дык з замкам пачалі забавляцца. Але калі прайшлі гады, з'явіліся спонсары, якія ўклалі свае грошы ў аднаўленне, а Любчанскі мур унеслі ў дзяржаўную праграму «Замкі Беларусі», тады лёгкая іронія мясцовых змянілася глыбокай павагай і нават крышачку зайздравасцю. Учора Пячынскія былі дзівакамі, што вывозілі смецце з руін. А сёння

замкаў. У рэальнасці сёння ад іх засталіся толькі «рамантычныя руіны». Аднак з дапамогай спецыяльных акулераў можна ўбачыць гэтыя замкі такімі, якімі яны былі калыкі стагоддзяў таму.

У змакетаваным свеце адчуваецца веліч, размах, маштаб старажытных мураў. Гэта вам не маляваныя дэкарацыі для зааі-янскіх галівудскіх фільмаў. Гэта злепак нашай уласнай гісторыі. Яе подых з даўніх часоў, што дзіўным чынам даносіцца да нас, сучасных, што жывуць у XXI стагоддзі.

Убачыць такія віртуальныя замквы свет — не менш карысна, чым прачытаць цэлую кнігу пра старажытны мур. Бо яскрава праглядаецца эпоха, і робіцца зразумелым, што мелі мы нешта ну вельмі адметнае!

Ахрэм Балабровік — таксама энтузіяст. Ён рабіў свой праект у вольным ад працы час. Сядзеў вечарамі і, нібы той муляр, што па цагліны збірае сцяну, па пікселі вымалёўваў спачатку Крэўскі, а затым і Гальшанскі замкі.

Хтосьці можа задацца пытаннем, а навошта ўвогуле рабіць віртуальныя замкі? Гэта ўсяго выва, хоць і цікавая. Ці не лепш было б укладзіць грошы і час у рэальнае аднаўленне ці набыццё старажытных прадметаў? Аднак на такія магчымыя пярэчанні добра сфармуляваў дырэктар Нацыянальнага гістарычнага музея Артур Рыжкоў: «У наш час трэба выкарыстоўваць сучасныя тэхналогіі для візуалізацыі нашай гістарычнай спадчыны. І са свайго боку кансерваваць тое, што засталася... Бо энергетыка захоўваецца ў тых руінах, што бачылі сваіх уладароў, працуюць тагачасныя падзеі і перадаюць атмасферу. Трэба спыніць разбурэнне. І больш актыўна ствараць розныя калязмаквыя турыстычныя маршруты... Пасля таго, як я пагуляў у гэтых акулерах, мне хочацца сапраўды з'ездзіць у тыя замкі, падняць гістарычныя матэрыялы, даведацца ўсё пра іх гаспадароў. Мяне гэта ўражае».

Як бачым, з віртуальнага, добра ўяўленага і пачынаецца ўсё рэальнае. Спачатку мара, тое, што імкнецца схвацца за далягляд. Але ты, вынасіўшы і выпесціўшы ў сваім сэрцы ідэю, пачынаеш яе ўвасабляць. Крок за крокам. Нібы дзівак. А можа той, каму ўдасца павярнуць ход гісторыі хоць бы на адным квадратным метры.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@zviazda.by

ПРАВИЛА РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «КОРОНА СУПЕРПРИЗ»

Настоящие правила проведения рекламной игры «Корона Суперприз» (далее – Правила) разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №51, и определяют порядок проведения рекламной игры «Корона Суперприз» (далее – Рекламная игра).

В настоящих Правилах нижеперечисленные термины имеют следующее значение:

Игровой продукт (товар «Ключ к игре») – полный перечень товаров, являющийся игровым продуктом в период с 15.09.2017 г. по 16.12.2017 г. включительно, указан в п.5 настоящих Правил.

Номер Участника – номер в шестизначном формате, который присваивается в соответствии с датой и временем ввода данных (вида 0000001, 0000002, 0000003 и т. д.), который присваивается участнику Рекламной игры после регистрации 15-ти (пятнадцати) уникальных кодов на сайте igra.korona.by. Каждый номер участника позволяет принять участие в розыгрыше главного приза.

Уникальный код – буквенно-цифровой 12-значный код, размещенный под защитным скрейтч-слоем игрового билета.

Игровой билет "Корона Суперприз" (далее – Игровой билет) – бумажный носитель (карточка) со скрейтч-слоем, информацией и логотипом Рекламной игры, который можно получить в кассе торгового объекта, являющегося территорией проведения Рекламной игры при выполнении условий п. 6.1-6.2 настоящих Правил.

Игровой билет дает право на участие в розыгрышах текущих призов при условии выполнения п. 6.1-6.3, а также в розыгрыше главного приза, при условии выполнения требований, установленных в п. 6.1-6.5 настоящих Правил.

Наименование и количество текущих призов и главного приза в п. 7 настоящих Правил

Игровой билет содержит:
обязательные данные:
Уникальный 12-значный код для регистрации на сайте igra.korona.by
необязательные данные (распределенные в случайном порядке):

Под защитным скрейтч-слоем может находиться название **Текущего приза** («Пицца», «Кофе», «Подарочный сертификат «Корона» номиналом 20,00 бел. руб., в том числе денежные средства 2,99 (два) бел. руб., 99 копеек» «Денежный приз на сумму 1000,00 бел. руб., в том числе денежные средства 149,43 (сто сорок девять) бел. руб., 43 копейки»).

Главный приз – приз в размере 200 000,00 (двести тысяч) бел. руб., 00 копеек и денежные средства в размере 29 885,06 (двадцать девять тысяч восемьсот восемьдесят пять) бел. руб., 06 копеек.

В розыгрыше главного приза участвуют все номера Участников.

Текущий приз - приз, название которого находится под защитным скрейтч-слоем игрового билета.

Регистрационные данные – совокупность данных, которые необходимо зарегистрировать на Интернет-сайте igra.korona.by для участия в Рекламной игре, а именно:

- уникальный код;
- персональные данные: фамилия, имя, отчество;
- почтовый адрес: почтовый индекс, область, район, населенный пункт, улица, дом, корпус, номер квартиры;
- адрес электронной почты;
- номер мобильного телефона Участника в международном формате.

Организатор:
Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Пиар квадрат», УНП 191682518, зарегистрированное Решением Минского городского исполнительного комитета от 7 июля 2011 г. №191682518 (далее – Организатор). Юридический адрес Организатора: 220035, г. Минск, ул. Гвардейская, д.10, пом. 24.

Заинтересованное лицо
Заинтересованным лицом Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Табак-инвест», УНП 101333138. Адрес местонахождения: г. Минск, ул. Гусовского, 22.

Участники Рекламной игры
Право принять участие в Рекламной игре имеют физические лица, проживающие или пребывающие на территории Республики Беларусь в период проведения Рекламной игры с учетом ограничений, установленных Правилами и законодательством Республики Беларусь.

В Рекламной игре не имеет право участвовать лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.

1. Название Рекламной игры: «Корона Суперприз»
2. Территория проведения Рекламной игры, график работы.

Магазины «Корона», расположенные на территории Республики Беларусь:

Регион	Местонахождение магазина «Корона»	График работы	Количество игровых билетов, шт
Могилевская область	г. Бобруйск, ул. 50 лет ВЛКСМ, 33-3	08.00-24.00	293 350
	г. Бобруйск, ул. М. Горького, 36	09.00-23.00	85 000
	г. Витебск, шоссе Бешенковичское, 3-1	09.00-23.00	338 550
Витебская область	г. Витебск, пр. Черняховского, 44-213, 44-214	09.00-23.00	10 950
	г. Витебск, ул. Гончарная, 11	09.00-22.00	67 100
	г. Витебск, пр-т Строителей, д.11	09.00-23.00	49 500
	г. Витебск, пр-т Московский, 109-1	09.00-22.00	31 650
	г. Новополоцк, ул. Молодежная, д. 237	09.00-23.00	55 750

Брестская область	г. Брест, ул. Московская, 210	09.00-02.00	400 650
	г. Брест, ул. Сябровская, 99	09.00-23.00	40 000
	г. Брест, ул. Пуганова, 4	09.00-22.00	40 000
	г. Барановичи, пр-т Советский, 2-1	09.00-23.00	202 000
Гродненская область	г. Гродно, пр-т Я. Купалы, 16А-1	09.00-23.00	308 650
	г. Борисов, ул. III Интернационала, 5	09.00-23.00	298 750
Минская область	г. Солигорск, ул. Константина Заслонова, 29	09.00-23.00	166 200
	г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, 143Б-20	08.00-23.00	95 750
	Минский р-н, Колодицкий с/с, аг. Колодищи, ул. Минская, 69А-1	09.00-21.00	33 900
	Минский р-н, Щомяслицкий с/с, 28А, район аг. Щомяслица	09.00-22.00	81 000
	Минский р-н, аг. Ждановичи, ул. Заречная, д. 1В-3	09.00-23.00	141 200
	г. Минск, ул. Корженевского, 26	09.00-23.00	343 750
	г. Минск, пр. Независимости, 154	09.00-23.00	663 100
	г. Минск, ул. Кальварийская, 24	09.00-24.00	658 750
	г. Минск, пр. Победителей, 65-1	09.00-02.00	986 250
	г. Минск, ул. Могилевская, д. 2, корп. 1, пом. №1, №9, №10	09.00-23.00	58 400
г. Минск	г. Минск, ул. Сурганова, 57А	09.00-22.00	46 550
	г. Минск, ул. Сторожевская, д. 8, пом. 26Н	09.00-22.00	37 900
	г. Минск, ул. Судмалиса, 3А	08.00-22.00	45 700
	г. Минск, ул. Янки Брыля, 24-184	09.00-23.00	49 100
	г. Минск, ул. Одицова, 9-67	09.00-22.00	34 050
	г. Минск, ул. Одицова, 20-11	09.00-23.00	93 350
	г. Минск, ул. Барамзинной, 8А	09.00-23.00	95 750
	г. Минск, ул. Олешева, д.1, пом.314	09.00-23.00	52 350
	г. Минск, ул. Гикало, 18, пом. 1Н	08.00-22.00	34 050
	г. Минск, ул. Кунцевщина, 37-113	09.00-23.00	44 050

Дата начала Рекламной игры: 15.09.2017 г.
Дата окончания Рекламной игры: 28.02.2018 г.
Наименование товаров (услуг) или их групп, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра.
Товары, реализуемые в магазинах Корона в период с 15.09.2017 г. по 16.12.2017 г. включительно:

№	Штрихкод	Наименование товара
1	4811040118886	Колбаса Мортаделла вар. в/с изд колб мясн 650 г Брестский мясокомбинат
2	2223586	Колбаса Мортаделла вар. в/с изд колб мясн Брестский мясокомбинат от 400г в чеке
3	4811040120162	Колбаса Молочная вар. в/с изд колб мясн 650 г Брестский мясокомбинат
4	2201122	Колбаса Молочная вар. в/с изд колб мясн Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
5	4811040120131	Колбаса Докторская вар. в/с изд колб мясн 650 г Брестский мясокомбинат
6	2201117	Колбаса Докторская вар. в/с изд колб мясн Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
7	2250916	Сосиски Вкусные с телятиной вар в/с изд колб мясн в/у Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
8	2247754	Сосиски Вкусные с телятиной вар в/с изд колб мясн газ Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
9	2228949	Сосиски Молочные вар в/с изд колб мясн в/у Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
10	2229435	Сосиски Молочные вар в/с изд колб мясн газ Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
11	2228923	Сосиски Докторские вар в/с изд колб мясн в/у Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
12	2228922	Сосиски Докторские вар в/с изд колб мясн газ Брестский мясокомбинат от 400 г в чеке
13	4810206001901	Мороженое эскиммо 28 копеек пломбир классич с ванилин в какао/д/глазури 70 г
14	4810206002151	Мороженое эскиммо 28 копеек пломбир классич шоколадный в какао/д/глазури 70 г
15	4810206002656	Мороженое эскиммо 28 копеек пломбир с ванилин аромат лимона 70 г
16	4810206005282	Мороженое эскиммо 28 копеек клубника 70 г
17	4814838001964	Пельмени Добровский настоящие 400 г пак
18	4814838001971	Пельмени Добровский настоящие 900 г пак
19	4814838001988	Пельмени Добровский отборные 400 г пак
20	4814838003630	П/ф в тесте мясосод. Пельмени Добровский с говядиной 400 г карт. кор.

21	4814838003555	Пельмени Добровский с говядиной и свинойной 400 г карт. кор.
22	4814838000042	П/ф Блинчики Панские с курицей 420 г
23	4814838001094	П/ф Блинчики Панские с ветчиной и сыром 420 г
24	4810268029295	Йогурт СуперКид банан-яблоко 2% 120 г п/ст
25	4810268029288	Йогурт СуперКид клубника-ваниль 2% 120 г п/ст
26	4810268029318	Паста творожн обогащ Са и витамино D СуперКид яблоко-банан 3,5% 110 г п/ст
27	4810268029301	Паста творожн обогащ Са и витамино D СуперКид земляника 3,5% 110 г п/ст
28	4810268029912	Йогурт Оптималь с бифидобактериями ананас 0% 415 г п/бут
29	4810268029905	Йогурт Оптималь с бифидобактериями клубника/грейпфрут 0% 415 г п/бут
30	4810268032776	Йогурт Оптималь с бифидобактериями черника 0% 415 г п/бут
31	4810268024313	Йогурт Оптималь с бифидобактериями без сахара 2% 415 г бут
32	4810268024375	Йогурт Оптималь с бифидобактериями чернослив/злаки 2% 415 г п/бут
33	4810268029455	Йогурт Оптималь с бифидобакт киви-злаки 2% 415 г п/бут
34	4810268024337	Йогурт Оптималь с бифидобактериями персик-абрикос 2% 415 г п/бут
35	4810268024351	Йогурт Оптималь с бифидобакт клубника-малина 2% 415 г п/бут
36	4810268032547	Йогурт Оптималь с бифидобакт инжир-злаки-лен 2% 415 г п/бут
37	4810268032639	Йогурт Оптималь с бифидобакт чернослив/злаки 2% 950 г п/бут
38	4810268032622	Йогурт Оптималь с бифидобакт клубника-малина 2% 950 г п/бут
39	4810268025235	Йогурт Оптималь с бифидобактериями черника 0% 120 г п/ст
40	4810268025242	Йогурт Оптималь с бифидобактериями клубника/киви 0% 120 г п/ст
41	4810268024429	Йогурт Оптималь с бифидобактериями без сахара 2% 120 г п/ст
42	4810268024504	Йогурт Оптималь с бифидобактериями моновкус чернослив/злаки 2% 120 г п/ст
43	4810268024528	Йогурт Оптималь с бифидобактериями медовая груша/злаки 2% 120 г п/ст
44	4810268029479	Йогурт Оптималь с бифидобактериями черника-малина 2% 120 г п/ст
45	4810268030048	Йогурт Оптималь с бифидобактериями клюква/земляника 2% 120 г п/ст
46	4810268024498	Йогурт Оптималь с бифидобактериями моновкус персик 2% 120 г п/ст
47	4810268029141	Йогурт Оптималь с бифидобактериями без сахара 2% 350 г п/ст
48	4810268029219	Йогурт Оптималь с бифидобактериями чернослив-злаки 2% 350 г п/ст
49	4810268025648	Йогурт Оптималь с бифидобактериями персик 2% 350 г п/ст
50	4810268032868	Йогурт Греческий натур 6/сах 2% 300 г п/б
51	4810268032882	Йогурт Греческий черника 2% 300 г п/бут
52	4810268032899	Йогурт Греческий вишня-гранат 2% 300 г п/бут
53	4810268032875	Йогурт Греческий манго 2% 300 г п/бут
54	4810268032585	Йогурт Греческий ананас 0% 120 г п/ст
55	4810268032592	Йогурт Греческий малина-гранат 0% 120 г п/ст
56	4810268030369	Йогурт Греческий натуральный 2% 140 г п/ст
57	4810268031793	Йогурт Греческий натуральный 2% 250 г п/ст
58	4810268030383	Йогурт Греческий черника 2% 140 г п/ст
59	4810268031816	Йогурт Греческий злаки/клетчатка льна 2% 140 г п/ст
60	4810268030390	Йогурт Греческий вишня 2% 140 г п/ст
61	4810268030376	Йогурт Греческий клубника 2% 140 г п/ст
62	4810268031991	Йогурт Греческий двухслойный малина 6% 140 г п/ст
63	4810268031984	Йогурт Греческий двухслойный абрикос 6% 140 г п/ст
64	4810268028861	Творог Савушкин Хуторок рассыпчатый 0% 200 г пакет
65	4810268028854	Творог Савушкин Хуторок рассыпчатый 9% 200 г пакет
66	4810268028878	Творог Савушкин Хуторок рассыпчатый 0% 350 г пакет
67	4810268028847	Творог рассыпчатый 5% 350 г пакет
68	4810268028908	Творог Савушкин Хуторок рассыпчатый 9% 350 г пакет
69	4810268027352	Творог Савушкин Хуторок 220 г мультывак-клинок
70	4810268027284	Творог Савушкин Хуторок 220 г мультывак-клинок
71	4810268027321	Творог Савушкин Хуторок 220 г мультывак-клинок
72	4810268015489	Творог Савушкин Хуторок 300 г мультывак-цилиндр
73	4810268030178	Творог Савушкин Хуторок 300 г мультывак-цилиндр
74	4810268027345	Творог Савушкин Хуторок 300 г мультывак-цилиндр
75	4810268032851	Творог Савушкин Хуторок 300 г мультывак-цилиндр
76	4810268031939	Сыр Брест-Литовск выдержанный 12 мес. 45% 200 г нарезка брусок
77	4810268031915	Сыр Брест-Литовск выдержанный 3 мес 45% 200 г нарезка брусок

78	4810268023453	Сыр Брест-Литовск сливочный 50% 210 г нарезка брусок
79	4810268022319	Сыр Брест-Литовск классический 45% 210 г нарезка брусок
80	4810268022326	Сыр Брест-Литовск легкий 35% 210 г нарезка брусок
81	4810268032196	Сыр Брест-Литовск классический 45% 350 г нарезка брусок
82	4810268030345	Сыр Брест-Литовск сливочный 50% 150 г нарез слайс
83	4810268021978	Сыр Брест-Литовск легкий 35% 150 г нарез слайс
84	4810268021985	Сыр Брест-Литовск классический 45% 150 г нарез слайс
85	4810268028557	Сок На100ящий томат восст, пастериз 0,95 л ТП
86	4810268028946	Сок На100ящий мультифруктовый 0,95 л
87	4810268028922	Сок На100ящий яблочный 0,95л ТП
88	4810268028960	Сок На100ящий апельсиновый 0,95 л ТП
89	4810268028939	Сок На100ящий грейпфрутовый 0,95 л ТП
90	4810268028793	Сок На100ящий березовый с/с паст 0,95 л ТП
91	4810268028816	Сок На100ящий березово-лимонный с/с паст 0,95 л ТП
92	4810268028809	Сок На100ящий березово-яблочный с/с паст 0,95 л ТП
93	4810268028984	Нектар на100ящий мультифруктовый 0,95 л ТП
94	4810268029059	Нектар на100ящий апельсиновый 0,95 л ТП
95	4810268029066	Нектар на100ящий виноград-яблоко 0,95 л ТП
96	4810268029004	Нектар На100ящий яблочно-вишневый осветл 0,95 л ТП
97	4810268029011	Нектар на100ящий персиково-манговый 0,95 л ТП
98	4810268030536	Нектар На100ящий тропический микс пастериз 0,95 л ТП
99	4810268029110	Нектар на100ящий виноград-гранатовый 0,95 л ТП
100	4810268029073	Морс На100ящий из клюквы пастер. 0,95 л
101	4810268029080	Морс На100ящий из черной и красной смородины 0,95 л ТП
102	4810268032035	Морс На100ящий из аронии, вишни и винограда 0,95 л ТБА
103	4810168005146	Семга филе-кусоч с/с 300 г в/у
104	4810168005184	Форель филе-кусоч с/с 300 г в/у
105	4810168019921	Капуста морская маринованная Санта 500 г пак
106	4810168039707	Капуста морская маринованная Баланс 500 г
107	4810168000011	Филе сельди Матиас оригинал 250 г лоток
108	4810168024031	Филе сельди Матиас отборное 300 г лоток
109	4810168038434	Сельдь филе-кусочки с укропом Морячок 500 г бан
110	4810168038458	Сельдь филе-кусочки с аром дыма Морячок 500 г бан
111	4810168038441	Сельдь филе-кусочки с маслинами Морячок 500 г бан

ПРАВИЛА РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

135	4810168036522	Мороженое Биг Топ ванильное какао/орех 250 г п/ст Юкки	195	4603934000762	Питьевая вода Святой источник природная газ 1кат 0,33 л ПЭТ	258	50173808	Жевательная резинка Орбит Сладкая мята 13,6 г	320	5000159438940	Корм д/кошек паштет курица/индейка Вискас 85 г в/у
136	4810168037505	Мороженое Биг Топ йогурт/лесные ягоды толинг плод-ягод 250 г п/ст Юкки	196	4603934000786	Питьевая вода артезианская Святой источник негаз 0,5 л ПЭТ	259	42069942	Жевательная резинка Орбит Белоснежный Освежающая мята 13,6 г	321	4607065374815	Корм д/кошек Вискас паштет лосось 85 г в/у
137	4810168037093	Мороженое Биг Топ раст/сливочное киви 250 г п/ст Юкки	197	4603934000755	Питьевая вода артезианская Святой источник газ 0,5 л ПЭТ	260	46141538	Жевательная резинка Орбит Белоснежный Bubblemint 13,6 г	322	4607065002466	Корм д/кошек Вискас паштет телятина 85 г в/у
138	4810168037062	Мороженое Биг Топ клубника/декорировано красн смородиной 250 г п/ст Юкки	198	4603934000779	Питьевая вода артезианская Святой источник негаз 1,5 л ПЭТ	261	46107084	Жевательная резинка Эклипс Лесные ягоды 13,6 г	323	4607065374792	Корм д/кошек Вискас паштет утка 85 г в/у
139	4810168037086	Мороженое Биг Топ сливочн раст крем-брюле/карамель 250 г п/ст Юкки	199	4603934000748	Питьевая вода артезианская Святой источник газ 1,5 л ПЭТ	262	42124016	Жевательная резинка Эклипс Ледяная вишня (Черри Айс) 13,6 г	324	4607065372118	Корм д/кошек Вискас рагу с говядиной и овощами 85 г
140	4810168042899	Мороженое Юкки пломбир на сливках 220 г п/ст	200	4607093920107	Питьевая вода артезианская Святой источник негаз 0,75 л ПЭТ спорт	263	46146625	Жевательная резинка ORBIT XXL Сладкая мята(Sweet Mint) б/сах 20,4 г	325	4607065003999	Корм д/кошек говядина, ягненок Вискас 85 г в/у
141	4810168036867	Вареники Бабушка Аня с картофелем и грибам 430 г пак	201	4603934001219	Питьевая вода Святой источник Спортник природн негаз 0,33 л ПЭТ	264	8714100711071	Набор чая LIPTON Discovery Collection 6 видов в конв 88г	326	4607065004057	Корм д/кошек рагу кролик, индейка Вискас 85 г в/у
142	4810168028527	Вареники Бабушка Аня Маленькие с творогом 350 г пак	202	4603934000250	Питьевая вода артезианская Святой источник негаз 1 л ПЭТ	265	4605922011156	Чай LIPTON Vienna Apple Strudel зел с кус яблок 20пх1,4г 28 г пирамидки	327	4607065004019	Корм д/кошек рагу курица Вискас 85 г в/у
143	4810168036843	Вареники Бабушка Аня с вишней 430 г пак	203	4603334001499	Напиток Святой источник природная вода + малина б/а негаз 0,5 л ПЭТ	266	8712566127931	Чай LIPTON Lemon Melissa Green Tea зел с листочками лимонной мяты 20пх1,6г 32 г пирамидки	328	4607065372132	Корм д/кошек Вискас рагу индейка 85 г в/у
144	4810168028893	Вареники Бабушка Аня Маленькие с клубникой 350 г пак	204	4603334001529	Напиток Святой источник природная вода + лимон б/а негаз 0,5 л ПЭТ	267	8712566127955	Чай LIPTON Mandarin Orange Green Tea зел с цедрой цитрусовых 20пх1,8г 36 г пирамидки	329	4607065372057	Корм д/кошек Вискас рагу лосось 85 г в/у
145	4810168032005	Вареники Бабушка Аня с черникой 400 г пак	205	4603334001550	Напиток Святой источник природная вода + малина б/а негаз 1 л ПЭТ	268	8722700849575	Чай LIPTON Oriental Temple зел 100пх1,8г 180 г	330	4607065372095	Корм д/кошек Вискас рагу телятина 85 г в/у
146	4811351007299	Сметана DANKE 20% 180 г п/ст	206	4603334001581	Напиток Святой источник природная вода + лимон б/а негаз 1 л ПЭТ	269	8711200567584	Чай LIPTON Strawberry Cake зел с ар клубничного пирожного и кус клубники 20пх1,4г 28 г пирамидки	331	4607065372071	Корм д/кошек Вискас рагу форель 85 г в/у
147	4811351007305	Сметана DANKE 20% 350 г п/ст	207	4603934001288	Вода питьевая для детского питания Святой источник Светлячок негаз 1,5 л ПЭТ	270	8722700849551	Чай LIPTON Sultan Delight зел 25пх1,8г 45 г	332	4607065370664	Корм д/котят Вискас паштет из курицы 85 г в/у
148	4811351007312	Сметана DANKE 30% 180 г п/ст	208	4603934001301	Вода питьевая для детского питания Святой источник Светлячок негаз 5 л ПЭТ	271	8714100703939	Чай LIPTON Pina Colada с кус ананаса черн 20п*1,8 36 г пирамидки	333	8718114612898	Бальзам-маска д/волос DOVE Repair Therapy Интенсивное восстановление 180 мл
149	4811351007329	Сметана DANKE 30% 350 г п/ст	209	4603934000236	Питьевая вода артезианская Святой источник негаз 5 л ПЭТ	272	4605922308263	Чай LIPTON Forest Fruit с кус ягод черн 40п*1,7г 68 г пирамидки	334	8718114634838	Бальзам-маска д/волос DOVE Repair Therapy Контроль над потерей волос 180 мл
150	4811351007244	Масло сливочное солен 82,5% 180 г фол DANKE	210	4603934001455	Питьевая вода Святой источник Toy Bottle негаз 0,33 л ПЭТ	273	4605922011149	Чай LIPTON Pear Chocolate с кус груши 20пх1,6г 32 г пирамидки	335	8711600451711	Бальзам-маска д/волос DOVE Repair Therapy Питающий уход 180 мл
151	4811351006230	Масло слад/сливочное 84% 180 г фол DANKE	211	4603934001462	Питьевая вода природная Святой источник негаз 0,4 л ст/бут	274	4605922308508	Чай LIPTON Tropical Fruit с кус фруктов черн 40п*1,8г 72 г пирамидки	336	8714100708033	Бальзам-ополаскиватель Блеск и питание Dove Nutritive solutions 200 мл
152	4811351007466	Молоко пит ультрапаст цельное от 3,4% до 4,2%, 0,2 л тетра-пак DANKE	212	4603934001479	Питьевая вода природная Святой источник негаз 0,75 л ст/бут	275	8722700080978	Чай LIPTON Blue Fruit Tea 20пх1,8г 36 г пирамидки	337	4605922012641	Бальзам-ополаскиватель Dove Hair therapy против секущ кончиков 200 мл
153	4811258000096	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA 0% 250 г стак	213	4860019001810	Минеральная вода Боржоми 0,33 л алюм/б	276	8722700429371	Чай LIPTON Citrus Tea 20пх1,8г 36 г пирамидки	338	8718114562780	Бальзам ополаскиватель DOVE REPAIR Therapy Интенсивное восстановление 200 мл
154	4811258000232	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA груша/имбирь 0% 250 г стак	214	4860019001339	Минеральная вода Боржоми 0,33 л ст/бут	277	8722700429760	Чай LIPTON Peach Mango Tea 20пх1,8г 36 г пирамидки	339	8718114606491	Бальзам ополаскиватель DOVE REPAIR Therapy Контроль над потерей волос 200 мл
155	4811258000126	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA черника 0% 250 г стак	215	4860019001346	Минеральная вода Боржоми 0,5 л ст/бут	278	8722700080985	Чай LIPTON Forest Fruit Tea 20пх1,7г 34 г пирамидки	340	8718114588353	Бальзам ополаскиватель DOVE REPAIR Therapy Объем восстановление 200 мл
156	4811258000133	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA клубника 0% 250 г стак	216	4860019001353	Минеральная вода Боржоми 0,5 л ПЭТ	279	8722700080992	Чай LIPTON Tropical Fruit Tea 20пх1,8г 36 г пирамидки	341	8711600728486	Бальзам ополаскиватель DOVE REPAIR Therapy Питающий уход 200 мл
157	4811258000140	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA шоколад 0% 250 г стак	217	4860019001414	Минеральная вода Боржоми 0,75 л ПЭТ	280	8712566480388	Чай LIPTON Strawberry Mint с кус клубники и лист мяты 20пх1,6г 32 г пирамидки	342	8718114562506	Бальзам ополаскиватель DOVE REPAIR Therapy Сияние цвета 200 мл
158	4811258000423	Напиток Active к/м обезжир обог. белком EXPONENTA яблоко-сельдерей 0% 250 г п/ст	218	4811180002052	Рис ЭКОлайн GREEN Басмати 500 г пак	281	8712566480401	Чай LIPTON Blueberry Muffin черн с ар черничного кекса и кус черники 20пх1,6г 32 г пирамидки	343	8710908067143	Кондиционер Dove Advanced hair series Прогрессивное восстановление 250 мл
159	4811258000430	Напиток Active к/м обог. белком EXPONENTA крыжовник/сельдерей/огурец 0% 250 г стак	219	4811180002083	Рис ЭКОлайн GREEN Бурый 500 г пак	282	8711200571673	Чай LIPTON Heart of Ceylon черн 100пх2г 200 г	344	8712561495363	Кондиционер Легкость кислорода Dove Advanced Hair series 250 мл
160	4811258000249	Продукт к/м EXPONENTA IMUNO + обог. L.Casei и вит. B6 и D3 вишня/женьшень 0% 100 г бут	220	4811180001178	Горох ЭКОлайн GREEN 800 г пак	283	8722700849599	Чай LIPTON Heart of Ceylon черн 25пх2г 50 г	345	8712561493703	Крем-ополаскиватель Преображающий уход Dove Advanced Hair series 250 мл
161	4811258000263	Продукт к/м EXPONENTA IMUNO + обог. L.Casei и вит. B6 и D3 черника 0% 100 г бут	221	4811180001147	Крупа Гречневая ЭКОлайн GREEN ядрица 800 г пак	284	8722700849605	Чай LIPTON Cuba Resort черн 25пх2г 50 г	346	8711700780612	Крем-сыворотка д/волос Dove Реконструкция секущ кончиков 125 мл
162	4811258000256	Продукт к/м EXPONENTA IMUNO + обог. L.Casei и вит. B6 и D3 клубника 0% 100 г бут	222	4811180000027	Крупа Гречневая Эколайн ядрица 900 г пак	285	8722700849612	Чай LIPTON Spicy Marrakesh черн 25пх2г 50 г	347	8718114615165	Маска д/волос DOVE REPAIR THERAPY Интенсивное восстановление 200 мл
163	4811258000331	Продукт творожн SKYR 0% 170 г п/ст	223	4811180001048	Рис ЭКОлайн GREEN дл/зерн 800 г пак	286	8722700849568	Чай LIPTON Victorian Grey черн 100пх2г 200 г	348	8710908094651	Спрей-объем д/волос Легкость кислорода Dove Advanced hair series 150 мл
164	4811258000386	Сыр творожн прованские травы 70% 135 г п/ст DANKE	224	4811180002069	Рис ЭКОлайн GREEN Жасмин 500 г пак	287	8722700849537	Чай LIPTON Victorian Grey черн 25пх2г 50 г	349	8712561812436	Сухое масло д/волос Dove Advanced hair series преобразующий уход 100 мл
165	4811258000379	Сыр творожн овощи на гриле 70% 135 г п/ст DANKE	225	4811180000102	Рис Эколайн Краснодарский круглый 900 г пак	288	8722700849544	Чай LIPTON Spicy Marrakesh черн 25пх2г 50 г	350	96120002	Сыворотка д/волос Прогрессивное восстановление Dove Advanced hair series 50 мл
166	4811258000362	Сыр творожн соленый 70% 135 г п/ст DANKE	226	4811180001062	Рис ЭКОлайн GREEN круглый 800 г пак	289	54491472	Напиток Coca Cola газ б/а 0,5 л ПЭТ	351	8710908052828	Шампунь Dove Advanced hair series 250 мл
167	4811485011643	Сыр Пармезан 6 мес 40% 250 г фас в/у DANKE	227	4811180001031	Рис Эколайн Крымский круглый 900 г пак	290	5449000054227	Напиток Coca Cola газ б/а 1 л ПЭТ	352	8710908056505	Шампунь сухой Dove 250 мл
168	4811485011438	Сыр Пармезан 12 мес 40% 250 г фас в/у DANKE	228	4811180001154	Крупа Манная Эколайн GREEN 800 г пак	291	5449000131836	Напиток Coca Cola Зеро газ б/а 0,5 л ПЭТ	353	8712561493031	Шампунь Dove Advanced Hair series Питающий Преображающий уход 250 мл
169	4811485011858	Сыр Пармезан 18 мес 40% 250 г фас в/у DANKE	229	4811180000065	Крупа Манная Эколайн 900 г пак	292	5449000133328	Напиток Coca Cola Зеро газ б/а 1 л ПЭТ	354	8712561495295	Шампунь Dove Advanced Hair series увлажняющий Легкость кислорода 250 мл
170	5900020027962	Батончик Cini Minis с корицей злаковый об вит и калыц 25 г	230	4811180000034	Крупа Перловая Эколайн 900 г пак	293	54491069	Напиток Спрайт газ б/а 0,5 л ПЭТ	355	4605922012634	Шампунь Dove Hair Therapy против секущ кончиков 250 мл
171	5900020023292	Батончик Nesquik цельный злаковый 25 г пак	231	4811180001055	Рис ЭКОлайн GREEN пропарен 800 г пак	294	5449000050939	Напиток Спрайт газ б/а 1 л ПЭТ	356	8714100717394	Шампунь Dove Hair Therapy Блеск и питание 380 мл
172	5900020028518	Батончик Fitness цельный злаковый шоколад карамель 23,5 г пак	232	4811180001161	Пшено ЭКОлайн GREEN 800 г пак	295	5449000223609	Напиток Спрайт со вк Огурец б/а газ 0,5 л ПЭТ	357	8714100717318	Шампунь Dove Hair Therapy Интенсивное восстановление 380 мл
173	5900020023315	Батончик Fitness цельный злаковый натуральный 23,5 г пак	233	4811180000089	Пшено Эколайн 900 г пак	296	5449000223647	Напиток Спрайт со вк Огурец б/а газ 1 л ПЭТ	358	8714100717295	Шампунь Dove Hair Therapy Контроль над потерей волос 380 мл
174	5900020023308	Батончик Fitness цельный злаковый с шоколадом 23,5 г пак	234	4811180000126	Рис Эколайн Семейный дл/зерн 900 г пак	297	40822938	Напиток Фанта апельсин газ б/а 0,5 л ПЭТ	359	8714100717448	Шампунь Dove Hair Therapy Объем и восстановление 380 мл
175	5900020023322	Батончик Fitness цельный злаковый с клубникой 23,5 г пак	235	4840027001057	Уксус спиртовой 9 % Молдова 1 л ПЭТ	298	5449000006271	Напиток Фанта апельсин газ б/а 1 л ПЭТ	360	8714100717332	Шампунь Dove Hair Therapy Питающий уход 380 мл
176	4606272002283	Кофе Нескафе Голд субл нат раств 95 г ст/б	236	4811180001185	Фасоль ЭКОлайн GREEN 500 г пак	299	54492493	Напиток Фанта лимон газ б/а 0,5 л ПЭТ	361	8714100717424	Шампунь Dove Hair Therapy против секущихся кончиков 380 мл
177	4606272037377	Шоколад Нестле молочный 90 г	237	4811180001192	Чечевица Эколайн GREEN 500 г пак	300	5449000000088	Напиток Фанта лимон газ б/а 1 л ПЭТ	362	8714100717370	Шампунь Dove Hair Therapy Сияние цвета 380 мл
178	46000187	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 Студенческий микс 16г	238	4811180000140	Рис Эколайн Янтарный пропар 900 г пак	301	5449000213631	Напиток Фанта лимон газ б/а 0,5 л ПЭТ	363	8718114561981	Шампунь Dove REPAIR Therapy Интенсивное восстановление 250 мл
179	46080011	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 крепкий 16 г	239	4811180000058	Крупа Ячневая Эколайн 900 г пак	302	5449000213693	Напиток Фанта Цитрус газ б/а 0,5 л ПЭТ	364	8718114598987	Шампунь Dove REPAIR Therapy Контроль над потерей волос 250 мл
180	7613036004541	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 шоколад-орех 16 г	240	4810389003891	Майонез Провансаль Столичный 50% 180 г пак Камако	303	5449000213693	Напиток Фанта Цитрус газ б/а 1 л ПЭТ	365	8718114578200	Шампунь Dove REPAIR Therapy Объем и восстановление 250 мл
181	7613035530195	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 Коконат Микс 16 г	241	4810389000838	Майонез Кремлевский 70% 200 г пак Камако	304	54493186	Напиток Фанта клубника газ б/а 0,5 л ПЭТ	366	8711600729001	Шампунь Dove REPAIR Therapy Питающий уход 250 мл
182	4823000918184	Кофейный напиток Нескафе Экстра Стронг 3в 1 раств 16 г	242	4810389003969	Майонез Провансаль Столичный 50% 400 г дой/пак Камако	305	5000159455367	Батончик шоколадный Сникерс Супер 95 г	367	8718114560939	Шампунь Dove REPAIR Therapy Сияние цвета 250 мл
183	46079770	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 классич 16 г	243	4810389003617	Соус майонезный Оливковый легкий 25% 180 г п/эт. пл. Камако	306	4607065001445	Батончик шоколадный Сникерс 50,5 г	368	8711700881456	Шампунь Dove Против выпадения волос 250 мл
184	46079787	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 мягкий 16 г	244	4810389003389	Соус Камако переный китайский острый 180 мл пл/б	307	5000159373159	Корм д/котят желе с телятиной Вискас от 1 до 12 мес. 85 г в/у	369	8711700900522	Шампунь Dove Против перхоти 250 мл
185	46000170	Кофейный напиток Нескафе 3 в 1 карамельный вкус 16 г	245	4810389003372	Соус Камако переный китайский сладкий 180 мл пл/б	308	5000159373111	Корм д/котят рагу из курицы Вискас 85 г в/у	370	8711700901291	Шампунь Dove Свежесть ментола 250 мл
186	7613034275080	Корм д/взр кошек сухой ONE с курицей и цельн злаками Россия 750 г	246	4810389003358	Соус соевый Камако классический 180 мл пл/б	309	5000159373135	Корм д/котят рагу из ягнатины Вискас 85 г в/у	371	8714100708019	Шампунь Блеск и питание Dove Nutritive solutions 250 мл
187	7613034275448	Корм д/стер кошек и котов сухой ONE с лососем и пшен Россия 750 г	247	4810389004287	Соус Камако грибной 180 г дой пак	310	4607065004118	Корм д/кошек желе говядина, ягненок Вискас 85 г в/у	372	8714100717356	Шампунь/б-оп Dove Hair Therapy 2в1 Основной уход 380 мл
188	7613034275387										

«КОРОНА СУПЕРПРИЗ»

375	6920354818646	Зубная паста COLGATE Древние Секреты Безупречная свежесть 75 мл
376	6920354818622	Зубная паста COLGATE Древние Секреты Забота о деснах 75 мл
377	4606144005381	Зубная паста дет COLGATE Dr/ Rabbitt fruit Bubble gum Доктор заяц со вкусом жвачки 50 мл
378	4606144005374	Зубная паста дет COLGATE Dr/ Rabbitt fruit Bubble gum Доктор заяц со вкусом клубники 50 мл
379	4606144002618	Зубная щетка COLGATE д/детей (2+)
380	8718951165878	Зубная щетка Colgate Древние секреты Забота о деснах
381	8718951165854	Зубная щетка Colgate Древние секреты Отбеливание
382	8850006305850	Ополаскиватель д/полости рта Colgate Plax форте Кора дуба и пихта 250 мл
383	8714789162782	Ополаскиватель д/полости рта COLGATE Total Plax Лечебные травы 250 мл
384	4823015935732	Крем-мыло Fresh Juice Passion fruit & camellia 460 мл
385	4823015921070	Крем-мыло жидкое "Fresh Juice" с увлажняющим маслом камелии Strawberry&Guava 460 мл
386	4823015911446	Крем-мыло жидкое "Fresh Juice" Грейпфрут 460 мл
387	4823015914591	Крем-мыло жидкое "Fresh Juice" с увл молочком авокадо Папайя 460 мл
388	4823015921063	Крем-мыло жидкое наполнитель "Fresh Juice" Strawberry&guava 460 мл
389	4823015913259	Крем-мыло жидкое наполнитель "Fresh Juice" 30% увл молочка Peach & Magnolia 460 мл
390	4823015914638	Крем-мыло жидкое наполнитель "Fresh Juice" с увл молочком авокадо Папайя 460 мл
391	4823015913280	Крем-мыло жидкое наполнитель "Fresh Juice" с увлажн миндальным молочком 460 мл
392	4610017750513	Презервативы IN Time классические Classic 3шт
393	4610017750537	Презервативы IN Time особо тонкие Fine 3шт
394	8809063770255	Презервативы IN Time с анестетиком Overtime 3шт
395	4610017750520	Презервативы IN Time с точками 8809063770231
396	8001090157942	Порошок стиральный Tide Automat 3,0 кг Для белого и цветного
397	5413149343436	Порошок стиральный Tide Automat Absolute 3,0 кг Color
398	5413149871342	Порошок стиральный Tide Automat Absolute 3,0 кг Color Lenor scent
399	5413149617582	Порошок стиральный Tide Automat Absolute 3,0 кг Lenor Touch
400	5413149343672	Порошок стиральный Tide Automat Absolute 3,0 кг Альпийская свежесть
401	4015400992066	Средство для мытья посуды Fairy 900 мл Зеленое яблоко
402	8001090017048	Средство для мытья посуды Fairy 900 мл Нежные руки ромашка и витамин Е
403	8001090017079	Средство для мытья посуды Fairy 900 мл Нежные руки чайное дерево и мята
404	4015400869443	Средство для мытья посуды Fairy 900 мл Сочный лимон
405	7702018388707	Бритва GILLETTE Fusion ProGlide Flexball с 1 сменной кассетой
406	3014260251147	Бритва GILLETTE Mach3 +касеты 1шт
407	3014260281458	Бритва GILLETTE Venus с 1 кас
408	8001090414359	Подгузники-трусики Pampers д/малыч и дев (16 +кг) 14 шт
409	8001090414205	Подгузники-трусики Pampers д/малыч и дев (6-11кг) 19 шт
410	4015400727026	Подгузники-трусики Pampers Pants Junior (12-18 кг) Микро упак 15
411	4015400726999	Подгузники-трусики Pampers Pants Maxi (9-14 кг) Микро упак 16
412	4015400041665	Прокладки Always Ultra Light single 10шт
413	4015400041603	Прокладки Always Ultra Night single 7шт
414	4015400041641	Прокладки Always Ultra Normal Plus single 10шт
415	4015400041788	Прокладки Always Ultra Super plus single 8шт

регистрации и СМС-сообщением на номер мобильного телефона, указанный на сайте при регистрации чека.

6.6. Номер участника может присваиваться неограниченное количество раз за каждый факт регистрации 15-ти (пятнадцати) игровых билетов. Присвоение номеров участника осуществляется в течение 48 часов после ввода 15-го (пятнадцатого) уникального кода с игрового билета.

6.7. В случае если участник Рекламной игры в течение суток вводит 5 (пять) неверных Уникальных кодов в соответствующем поле ввода регистрационной формы на сайте igra.korona.by, данный Участник блокируется от участия в Рекламной игре на 24 часа. Если блокировка Участника происходит 3 (три) и более раз в период с 15.09.2017 по 20.12.2017 включительно, данный Участник лишается права участвовать в Рекламной игре.

6.8. Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры при вводе данных на сайте igra.korona.by. Организатор так же не несет ответственности за работу сети Интернет при ее использовании участником (например, плохое соединение с провайдером, поломки в сети и т. д.), операторов сотовой подвижной электросвязи (например, плохое соединение с оператором и т. д.)

6.9. Все участники рекламной игры обязаны сохранить оригиналы игровых билетов с уникальными кодами до окончания Рекламной игры и предъявить их по требованию Организатора при передаче приза.

7. Призовой фонд Рекламной игры. Состав и размер призового фонда и источники его формирования.

Призовой фонд Рекламной игры сформирован за счет денежных средств, имущества, услуг заинтересованного лица в размере 1 146 507,06 (одного миллиона ста сорока шести тысяч пятьсот семи) рублей 06 копеек. Призовой фонд Рекламной игры включает следующие призы:

№ п/п	Наименование приза	Количество, ед.	Стоимость за ед., в бел. руб.	Всего стоимость, в бел. руб.
1. Текущие призы				
390	Подарочный сертификат «Корона», номиналом 20,00 бел. руб., сроком действия по 31.03.2018	15000	22,99	344 850,00
391	Денежные средства в сумме 2,99 бел. руб. Подарочный сертификат «Корона» используется для покупки товаров в торговых объектах сети «Корона» (адреса магазинов, торговых центров указаны на сайте: igra.korona.by в разделе «Подарочный сертификат»).	400	1149,43	459 772,00
401	Срок действия подарочного сертификата по 31.03.2018 г.			
402	Денежные средства в сумме 149,43 бел. руб.	20000	5,0	100 000,00
403	Пицца «Везувий» (сыр, ветчина), 450 г (коробка для пиццы)	20000	0,60	12 000,00
404	Кофе американо, 90 мл (стакан бумажный с крышкой)	20000	0,60	12 000,00
405	Денежные призы на сумму 200 000,00 бел. руб.	1	229 885,06	229 885,06
406	Денежные средства в сумме 29 885,06 бел. руб.			

7.1 Организатор при выдаче выигрышей победителям Рекламной игры признается налоговым агентом и несет ответственность за соблюдение действующего налогового законодательства Республики Беларусь. Выдача приза производится путем передачи приза победителю за минусом суммы денежного вознаграждения в размере возмещения подоходного налога. Приз считается переданным победителю с момента подписания победителем Акта приема-передачи приза.

8. Место, дата, время, условия и порядок проведения розыгрыша призов. Порядок определения победителя Рекламной игры.

8.1. Условия участия в розыгрыше текущих призов. Участники Рекламной игры, которые первыми выполнили условия, предусмотренные в п. 6.1-6.3 признаются Победителями розыгрыша текущего приза.

Розыгрыш текущих призов Рекламной игры проводится ежедневно с 15.09.2017 г. по 22.12.2017 г. в соответствии с графиком работы торговых объектов, являющихся территорией проведения Рекламной игры в соответствии с п. 2 настоящих Правил.

8.2. Условия участия в розыгрыше Главного приза. Участниками розыгрыша Главного Приза являются все Участники, выполнившие условия п. 6.1-6.5.

8.3. Розыгрыш главного приза пройдет по адресу: г. Минск, пр. Победителей, 65-1, 23.12.2017, в 13:00.

К моменту розыгрыша главного приза Организатором формируется список номеров участников (далее – Список). Все номера участников имеют одинаковую разрядность. Для проведения розыгрыша используется лототрон и набор шаров в количестве 10 (десяти) штук с номерами от 0 по 9.

Определение выигрышного номера участника происходит путем его формирования слева направо из номеров шаров, поочередно извлекаемых из лототрона. Розыгрыш начинается с первого разряда слева.

Определяется цифра первого слева разряда выигрышного номера участника. Для этого Организатор помещает в лототрон шары с номерами от 0 по первую слева цифру последнего номера участника. Организатор извлекает из лототрона один шар. Номер извлеченного шара является цифрой первого слева разряда формируемого номера участника.

После этого в лототрон помещаются те номера шаров, которые существуют по Списку в соответствующем разряде. Шары перемешиваются и Организатор извлекает шар, номер которого определяет цифру соответствующего разряда выигрышного номера Участника. Для определения последующих разрядов выполняются те же действия.

После выбора главного Победителя Рекламной игры, определяется один резервный Победитель.

Номер резервного Победителя определяется по аналогичной схеме с определением Главного Победителя.

9. Порядок уведомления Победителя о результате розыгрыша Главного приза.

9.1. Организатор уведомляет Победителя розыгрыша главного приза до 28.12.2017 г. посредством отправки по почте заказного письма с уведомлением, позвонив по телефону или отправив письмо на электронную почту в соответствии с данными, указанными при регистрации на сайте igra.korona.by.

10. Порядок выдачи призов Рекламной игры.

10.1. Выдача текущих призов: 10.1.1. В ЦВП. Победители розыгрыша текущих призов Рекламной игры в срок до 22.12.2017 г. включительно вправе обратиться в любой из центров выдачи призов (далее – ЦВП) в период времени работы ЦВП.

Адреса и время работы ЦВП:

Адрес	Время работы ЦВП
г. Минск, пр. Победителей, 65-1	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Минск, ул. Кальварийская, 24	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Минск, пр-т Независимости, 154	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Минск, ул. Корженевского, 26	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Брест, ул. Московская, 210	Ежедневно с 11.00-21.00
Брестская область, г. Барановичи, пр-т Советский, 2-1	Ежедневно с 11.00-21.00
Могилевская область, г. Бобруйск, ул. 50 лет ВЛКСМ, 33-3	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Витебск, шоссе Бешенковичское, 3-1	Ежедневно с 11.00-21.00
Минская область, г. Борисов, ул. III Интернационала, 5	Ежедневно с 11.00-21.00
Минская область, г. Солигорск, ул. К. Заслонова, 29	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Гродно, пр-т Янки Купалы, 16А-1	Ежедневно с 11.00-21.00
г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, 143Б-20	Вторник, пятница, суббота, воскресенье с 12.00 – 18.00
г. Новополоцк, ул. Молодежная, д. 237	Вторник, пятница, суббота, воскресенье с 12.00 – 18.00

10.1.2. Выдача призов в офисе Организатора. Победители розыгрыша текущих призов Рекламной игры в срок с 23.12.2017 г. по 19.02.2018 г. вправе обратиться за получением текущего приза в офис Организатора, расположенный по адресу: г. Минск, ул. Ленина, 50, оф. 501, предварительно связавшись с Организатором по телефону горячей линии +375 44 599 09 05.

10.2. Для получения текущего приза Победителю требуется предъявить игровой билет, содержащий информацию о наименовании приза, документ, удостоверяющий личность. Представитель Организатора Рекламной игры производит выдачу приза следующим образом: «Сертификат». Оформляет в присутствии Победителя необходимую документацию, производит соответствующую отметку на игровом билете и осуществляет его выдачу в ЦВП по месту предъявления Победителем паспорта или иного документа, удостоверяющего личность.

«Кофе» либо «Пицца». В присутствии Победителя: оформляет необходимую документацию; производит соответствующую отметку на игровом билете; оформляет документ, подтверждающий право на получение приза (сертификат «КОФЕ» либо «ПИЦЦА»), и информирует об объектах общественного питания, где Победителю при предъявлении документа, удостоверяющего личность, и документа, подтверждающего право на получение приза (сертификата «КОФЕ» либо «ПИЦЦА»), будет произведена выдача приза. Выдача приза в объектах общественного питания производится до 22.02.2018 включительно. Адреса объектов общественного питания (кафе «Амстердам»):

г. Барановичи, пр-т Советский, 2-1 (с 11:00 до 23:00); г. Бобруйск, ул. 50 лет ВЛКСМ, 33-3 (с 11:00 до 24:00); г. Борисов, ул. III Интернационала, 5 (с 11:00 до 23:00); г. Брест, ул. Московская, 210 (с 11:00 до 01:00); г. Витебск, Бешенковичское шоссе, 3-1 (с 11:00 до 23:00); г. Гродно, пр-т Я. Купалы, 16а-1 (с 11:00 до 23:00); г. Минск, ул. Кальварийская, 24 (с 9:00 до 24:00); г. Минск, ул. Корженевского, 26 (с 11:00 до 23:00); г. Минск, пр-т Независимости, 154 (с 11:00 до 23:00); г. Новополоцк, ул. Молодежная, д. 237 (с 11:00 до 23:00); г. Солигорск, ул. Константина Заслонова, 29 (с 11:00 до 23:00), а также в ресторане «Амстердам» и пиццерии на 4 этаже ТЦ «Замок» по адресу: пр-т Победителей, 65 (Вс-Чт: с 12:00 до 23:00; Пт-Сб: с 12:00 до 24:00).

Денежный приз в размере «1 000,00 бел. руб.»

Оформляется в присутствии Победителя необходимой документацию и информирует об отделении ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь, где Победителю при предъявлении документа, удостоверяющего личность, будет произведена выдача приза, производит соответствующую отметку на игровом билете. Выдача приза в банке производится через 3 (три) рабочих дня, после обращения Победителя в ЦВП, но не позднее 22.02.2018. Адреса отделений ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь:

г. Минск, ул. Сурганова, 43
г. Брест, ул. Советская, 56
г. Барановичи, ул. Ленина, 13-2
г. Бобруйск, ул. Советской, 94
г. Витебск, ул. Правды, 64Б
г. Борисов, ул. Гагарина, 58Б
г. Солигорск, ул. Ленина, 25
г. Новополоцк, ул. Калинина, 3.

10.3. Выдача главного приза — денежный приз в размере «200 000,00 бел. руб.»

Для получения главного приза, Победителю необходимо в срок до 05.01.2018 г. включительно обратиться в головной офис Организатора, расположенный по адресу: г. Минск, ул. Ленина, 50, оф. 501, предъявить:

Игровые билеты, за регистрацию которых был получен номер участника выигрышной комбинации;
Документ, удостоверяющий личность.

Организатор в присутствии Победителя оформляет необходимую документацию и информирует об отделении ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь, где Победителю Главного приза при предъявлении документа, удостоверяющего личность, будет произведена выдача Главного приза.

10.4. Выдача главного приза в банке производится до 20.01.2018. Адреса отделений ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь:

г. Минск, ул. Сурганова, 43
г. Брест, ул. Советская, д. 56
г. Барановичи, ул. Ленина, 13-2
г. Бобруйск, ул. Советской, 94
г. Витебск, ул. Правды, 64Б
г. Борисов, ул. Гагарина, 58Б
г. Солигорск, ул. Ленина, 25
г. Новополоцк, ул. Калинина, 3.

10.5. В случае если с Победителем Главного приза Рекламной игры не удастся связаться и уведомить о выигрыше из-за некорректных данных, указанных при регистрации на сайте igra.korona.by, утери игровых билетов, регистрации которых стала выигрышной, либо Победитель не явился за призом, то право на получение Главного приза переходит к Резервному Победителю, выбранному в результате розыгрыша, описанном в п. 8.2-8.3 настоящих Правил.

10.6. Организатор уведомляет Резервного Победителя розыгрыша Главного приза до 25.01.2018 г. посредством отправки по почте заказного письма с уведомлением, позвонив по телефону или отправив письмо на электронную почту в соответствии с данными, указанными при регистрации на сайте igra.korona.by.

10.7. Для получения Главного приза Резервному Победителю необходимо в срок до 30.01.2018 г. включительно обратиться в офис Организатора, расположенный по адресу: г. Минск, ул. Ленина, 50, оф. 501, предварительно связавшись с Организатором по телефону горячей линии +375 44 599 09 05.

10.8. Для получения приза Резервному Победителю, при себе необходимо иметь документы согласно п. 10.3. настоящих Правил.

10.9. Организатор в присутствии Резервного Победителя оформляет необходимую документацию и информирует об отделении ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь, где Резервному Победителю при предъявлении документа, удостоверяющего личность, будет произведена выдача Главного приза.

10.10. Выдача Главного приза в банке Резервному Победителю производится до 28.02.2018. Адреса отделений ЗАО «Альфа Банка» Республики Беларусь:

г. Минск, ул. Сурганова, 43
г. Брест, ул. Советская, д. 56
г. Барановичи, ул. Ленина, 13-2
г. Бобруйск, ул. Советской, 94
г. Витебск, ул. Правды, 64Б
г. Борисов, ул. Гагарина, 58Б
г. Солигорск, ул. Ленина, 25
г. Новополоцк, ул. Калинина, 3.

11. Комиссия по проведению Рекламной игры. Для контроля за соблюдением Правил Рекламной игры, утверждением результатов, подведением итогов по результатам проведения Рекламной игры, рассмотрением спорных случаев, принятием решений по устным и письменным заявлениям, и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной игры, Организатор создает Комиссию по проведению Рекламной игры в следующем составе:

1. Околович Марина Олеговна, специалист по маркетингу в ООО «Пиар квадрат»;
2. Сорокина Зарина Николаевна, руководитель отдела по реализации проектов в ООО «Пиар Куб»;
3. Ананич Ольга Владимировна, начальник отдела маркетинга службы развития розничной торговли ООО «Табак-инвест»;
4. Дмитрианич Юлия Арсеньевна, начальник сектора маркетинга в ООО «Табак-инвест»;
5. Макей Виктория Владимировна, менеджер по реализации проектов ООО «Пиар квадрат».

12. Информация о Рекламной игре, публикация Правил Рекламной игры. Правила Рекламной игры подлежат опубликованию в газете «Звезда» до начала Рекламной игры. Результаты Рекламной игры будут опубликованы в газете «Звезда» в срок до 10.02.2018 включительно.

Имена победителей Рекламной игры будут размещены на сайте igra.korona.by, информация о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить на Интернет-сайте igra.korona.by, а также по телефону горячей линии: +375445990905.

14. Прочие условия

Участие в Рекламной игре предполагает ознакомление и полное согласие Участников с настоящими Правилами и принятие на себя обязательства соблюдать все их условия и требования.

Факт участия в Рекламной игре означает, что ее Участники соглашаются с тем, что их имена, отчества, фамилии, фотографии, видео-, аудио- и иные материалы о них могут быть использованы Организатором в любых рекламных (или) информационных материалах, связанных с проведением Рекламной игры, без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Победитель Рекламной игры дает свое согласие на интервью в средствах массовой информации и съемку для рекламных материалов, подготовленных в связи с проведением данной Рекламной игры, без выплаты ему какого-либо вознаграждения. Все права на такие рекламные материалы принадлежат Организатору.

Участники Рекламной игры, претендующие на получение денежных призов, обязуются заполнить и подписать все необходимые для их получения документы, представляемые Организатором.

В случае отказа Победителя от получения приза, невыполнения Победителем требований настоящих Правил или непредоставления необходимых подтверждающих документов в установленные сроки и в установленном порядке, Победитель теряет право на получение приза, и приз данного Победителя остается в распоряжении Организатора.

Организатор не оплачивает Участникам Рекламной игры расходы, связанные с проездом к месту получения Призов.

Организатор не несет ответственности за ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры при вводе данных на сайте igra.korona.by. Организатор так же не несет ответственности за работу сети Интернет при ее использовании Участником (например, плохое соединение с провайдером, поломки в сети и т. д.), операторов сотовой подвижной электросвязи (например, плохое соединение с оператором и т. д.)

Споры между Организатором и Участниками Рекламной игры рассматриваются в судебном порядке согласно законодательству Республики Беларусь.

Все возможные претензии Участников Рекламной игры в отношении организации Рекламной игры должны быть адресованы Организатору игры по адресу: Республика Беларусь, 220030, г. Минск, а/я 171.

Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры №3063 от 04.08.2017, выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

■ Спорт-тайм

СУР'ЁЗНЫЯ СТРАТЫ Ў ТЭНІСЕ

У штотыднёвым спартыўным аглядзе «Звязды» расказваем пра тое, хто выступіць у найважнейшым матчы плэй-оф Кубка Дэвіса супраць Швейцарыі, гаворым пра чарговы тур чэмпіянату краіны па футболе і падводзім вынікі Кубка Беларусі па скачках на батuce.

1. Жаночая зборная краіны па валеіболе выйграла міжнародны турнір, прысвечаны 950-годдзю Мінска. Каманда Пятра Хілько атрымала тры перамогі на пляцоўцы спарткомплексу «Чыжоўка-Арэна». У першым туры зборная перайграла расійскую «Северянку» (Чарапавец) — 3:0, далей нацыянальная каманда абыграла «Мінчанку» — 3:1, а ў заключны гульні дзень сустрэлася са зборнай Венгрыі і перамагла з лікам — 3:2.

Адзначым, што для беларускіх валеібалістак удзел у гэтым турніры стаў важным этапам падрыхтоўкі да фінальнай стадыі чэмпіянату Еўропы, які пройдзе з 22 верасня па 1 кастрычніка ў Грузіі і Азербайджане. Жаночая зборная Беларусі выступіць на папярэдняй стадыі ў групе В. Матчы адбудуцца ў Тбілісі. Сапернікамі беларусак стануць зборныя Харватыі (22 верасня), Італіі (23 верасня) і Грузіі (24 верасня).

2. Алімпійскі чэмпіён Уладзіслаў Ганчароў заняў толькі пятае месца на Кубку Беларусі па скачках на батuce. У індывідуальным заліку лідар зборнай у паўфінале стаў першым, але ў вырашальнай стадыі выступлення дапусціў сур'ёзную памылку, якая не дазволіла яму ўвайсці ў лік прызёраў. Уладальнікам ганаровага трафея ў індывідуальным заліку стаў Алег Рабцаў з Віцебска, сярэбраную ўзнагароду заваяваў Арцём Жук, трэцяе месца заняў Іван Літвіновіч.

Але адзначым, што Уладзіслаў Ганчароў на турніры ў «Стайках» двойчы ўздымаўся на верхнюю прыступку п'едэстала: у сіхронных скачках разам з Алегам Рабцавым і ў складзе зборнай Віцебскай вобласці ў камандных спаборніцтвах. У жанчын у індывіду-

альных скачках роўных не было юнай Кацярыне Яршовай. Акрамя перамогі ў асабістым заліку яна стала другой у сіхронных скачках і камандных спаборніцтвах разам з больш тытулаванымі Марыяй Махарынскай і Ганнай Гарчанок. Перамаглі ў камандзе прадстаўніцы Магілёўскай вобласці на чале з Таццянай Пятрэняй.

Галоўнымі стартамі батутыстаў стануць этапы Кубка свету ў Партугаліі і Іспаніі, а таксама чэмпіянат свету, які з 9 па 12 лістапада пройдзе ў Сафіі.

3. Ілья Івашка і Ягор Герасімаў не змогуць прыняць удзел у матчы плэй-оф Кубка Дэвіса са Швейцарыяй за выхад у Сусветную групу.

— На жаль, нашы першыя нумары ў адзіночным разрадзе з-за праблем са здароўем не змогуць дапамагчы зборнай у Біле, — расказаў капітан каманды Уладзімір Ваўчоў. — Прышлося зрабіць некалькі замен, запрасіць у каманду Дзмітрыя Жырмонта і Яраслава Шылу. Астатнія гульцы знаходзяцца ў добрых кандыцыях. Андрэй Васілеўскі нядрэнна сябе адчувае на трэніроўках. Плануецца, што Максім Мірны далучыцца да каманды ўжо ў Швейцарыі.

За гаспадароў турніру не выступяць два вядучыя гульцы Станіслаў Ваўрынка і Роджэр Федэрэр. Канчатковы склад стане вядомы ў чацвер, 14 верасня, падчас жараб'юкі матча.

Паядынак за выхад у Сусветную групу Кубка Дэвіса адбудзецца 15—17 верасня ў Біле. Раней беларускія і швейцарскія тэнісісты гулялі ў турніры двойчы. Або два разы перамаглі сапернікі беларусаў. Нагадаем, што ў гэтым сезоне беларусы паспяхова правялі два матчы ў I групе Еўра-Афрыканскай зоны, абыграўшы ў Мінску зборныя Румыніі (3:2) і Аўстрыі (3:1). Швейцарцы прайгралі ў першым раўндзе Сусветнай групы ў гасцях у каманды ЗША — 0:5. У рэйтынгу Кубка Дэвіса зборная Беларусі займае 24-е месца, каманда Швейцарыі знаходзіцца на 6-й пазіцыі.

4. Адбыліся некаторыя матчы 21-га тура чэмпіянату краіны па футболе ў элітным дывізіёне.

На сваім полі «Гомель» саступіў мінскаму «Дынама» — 0:1, «Шахцёр» у дамашняй сустрэчы перайграў «Крумкачоў» — 2:0. З такім жа лікам БАТЭ быў мацнейшым за «Славію». З нічыйным вынікам завяршылася сустрэча «Мінска» і «Слутца» — 1:1. «Гарадзея» абыграла «Віцебск» — 3:2, «Дынама-Брэст» буйна перайграў «Іслач» — 4:1.

5. Рафаэль Надаль трэці раз за кар'еру выйграў адкрыты чэмпіянат ЗША, абыграўшы ў вырашальным матчы Кевіна Андэрсана з ПАР. Раней ён заваяваў ганаровы тытул у 2010 і 2013 гадах. А найбольш часта з чатырох турніраў серыі Вялікага шлема Надаль дамагаўся поспеху на «Ралан Гарос», у Францыі іспанец перамагаў дзесяць разоў.

У адзіночным разрадзе жаночага турніру адкрытага чэмпіянату ЗША перамогу атрымала амерыканка Слоан Стывенс. У фінале яна перамагла сваю суйайчынніцу Мэдысан Кіз.

Найбольш паспяхова сярод беларускіх тэнісістаў на адкрытым чэмпіянаце ЗША раней выступала Вікторыя Азаранка, якая ў 2012 і 2013 гадах згуляла ў фінале адзіночнага разраду турніру, дзе двойчы саступіла Серэне Уільямс.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@zviazda.by

СЁННЯ

Месяц

Апошняя квадра
13 верасня.
Месяц у сузор'і Блізнят.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.37	19.33	12.56
Віцебск —	6.26	19.24	12.58
Магілёў —	6.27	19.23	12.56
Гомель —	6.25	19.18	12.53
Гродна —	6.53	19.48	12.55
Брэст —	6.55	19.47	12.52

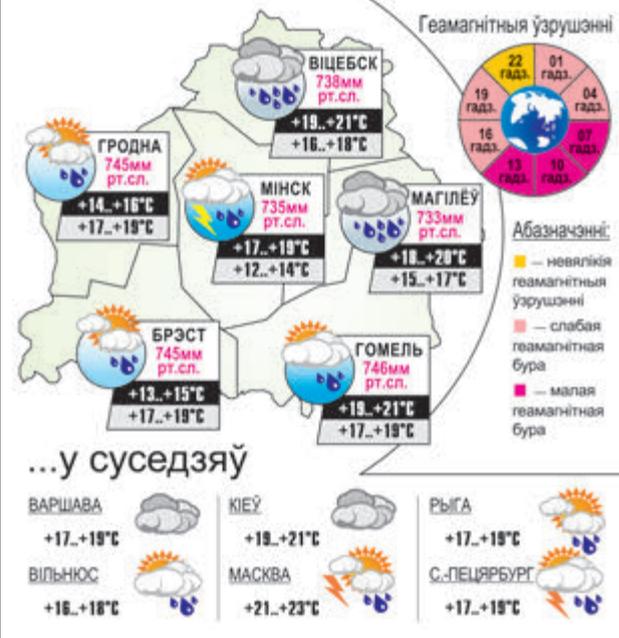
Імяніны

Пр. Лізаветы, Аляксандра, Арсенія, Астапа, Данілы, Івана, Ігната, Макара, Паўла, Пятра.
К. Марыі, Пятра.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Пашанцавала табе, сяброўка, з мужам! Салідны увесь такі, маўклівы.

— Чацвёрты раз жанаты. Кажы, што ўсё ўжо паспеў сказаць папярэднім жонкам.

Дзяцінства — шчаслівая пара: бяжыш ноччу з туалета і цешышся, што цябе ніхто не з'еў!

— М-м-м... Што гэта вы такое прыгатавалі? Проста растае ў роце!

— Гэта лёд з лядоўні.

Я, вядома, на дыеце, але не настолькі, каб зусім не есці салодкае, а настолькі, каб перажываць пра гэта, калі яго ем.

Маленькая дзяўчынка ў краме:

— Дайце мне шакаладную фігурку за рубель, калі ласка.

Прадавец: — Табе якую: хлопчыка ці дзяўчынку?

— Вядома, хлопчыка, там шакалада больш!

Глядзіце сёння ў праграме «Давай пажэнімся»:

Дзякуючы вострай рыдлёўцы дачніка, дажджавы чарвяк знайшоў сваю другую палову!

Даты	Падзеі	Людзі
12 ВЕРАСНЯ		
1712 год — нарадзіўся (Навагрудчына) Сцяпан Міхаіл Аскерка, эканаміст, юрыст. З 1733 года жывіў у Прусіі, саветнік юстыцыі караля Фрыдрых II. Упершыню ўвёў у навуковы ўжытак слова «план», выказаў ідэю, якія выканалі важную ролю ў фарміраванні так званага прускага шляху развіцця капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Дата смерці невядома.		пасля публікацыі рамана «Астранаўты» ў 1951 годзе, які затым неаднаразова публікаваўся і заваяваў шырокую папулярнасць. Але на высокі п'едэсталь прызнанага аўтарытэта ў галіне навуковай фантастыкі Станіслава падняў іншы яго раман — «Магеланава воблака».
1715 год — Пётр I выдаў загад, якім забараняў жыхарам новай сталіцы — Санкт-Пецярбурга — падбіваць боты падкоўкамі і цвікамі (дзеля захаванасці маставых). Ужо пазней пачаліся работы па брукаванні дарог каменем. Пётр выдаў «Указ аб прывозе на рачных судах і сухім шляхам на вазах, якія прыязджаюць у Санкт-Пецярбург, па пэўнай колькасці дзікага каменю». Ва ўказе дакладна агаворана, якое судна колькі павінна везці камянёў. Гэты ўказ дзейнічаў больш за 60 гадоў. Можы быць, шмат каму гэта і не падабалася, але камень у Пецярбург, тым не менш, везлі.	1924 год — у СССР прыняты закон «Аб патэнтах на вынаходствы» — першы савецкі прававы акт у галіне вынаходніцтва.	1924 год — у СССР прыняты закон «Аб патэнтах на вынаходствы» — першы савецкі прававы акт у галіне вынаходніцтва.
1921 год — нарадзіўся Станіслаў Лем, польскі пісьменнік, фантаст, філосаф, публіцыст, футуролаг. Упершыню яго творы былі апублікаваныя ў 1946 годзе — у свет выйшлі навукова-фантастычныя аповесці. Пазней гэтае захапленне перарасло ў асноўны занятак, і першы літаратурны поспех прыйшоў да Лема	1959 год — у Савецкім Саюзе зроблены запуск аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Месця-2». 14 верасня станцыя здзейсніла жорсткую пасадку на паверхню Месяца. Упершыню ў гісторыі касманаўтыкі здзейснены пералёт з Зямлі на іншае нябеснае цела.	1959 год — у Савецкім Саюзе зроблены запуск аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Месця-2». 14 верасня станцыя здзейсніла жорсткую пасадку на паверхню Месяца. Упершыню ў гісторыі касманаўтыкі здзейснены пералёт з Зямлі на іншае нябеснае цела.
	Было сказана	Было сказана
	Джон ГОЛСУАРСІ, англійскі пісьменнік і драматург:	Джон ГОЛСУАРСІ, англійскі пісьменнік і драматург:
	<i>«Адзінота — гэта яшчэ не самае складанае ў дні выпрабаванняў. Самае складанае — сядзець склаўшы рукі».</i>	<i>«Адзінота — гэта яшчэ не самае складанае ў дні выпрабаванняў. Самае складанае — сядзець склаўшы рукі».</i>

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўдаюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэк 63850. Зак. № 3494.

Нумар падпісаны ў 19.30
11 верасня 2017 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12